

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

Strategia Przewidywania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą

Dokument opracowany w ramach zadania:

**„Opracowanie i wdrożenie Strategii Przewidywania i Zarządzania Zmianą
Gospodarczą Subregionu Sierpeckiego”**

Sierpc, sierpień 2013

Centrum Badań i Innowacji
PRO-AKADEMIA

Projekt „Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwoju gospodarczego Subregionu Sierpeckiego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu
Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

Lider projektu

Starostwo Powiatowe w Sierpcu

Partnerzy projektu

Gmina Miasto Sierpc

Urząd Miasta Złote Morawce

Opracował zespół CBI Pro-Akademia

Zatwierdziła

dr Ewa Kochańska – Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia

Zamawiający:

Starostwo Powiatowe w Sierpcu

Człowiek - najlepsza inwestycja

Spis treści

1. Streszczenie	5
2. Charakterystyka Subregionu Sierpeckiego	7
2.1. Metodologia badań	7
2.2. Ogólna Charakterystyka Subregionu	9
2.3. Infrastruktura transportowa	14
2.4. Sieć rzeczna Subregionu Sierpeckiego.....	16
2.5. Strefa gospodarcza: rolnictwo, przetwórstwo, usługi.....	17
2.6. Strefa społeczna	36
2.7. Rynek pracy i bezrobocie.....	45
Sytuacja kobiet na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim	52
Znaczenie Powiatowego Urzędu Pracy na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim	58
2.8. Edukacja i oświata	63
2.9. Kultura i sport.....	74
2.10. Turystyka	78
2.11. Współpraca ponadnarodowa	82
3. Analiza strategiczna i perspektywy rozwoju powiatu sierpeckiego	84
3.1. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w kontekście wojewódzkim, krajowym, europejskim.....	84
Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście wojewódzkim.....	84
Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście krajowym	86
Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście europejskim	87
3.2. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w opinii mieszkańców i przedsiębiorców.....	89
Ekologia i ochrona środowiska	94
Polityka władz lokalnych.....	97
3.3. Perspektywy rozwoju Subregionu	102
3.4. Analiza SWOT dla Subregionu Sierpeckiego.....	103
3.5. Misja i wizja Subregionu	105
3.6. Rekomendacje	105
Obszar I: Gospodarka: rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, OZE.....	105

Człowiek - najlepsza inwestycja

Obszar II: Turystyka	106
Obszar III: Rozwój społeczno-techniczny.....	106
3.7. Tabela rekomendacji	107
3.8. Cele i działania strategiczne i operacyjne.....	112
Gospodarka: Rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy i energetyka odnawialna	112
Turystyka	117
Rozwój społeczno-techniczny.....	121
3.9. Wdrażanie strategii i monitoring.....	124
4. Aneks	125
4.1. Spis tabel	125
4.2. Spis wykresów	126
4.3. Spis rysunków	128

Człowiek - najlepsza inwestycja

1. Streszczenie

Niniejszy dokument powstał w celu wprowadzenia zmian o charakterze strategicznym i operacyjnym, ważnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Sierpeckiego, w ramach projektu „Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwoju gospodarczego Subregionu Sierpeckiego”, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Partnerami w projekcie są dwa podmioty: krajowy – miasto Sierpc oraz zagraniczny – miasto Złote Morawce.

W celu jego przygotowania z należytą starannością i dokładnością, przeprowadzono analizy oraz szeroko zakrojone badania społeczne, na podstawie których sformułowano wnioski, prowadzące do rekomendacji strategicznych. Na bazie powyższych opracowano zawarte w dokumencie cele i działania oraz przyjęty monitoring wdrażania strategii. W niniejszym dokumencie nie uwzględniono szczegółowego harmonogramu i budżetu, z uwagi na fakt, iż zostaną one zawarte w odrębnym dokumencie, opracowanym przez Starostwo Powiatowe w Sierpcu, na podstawie przyjętych planów w kontekście nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

Subregion Sierpecki został zdiagnozowany jako obszar o dużym potencjale gospodarczym, szczególnie w odniesieniu do przemysłu rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego i turystyki. Istotnym elementem strategii uczyniono kwestie związane z rozwojem zrównoważonym, uwzględniającym kryteria ekonomiczne, techniczne, społeczne i środowiskowe.

Subregion Sierpecki jest położony w północno-zachodniej części Województwa Mazowieckiego. Główną część Powiatu stanowią ziemie rolnicze, a dominującą gałęzią przemysłu jest przetwórstwo spożywcze. W związku z powyższym, celem niniejszego dokumentu jest zaprezentowanie aktualnego stanu społeczno-gospodarczego Powiatu, sformułowanie wniosków oraz określenie kierunków strategicznych i działań, realizacja których przyczyni się do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu jako całości i poszczególnych Gmin.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

Centrum Badań i Innowacji
PRO-AKADEMIA

Projekt „Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwoju gospodarczego Subregionu Sierpeckiego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu
Społecznego

Człowiek - najlepsza inwestycja

2. Charakterystyka Subregionu Sierpeckiego

2.1. Metodologia badań

W celu przeprowadzenia analizy źródeł problemów Subregionu Sierpeckiego i opracowania dokumentu strategicznego, mającego na celu wprowadzenie zmian optymalizacyjnych, przeprowadzono pogłębione badania źródeł wtórnych i pierwotnych. Celem głównym badania była diagnoza istotnych problemów i potrzeb społeczno-gospodarczych oraz identyfikacja trendów i projekcja scenariuszy zmian w obszarach bezpośrednio wpływających na Subregion Sierpecki. Badanie zrealizowano w terminie od grudnia 2012 do czerwca 2013. W celu dokładnej analizy problemów, zastosowano zróżnicowane metody i techniki badawcze.

Badanie przeprowadzono przy wykorzystaniu, czterech komplementarnych względem siebie, technik badawczych, to jest:

1. analizy danych zastanych (*desk research*),
2. badania ankietowego (przeprowadzonego przy wykorzystaniu technik CAWI i CATI, którym objęto mieszkańców i przedsiębiorców),
3. indywidualnych wywiadów pogłębionych,
4. zogniskowanych wywiadów grupowych.

Przedmiotem badań była analiza zgromadzonych aktualnych danych na temat potencjału i stanu rozwoju Subregionu Sierpeckiego oraz analiza zebranych poglądów: lokalnych środowisk opiniotwórczych, liderów i mieszkańców Powiatu, na temat sytuacji w Subregionie.

Odrębnym analizom poddano dokumenty strategiczne na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, odnoszące się do kształtowania polityki rozwojowej Powiatu.¹

**Badanie
pozwoliło
określić
potencjał
i problemy
Powiatu.**

**Badanie
pozwoliło
określić
potencjał
Powiatu, w
kontekście
Regionu i
Polski.**

¹ W Strategii ograniczono do niezbędnego minimum opis metodologii badań, ponieważ nie jest ona przedmiotem niniejszego dokumentu. Dane z badań również zostały ograniczone do tych, które potrzebne były

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

---

do dalszego wnioskowania empirycznego. Dokładny opis metod i technik badawczych wraz z metodyką doboru próby badawczej i wykazem źródeł wtórnych przekazano wraz ze szczegółowym raportem z badań Zamawiającemu.

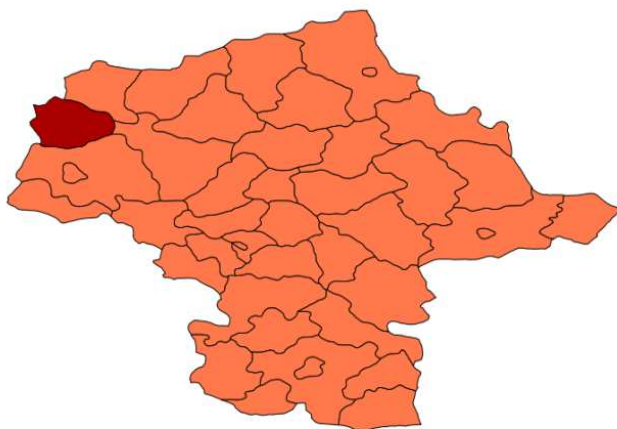
Człowiek - najlepsza inwestycja

2.2. Ogólna Charakterystyka Subregionu

Poniższy rozdział zawiera pogłębioną analizę aktualnej sytuacji w Subregionie Sierpeckim. Rezultaty wynikają z analizy materiału empirycznego – źródeł wtórnych i pierwotnych. Analizie poddano potencjał poszczególnych Gmin Subregionu Sierpeckiego, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych dla rozwoju Subregionu aspektów: rolnictwa, przemysłu rolno-spożywczego, usług, oświaty i rynku pracy oraz turystyki.

Subregion Sierpecki położony jest w centralnej Polsce i wchodzi w skład struktury administracyjnej Województwa Mazowieckiego. Jego powierzchnia wynosi 852,89 km², co stanowi 2,40% całkowitej powierzchni Województwa Mazowieckiego. Według danych zebranych przez GUS w 2011 roku Subregion Sierpecki zamieszkiwało 53 864 osób, co stanowi 1,02% całkowitej populacji Województwa Mazowieckiego. Na podstawie powyższych danych można obliczyć gęstość zaludnienia Subregionu Sierpeckiego, która wynosi 62,53 mieszkańca na km². Ponad 65% ludności zamieszkuje tereny wiejskie.

Położenie geograficzne Powiatu stanowi jedną z jego istotnych zalet.

Rysunek 1. Położenie Subregionu Sierpeckiego względem Województwa Mazowieckiego.
Źródło: CBI Pro-Akademia.

W skład Subregionu wchodzi jedna Gmina miejska Sierpc i Gminy wiejskie: Sierpc, Rościszewo, Zawidz, Gozdowo, Szczutowo i Mochowo. Charakterystykę

Człowiek - najlepsza inwestycja

wymienionych gmin, z uwzględnieniem powierzchni i liczby ludności, obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela 1. Powierzchnia i liczba ludności Gmin Powiatu Sierpeckiego w 2012 roku.

Nazwa gminy	Powierzchnia (w ha)	Liczba ludności (os)
Miasto Sierpc	1 859	18 632
Gmina Gozdowo	12 635	6 063
Gmina Mochowo	14 371	6 149
Gmina Rościszewo	11 479	4 288
Gmina Sierpc	15 009	7 044
Gmina Szczutowo	11 268	4 428
Gmina Zawidz	18 583	6 936

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie źródeł wtórnych.

Poniżej krótko scharakteryzowano poszczególne Gminy miejskie i wiejskie, prezentując ich podstawowe właściwości i pola potencjału.

MIASTO SIERPC

Sierpc uzyskał prawa miejskie w 1322 roku. Początkowo rozwijał się jako miasto handlowe, sukiennicze. Od połowy XIX wieku kontynuowano tradycje handlowe. Nastąpił rozwój przemysłu piwowarskiego, spożywczego i budowlanego, a od początku XX wieku – dodatkowo rozwój spółdzielczości. Tradycje te są rozwijane współcześnie. Na terenie miasta zarejestrowanych jest ponad półtora tysiąca przedsiębiorstw. Są to m.in. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Zakład Przetwórstwa Mięsa „Olewnik”, Kasztelan Browar Sierpc, Cargill Polska sp. z o.o.,

Miasto Sierpc jest stolicą i centrum handlowym, przemysłowym i turystycznym Powiatu.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Zakład Produkcji Czekolady i Artykułów Cukierniczych „Wiepol” i inne. Poza dynamicznym rozwojem gospodarczym, miasto ma wysoki potencjał turystyczny, kulturalny i edukacyjny. Sierpc jest wyposażony w urządzenia do produkcji i dostarczania wody, gazu, ciepła i usuwania nieczystości. Posiada rezerwy energii elektrycznej, gazu, ciepła i wody oraz dobrze rozbudowaną infrastrukturę komunalną. Atutem miasta jest m.in. położony w północno-wschodniej części teren inwestycyjny o łącznej powierzchni ok. 30 ha. Istnieje możliwość uzbrojenia działki. W planie zagospodarowania przestrzennego teren ten przeznaczony jest pod zabudowę produkcyjno-składową, usługową i inną związaną z działalnością gospodarczą.

GMINA GOZDOWO

W Gminie Gozdowo odnotowano wzrost liczby ludności. Są to osoby zamieszkujące na terenie Gminy i pracującej w miastach. Jest to uwarunkowane tendencją do osiedlania się ludności miejskiej na wsi – w miejscu w którym jest czyste powietrze i spokój. W Gminie występuje niski stopień uprzemysłowienia, jednak silnie rozwinięte jest w niej rolnictwo. Ogólna powierzchnia użytków rolnych Gminy wynosi 10 353 ha. Produkcja zwierzęca skierowana jest na chów i hodowlę bydła oraz trzody chlewnej. Na terenie Gminy funkcjonują 3 gospodarstwa agroturystyczne. Ponadto atutami gminy Gozdowo są:

rozbudowana sieć wodociągów zbiorowych;

kanalizacja sanitarna;

sieć gazowa wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową;

wyznaczone i uzbrojone tereny pod budownictwo jednorodzinne, przemysłowe i usługowe;

rozbudowana sieć teletechniczna;

plan zagospodarowania przestrzennego.

GMINA MOCHOWO

Gozdowo jest gminą rolniczą. Produkcja zwierzęca koncentruje się na chowie i hodowli bydła oraz trzody.

Mochowo jest gminą rolniczą, ale obszar wzdłuż Skrzy Prawy ma wysoki potencjał turystyczny.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Podstawową rolę w gospodarce Gminy Mochowo odgrywa rolnictwo, a szczególnie korzystne warunki do jego rozwoju występują w jej południowo-wschodniej części. W strukturze produkcji rolniczej dominują zboża (82,9%), pozostałe uprawy to rośliny pastewne (6,6%) i rośliny przemysłowe (3%). Tereny położone wzdłuż Skrwy Prawej w znacznej części mogą być wykorzystane na cele budowy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Na terenie Gminy znajduje się obszar Krajobrazu Chronionego „Przyrzecze Skrwy Prawej”, a jego obszar graniczy z Brudzeńskim Parkiem Krajobrazowym. W Gminie zlokalizowane są liczne zabytki, m.in. kościoły parafialne w Bożewie, Ligowie, Mochowie i Żurominie, zagroda młynarska w Choczniu, zespół dworski w Obrębie i park dworski w Cieślinie. Gmina Mochowo jest w pełni zelektryfikowana, i niemal w pełni pokryta siecią wodociągów. W pełni zabezpieczone są potrzeby dostępu do linii telefonicznych. Własnością komunalną Gminy są nieruchomości o powierzchni 53,50 ha.

GMINA ROŚCISZEWO

Gmina Rościszewo cechuje się wysokim potencjałem rozwojowym. Zajmuje ona powierzchnię 115 km² (11.500 ha) i jest zamieszkiwana przez 4.500 mieszkańców. Krajobraz Gminy jest właściwy dla tej części Mazowsza – pokryta lasami równina, przecinana lasami i urozmaicana dużą ilością łąk. Przez Gminę przepływa rzeka Skrwa. Rzeka na tej wysokości jest bardzo czysta, o czym świadczy obecność bobrów i łabędzi, które na stałe zamieszkują dolinę.

GMINA SIERPC

Gmina okala miasto Sierpc, które znajduje się w odległości 35 km od Płocka, 135 km od Warszawy i 85 km od Torunia. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 10. Sierpc stanowi węzeł kolejowy, a na linii Sierpc-Nasielsk odbywa się ruch szynobusowy. Gmina zajmuje obszar o powierzchni 15.023 ha. Użytki rolne stanowią 77% powierzchni Gminy, a lasy – 15%. Dominującą formą gospodarki w Gminie jest rolnictwo. Podstawowy typ upraw stanowią ziemniaki. W Gminie hoduje się trzodę chlewną, krowy i owce. Na terenie Gminy zarejestrowanych jest

Gmina
Rościszewo
ma
charakter
turystyczny
ze względu
na potencjał
Skrwy i łąk.

Gmina
Sierpc ma
zaplecze dla
przemysłu
rolno-
spożywcze-
go. Na jej
terenie
funkcjonuje
kompleks
obszarowy
„Przyrzecza
Skrwy
Prawej”

Człowiek - najlepsza inwestycja

ponad 200 podmiotów gospodarczych. W Gminie funkcjonuje kompleks obszarowy „Przyrzecza Skrwy Prawej”. Gmina dysponuje dużym zapleczem dla przemysłu rolno-spożywczego. Gmina jest zainteresowana pozyskaniem inwestorów, zorientowanych na dalszy rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego oraz nieuciążliwy dla środowiska przemysł. Gmina jest atrakcyjna turystycznie, nie tylko ze względu na uwarunkowania naturalne, ale również ze względu na liczne obiekty zabytkowe, zlokalizowane na jej terenie.

GMINA SZCZUTOWO

Gmina charakteryzuje się rzadkimi walorami rekreacyjno-wypoczynkowymi, takimi jak: czysta woda, różnorodność ryb i ptactwa, rozległe obszary leśne pełne grzybów, jagód i zwierzyny. Walorem Gminy jest również brak rozwiniętego przemysłu, co ułatwia utrzymanie czystości krajobrazu. Gmina objęta jest urzędowo strefą chronionego krajobrazu, a Skrwa Prawa oraz dwa jeziora: Urszulewskie i Szczutowskie – wzmacniają jej atrakcyjność. Dopełnieniem walorów Gminy jest wysoka lesistość – 3 500 hektarów. Różnorodność fauny i flory, unikatowy mikroklimat oraz bogactwo zabytków są magnesem dla turystów. Rozwinięta baza noclegowo-gastronomiczna ułatwia planowanie i realizację usług turystycznych. Niemniej jednak, dominującą formą gospodarki Gminy jest rolnictwo, z przewagą uprawy zbóż. W kontekście produkcji zwierzęcej – największe znaczenie ma produkcja mleka i chów trzody chlewnej. Gmina prowadzi liczne inwestycje, takie jak m.in.: budowa wodociągów, kanalizacji, boisk sportowych, placów zabaw, rozbudowa i modernizacja lokalnych szkół i budynku POZ.

GMINA ZAWIDZ

Gmina jest zlokalizowana przy drodze krajowej nr 10 i zajmuje powierzchnię 186,1 km². Jest położona ona w dolinach rzek Sierpienicy i Raciążnicy, z daleka od wielkiego przemysłu, co przyczynia się do wysokiej czystości ekologicznej, bogactwa fauny i flory, w tym np. występowania skupisk żurawi. W związku

Gmina
Szczutowo
ma
charakter
turystyczny.
Znajdują się
tam piękne
lasy, rzeka
oraz jeziora.

Gmina
Zawidz ma
charakter
rolniczy. Jej
głównymi
walorami są:
czyste
powietrze
i bogata
flora i fauna.

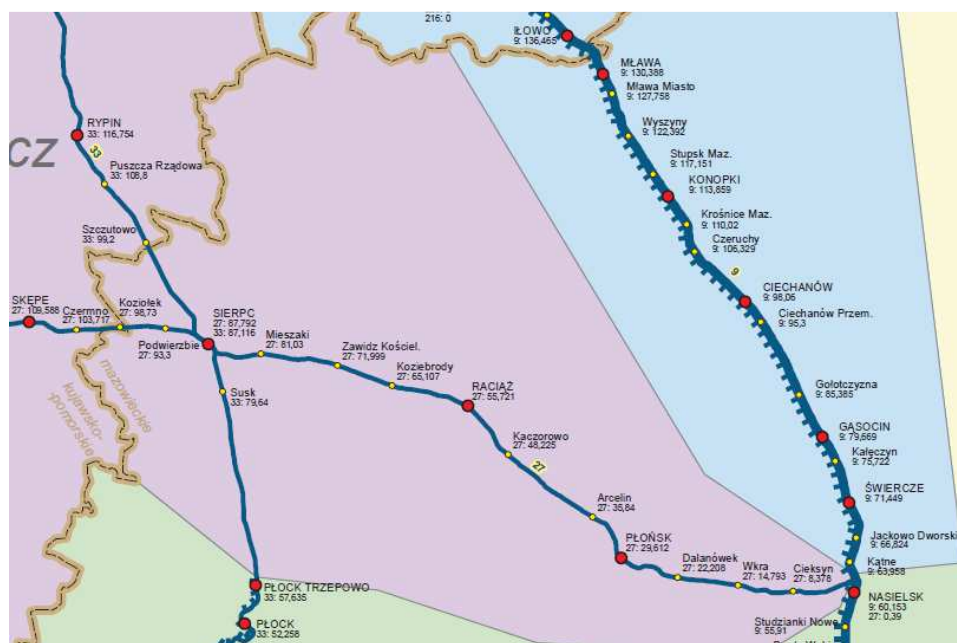

Człowiek - najlepsza inwestycja

z dbaniem o przyrodę i zrównoważony rozwój, Gmina zachowała charakter rolniczy, rozwijając w swoim profilu działalności gospodarczej przede wszystkim rolnictwo. Lasy stanowią ok. 11% powierzchni Gminy. Własnością Gminy są grunty o łącznej pow. 30,32 ha. Gmina posiada dwie stacje uzdatniania wody oraz dwie oczyszczalnie ścieków. Niemal wszystkie gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa podłączone są do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

2.3. Infrastruktura transportowa

Obszar Powiatu Sierpeckiego przecinają ważne szlaki komunikacyjne, zarówno drogowe jak i kolejowe. Taki układ powoduje, że miasto Sierpc staje się naturalnym węzłem komunikacyjnym kluczowym dla rozwoju regionalnego i obszaru Centralnej Polski.

Rysunek 2. Infrastruktura kolejowa na terenie Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie źródeł wtórnych.

Sieć kolejowa jest relatywnie dobrze rozwinięta. Przez Subregion przechodzą dwie sieci kolejowe – nr 27 i nr 33. Na terenie Subregionu jest zlokalizowany jeden

Powiat
przecina
droga
krajowa
nr 10 i gęsta
sieć dróg
lokalnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

główny dworzec – w Sierpcu oraz mniejsze punkty postojowe w Podwierzbiu, Mieszakach i Zawidzu Kościelnym na linii 27 oraz dodatkowo w Susku – na linii 33. W mieście Sierpcu linie te krzyżują się.

W kontekście infrastruktury transportowej – elementem niezbędnym jest odniesienie się do sieci drogowej. Miasto Sierpc usytuowane jest przy drodze krajowej numer 10, która przechodzi przez nie samo oraz przy drogach wojewódzkich: 541 (przechodzącej przez Gminę Mochowo) oraz 560 (przechodzącą przez Miasto Sierpc oraz Gminę Szczutowo). Ponadto, walorem Subregionu jest bliskie położenie autostrady A1 (ok. 85 km) oraz A2 (ok. 145 km).

Dodatkowo przez Subregion Sierpecki przebiega linia kolejowa nr 22 łącząca Toruń z Warszawą, przechodząca przez Gminę Zawidz oraz linia 33 łącząca linię kolejową 208 z linią 16 i 18, przechodząca przez Gminę Gozdowo i Szczutowo. Są to jednak linie dwutorowe niezelektryfikowane. Główny dworzec kolejowy dla Subregionu znajduje się w mieście Sierpc. Stacja Sierpc jest położona na skrzyżowaniu linii Toruń Wschodni – Nasielsk i Kutno – Brodnica. Aktualnie ruch pasażerski odbywa się na odcinkach: Sierpc – Nasielsk, Sierpc – Toruń oraz Sierpc – Kutno. Stacja posiada 3 perony, jednak pozostała jej część jest zamknięta.

Ponadto, Powiat Sierpecki oraz miasto Sierpc są dobrze usytuowane względem stolic województw: w odległości 125 km od Warszawy, 145 km od miasta Łodzi i 84 km od Torunia.

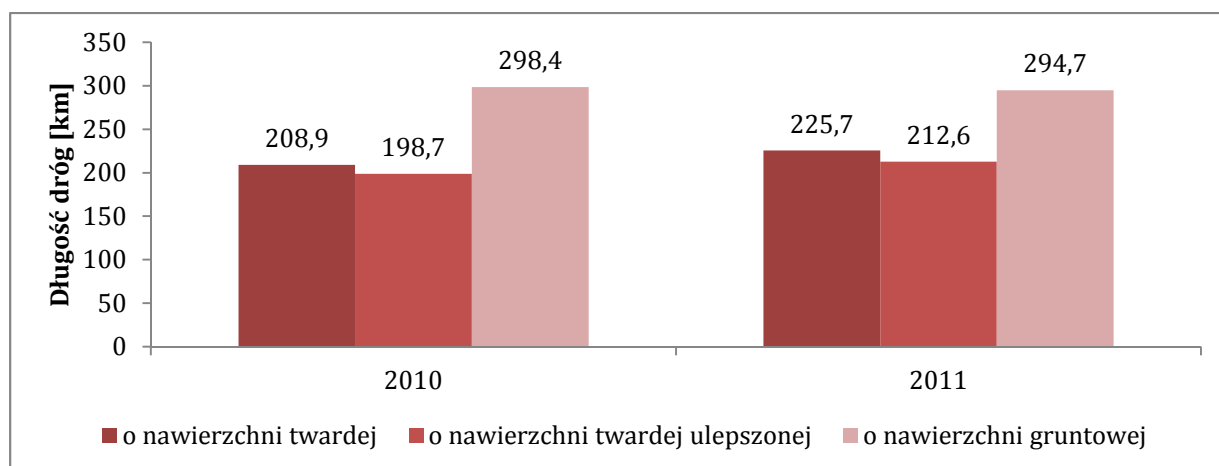
**Powiat
przecinają
dwie linie
kolejowe:
nr 22 i nr 33.**

**Powiat
znajduje się
w bliskości
Warszawy,
Torunia i
Łodzi.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

Sieć drogowa Powiatu Sierpeckiego w 2011 roku wynosiła łącznie 733 km. Powyższy wykres ilustruje rozwój sieci dróg w zależności od ich typu w latach 2010-2011.

2.4. Sieć rzeczna Subregionu Sierpeckiego

Na funkcjonowanie Subregionu oraz na żyzność gleb wpływ wywiera nie tylko analiza geomorfologiczna, ale również hydrologiczna. Dlatego analizie poddano strukturę potencjału nawodnienia obszaru i wpływu rzek na rozwój gospodarki rolnej oraz turystyki w regionie.

Przez Subregion przepływają dwie rzeki: Sierpienica i Skrwa. Obydwie są istotnym zasobem z perspektywy rozwoju turystyki w regionie.

Rzeka Sierpienica ma długość 52,4 km. Odwadnia obszar o powierzchni 395,8 km². Rzeka uchodzi do Skrwy na 62,6 km swego biegu. Źródła rzeki znajdują się w okolicach Bielska. Ciekami źródłowymi są Sierpienica Prawa i Lewa, natomiast za ciek główny przyjęto uznawać Sierpienicę Lewą. Sierpienica Lewa płynie szeroką, miejscami zatorfioną doliną, a otaczająca ją wysoczyzna zbudowana jest z piasków i glin. W początkowym odcinku Sierpienica płynie przez tereny zabudowane. W środkowej części zlewni występuje gęsta sieć strug i rowów. Na tym odcinku płynie przez tereny rolne, głównie przez łąki.

Powiat
przecinają
rzeki:
Sierpienica
i Skrwa oraz
kilka
mniejszych
cieków
wodnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Rysunek 3. Mapa rzek Powiatu Sierpeckiego.

Źródło: <http://kzgw.gov.pl>.

Rzeka Skrwa jest prawym dopływem Wisły. Łącznie ma długość 114 km. Źródło rzeki znajduje się w powiecie Żuromińskim w okolicach wsi Płociczno. Powierzchnia jej dopływów wynosi 1704 km². W górnym biegu meandruje w podmokłej dolinie i przepływa przez lasy nieopodal Sierpca, przez jezioro Skrwilno. Przed ujściem do Wisły wciną się w głęboką dolinę Wysoczyzny Płockiej i w Brudzeńskim Parku Krajobrazowym lejkowato uchodzi do Jeziora Włocławskiego. Wzdłuż rzeki biegnie szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego. Skrwa wyznacza granicę między historycznymi ziemiemi: Mazowszem i Ziemią Dobrzyńską. Bieg rzeki pokrywa się również po części z aktualną granicą pomiędzy województwami: Mazowieckim i Kujawsko-Pomorskim.

2.5. Strefa gospodarcza: rolnictwo, przetwórstwo, usługi

Człowiek - najlepsza inwestycja

W Subregionie Sierpeckim, zgodnie z danymi GUS za rok 2012, działalność gospodarczą prowadzi łącznie 3149 podmiotów. Ich listę, wraz z odniesieniem do poszczególnych obszarów działalności gospodarczej, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 2. Ilość przedsiębiorstw Subregionu Sierpeckiego z uwzględnieniem obszaru aktywności gospodarczej, zgodnie z klasyfikacją PKD.

Obszar aktywności gospodarczej	Ilość przedsiębiorstw
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	902
Budownictwo	402
Przetwórstwo przemysłowe	287
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	260
Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	219
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	156
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	142
Edukacja	129
Transport i gospodarka magazynowa	127
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	97
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	83
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	75
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	74
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	71
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	61
Inne rodzaje działalności	64

Należy zauważyć, iż najsilniej, pod względem ilościowym jest reprezentowany handel detaliczny, stanowiący 1/3 liczby wszystkich przedsiębiorstw. Znacznie reprezentowane jest budownictwo, przetwórstwo przemysłowe i rolnictwo. Warto podkreślić, iż branże te powinny być uznane za szczególnie istotne w kontekście formułowanej strategii, ponieważ nie tylko są najsilniej reprezentowane ilościowo, ale również angażują w największym stopniu zasoby Powiatu.

**W Powiecie
działalność
gospodarczą
prowadzi
3.149
podmiotów.**

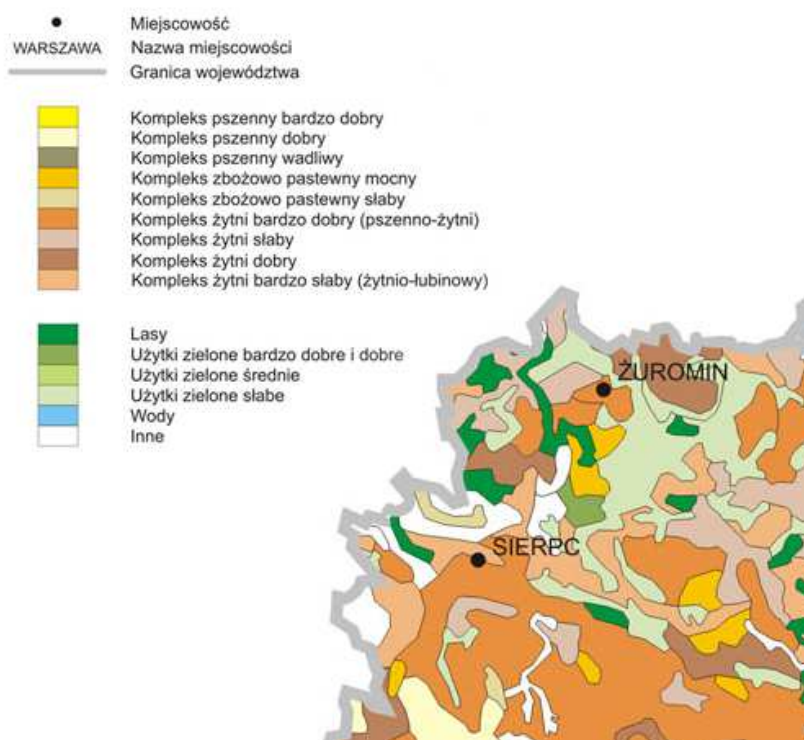
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS.

**Najliczniej
podejmowa-
ne działal-
ności to:
handel, bu-
downictwo,
przetwórstwo
i rolnictwo.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

W odniesieniu do aktualnego profilu zatrudnienia i aktywności mieszkańców, istotną charakterystyką jest analiza uwarunkowań glebowych Subregionu w kontekście upraw, hodowli i przemysłu przetwórczego.

LEGENDA

Rysunek 4. Charakterystyka glebowa Powiatu.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie: <http://wngig.amu.edu.pl>.

W Subregionie dominuje kompleks gleb żytnich bardzo dobrych na południowym-wschodzie oraz użytków zielonych słabych na północnym wschodzie. Pozostały obszar Subregionu jest zróżnicowany pod względem charakterystyki uprawnej gleb: od kompleksu żytniego bardzo słabego na zachodzie i w centrum Regionu, po kompleks zbożowo-pastewny i pszenno-wadliwy na północy.

W charakterystyce glebowej znaczącą część zajmują lasy, rozproszone jednak w całej strukturze Subregionu. Zgodnie z dokumentacją zebraną w czasie badań

**Profil
glebowy
Powiatu jest
zróżnicowa-
wany. Od
gleb bardzo
żyźnych
przez mało
urodzajne,
po lasy
i nieużytki.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

pierwotnych, w Subregionie dominują gleby od IV do V klasy, czyli gleby średnie i słabe. Stanowią one, w zależności od Powiatu od 81,5% w gminie Mochowo do nawet 89,79% w Gminie Zawidz. Charakterystyka glebowa Powiatu jest więc przeciętna, z lekkim wskazaniem na niekorzystną.

W ramach badań pierwotnych przeprowadzono analizę struktury upraw w powiecie Sierpeckim w celu diagnozy stanu aktualnego i ich optymalizacji. Wyniki badania przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Uprawy dominujące w Subregionie w podziale terytorialnym.

Gmina Subregionu Sierpeckiego	Dominujące uprawy
Miasto Sierpc	Zboża; Ziemniaki
Gmina Gozdowo	Zboża: żyto, pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies; Rzepak, buraki cukrowe, kukurydza, ziemniaki
Gmina Mochowo	Zboża; Rośliny przemysłowe i rośliny okopowe
Gmina Rościszewo	Zboża; Ziemniaki, kukurydza i inne pastewne
Gmina Sierpc	Zboża; Kukurydza, rzepak, buraki cukrowe, tytoń
Gmina Szczutowo	Zboża: żyto, mieszanki zbożowe; Kukurydza, ziemniaki, owies, pszenica, rzepak, łubin, słonecznik
Gmina Zawidz	Zboża; Kukurydza, buraki cukrowe, ziemniaki, rzepak

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

W kontekście potencjału rozwojowego Regionu przeprowadzono analizę opinii przedsiębiorców, prowadzących w Powiecie działalność gospodarczą. Badanie wykazało, iż średnio co trzeci przedsiębiorca (33% badanych), z działających na terenie Subregionu Sierpeckiego, określa swoją sytuację ekonomiczną, jako dobrą. Wśród nich najwięcej, bo aż 67% i 55% znajdowało się odpowiednio w gminach: Rościszewo i Szczutowo. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że obie te Gminy cechowały się najmniejszym udziałem wybranych grup w badaniu. Grupa najlicz-

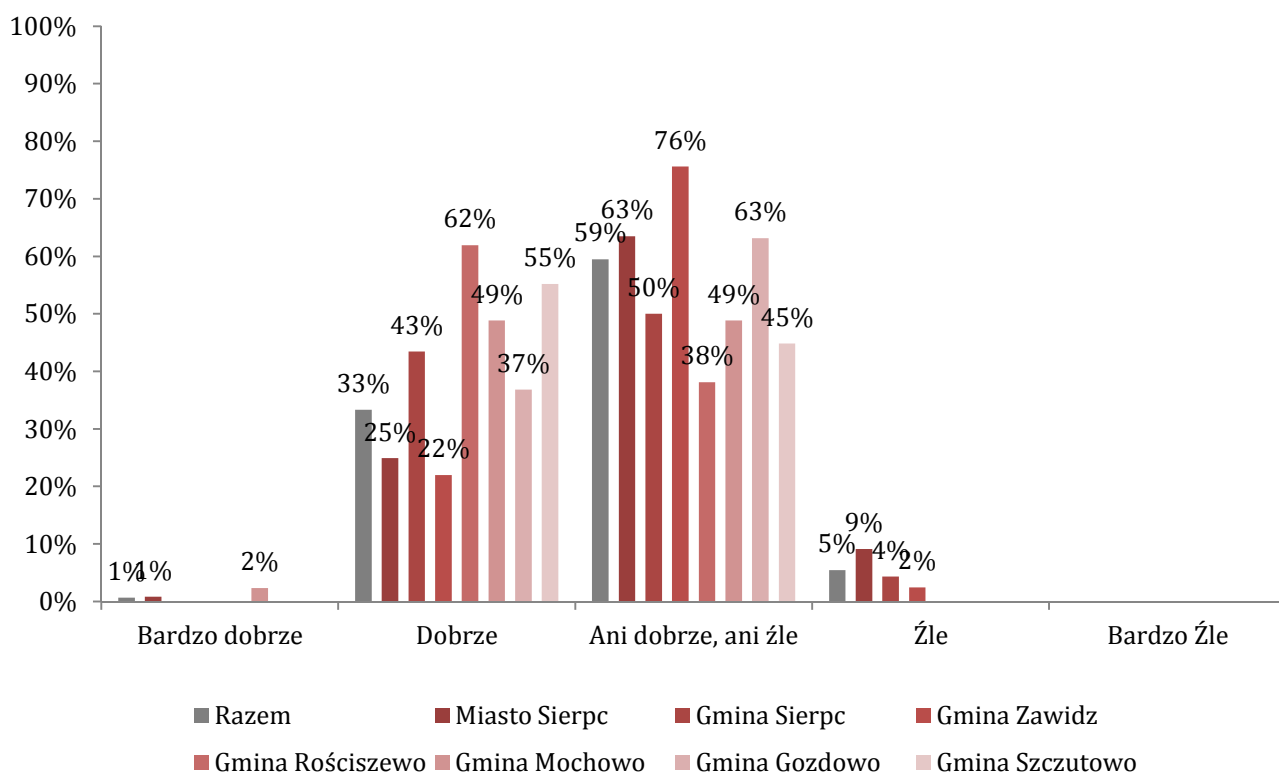
Dominującym typem upraw są zboża, rośliny okopowe i pastewne.

Co trzeci badany przedsiębiorca określa swoją sytuację ekonomiczną jako dobrą.

Człowiek - najlepsza inwestycja

niej reprezentowana, to jest – przedsiębiorców z miasta Sierpc (241 respondentów) w jednej czwartej określiła swoją sytuację jako dobrą, a w 63% – jako ani dobrą, ani złą. Należy także podkreślić, że grupa ta jako najliczniejsza określiła swoją sytuację ekonomiczną jako złą (9% ankietowanych). Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Wykres 1. Ocena własnej sytuacji ekonomicznej przez przedsiębiorców działających na terenie Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Należy zauważyć, że dane te wskazują na przeciętne zadowolenie z własnej sytuacji. Optymistyczny jest fakt że żadne przedsiębiorstwo nie oceniło swojej sytuacji jako bardzo złej. Związek z ogólnym zadowoleniem z prowadzonej działalności ma jej lokalizacja. Dlatego badaniem objęto również stopień

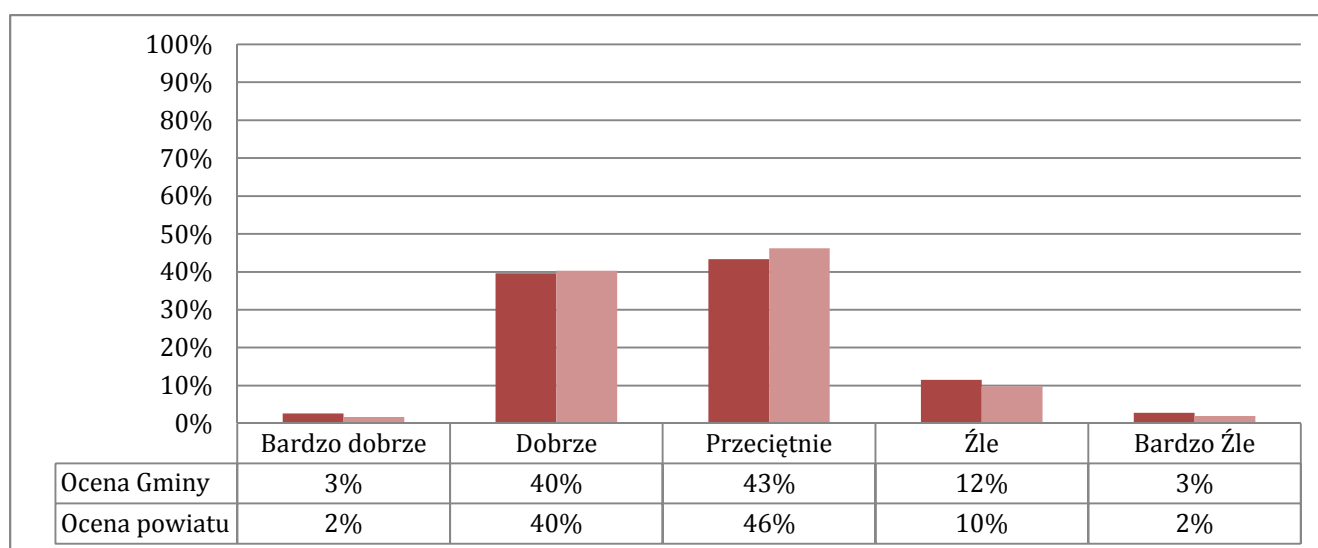
Czterech na dziesięciu przedsiębiorców oceniło sytuację w Powiecie i Gminie jako dobrą.

Człowiek - najlepsza inwestycja

usatysfakcjonowania z miejsca prowadzonej działalności gospodarczej. Analizą objęto zarówno poszczególne Gminy, jak i Powiat.

Większość przedsiębiorców oceniło pozytywnie środowisko, w którym funkcjonuje. Ośmiu na dziesięciu badanych odniosło się pozytywnie lub neutralnie do realiów Gminy i Powiatu, oceniając je dobrze (po 40%) i przeciętnie (odpowiednio 43% i 46%). Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Wykres 2. Ocena Gmin oraz Powiatu jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Jak wynika z przeprowadzonego badania, oceny warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej na poziomie Gminy i Powiatu są zbliżone: ogólna percepcja sytuacji przedsiębiorstwa oraz jego bezpośredniego otoczenia wpływa na percepcję mocnych i słabych stron Powiatu, co uczyniono przedmiotem analiz w dalszej części.

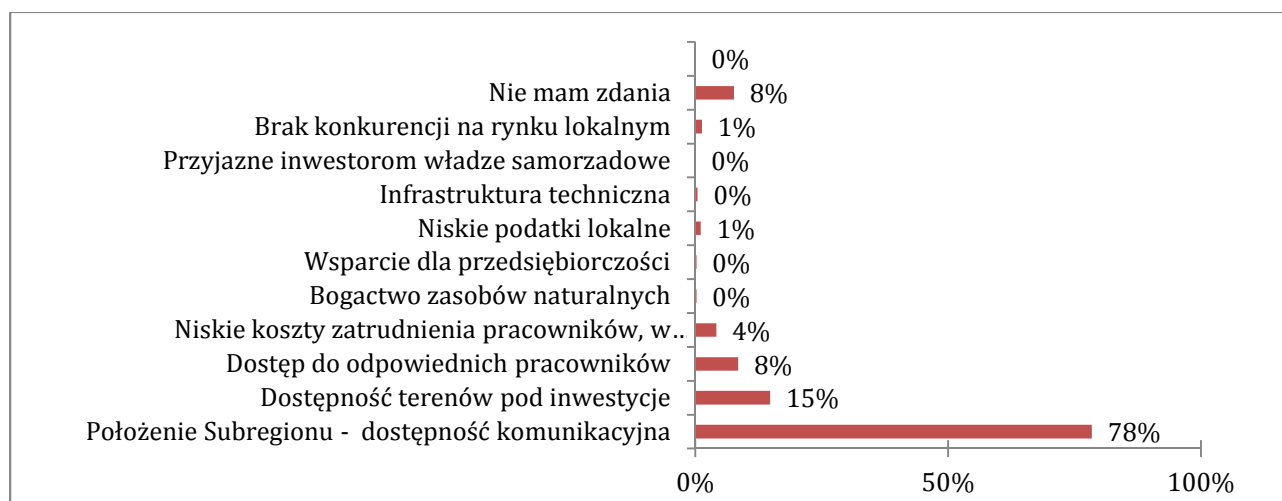
Do największych zalet Subregionu Sierpeckiego większość respondentów (78%), zaliczyło położenie geograficzne i dostępność Subregionu pod względem komunikacyjnym (infrastruktury transportowej, zarówno drogowej, jak

Do największych zalet Powiatu badani zaliczają położenie geograficzne i dostępność komunikacyjną.

Człowiek - najlepsza inwestycja

i kolejowej). Średnio do dziesiąty badany (15% respondentów) stwierdził, występowanie w Powiecie terenów, które mogą zostać przeznaczone pod inwestycje. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

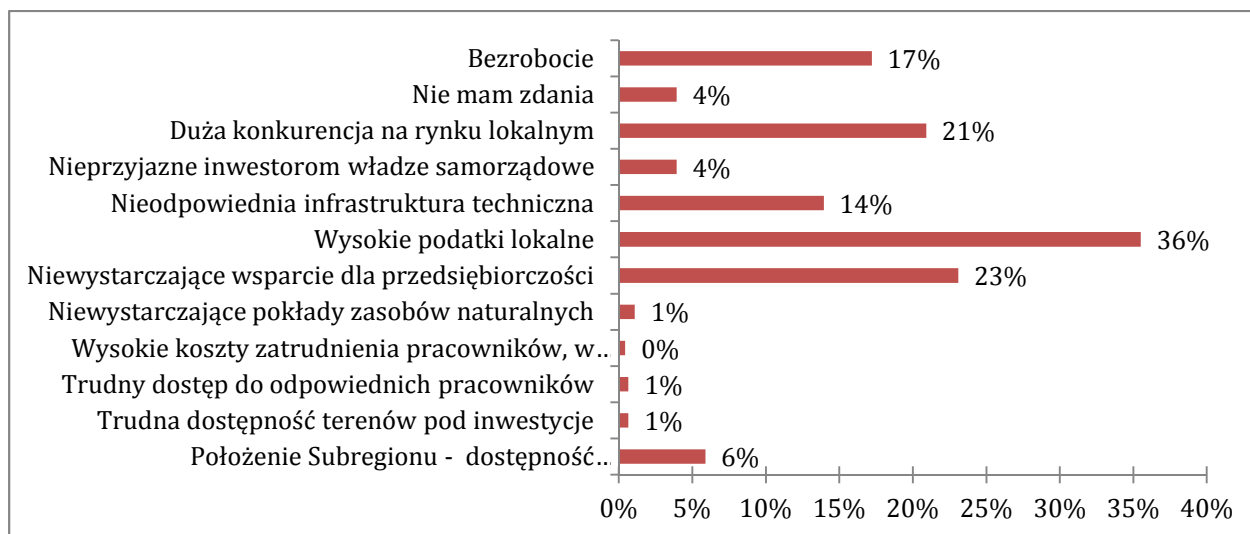
Wykres 3. Zalety Subregionu Sierpeckiego według badanych przedsiębiorców.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Analizę mocnych stron Powiatu, które zogniskowane były wokół dostępności komunikacyjnej i przestrzennej, należy odnieść do obszarów problematycznych Subregionu. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 4. Najważniejsze problemy Subregionu Sierpeckiego według badanych przedsiębiorców.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Należy zwrócić uwagę, że jako najpoważniejsze problemy Powiatu wymieniano wysokie podatki lokalne (wskazane przez 36% badanych). Za istotną kwestię uznano również niewystarczające wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości (23% respondentów) oraz dużą konkurencję na rynku lokalnym (21% respondentów). Respondenci uważają bezrobocie w powiecie (17%) jako problem mniej istotny. Przedsiębiorcy uczestniczący w badaniu zgłaszali brak satysfakcji z infrastruktury technicznej (14% respondentów), co wskazuje na fakt, że pomimo znaczącej poprawy stanu infrastruktury technicznej, nadal istnieją obszary problemowe w tym zakresie.

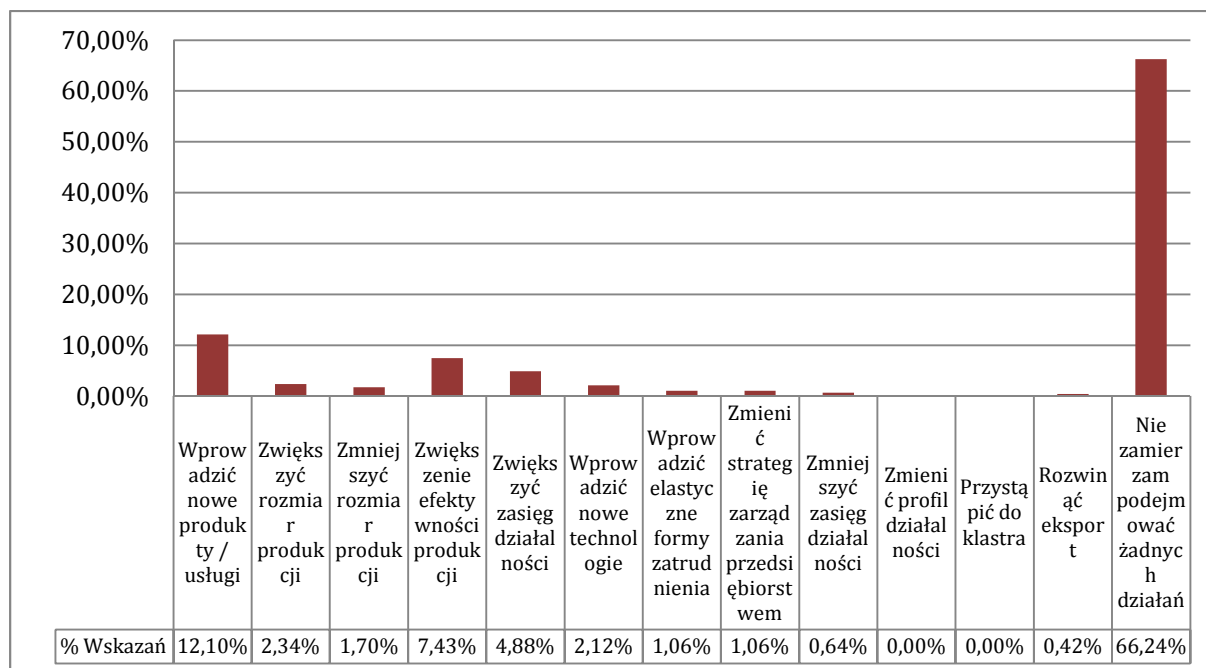
W kontekście dynamiki sytuacji gospodarczej w regionie, przedmiotem analiz uczyniono również plany wprowadzania zmian w przedsiębiorstwie, w kontekście ogólnej sytuacji ekonomicznej. Wyniki badań w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Co trzeci przedsiębiorca za najpilniejszy obszar do interwencji uznaje potrzebę obniżenia podatków lokalnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 5. Plany przedsiębiorstw w zakresie wdrażania zmian, w kontekście aktualnej sytuacji ekonomicznej.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Sześciu na dziesięciu badanych (66,24%) nie planuje podejmowania żadnych działań. Jest to istotna statystyka, wskazująca na potencjalną stagnację na rynku gospodarczym, szczególnie w kontekście rynku pracy. Dziesięciu na stu respondentów (12,10%) deklaruje wprowadzenie nowych produktów lub usług, a pięciu na stu (4,88%) – zwiększenie zasięgu działalności. Łącznie jakiegokolwiek zmiany planuje wprowadzić 33,76% badanych. Interesującym jest, że zmiany planuje wprowadzić 33,76% badanych. Interesującym jest, że zmiany profilu działalności lub przystąpienia do klastra nie deklaruje żadna firma, a jedynie dwóch ze stu respondentów (2,34%) planuje zmiany zmniejszające zakres lub zasięg działalności. Statystyki te są optymistyczne, w kontekście niewielkiego odsetka planowanych zmian negatywnych, a wysokich wskaźników (30,36%) wskaźników pozytywnych i (66,24%) neutralnych. Wskaźniki te są zróżnicowane w zależności od wielkości przedsiębiorstw, co ilustruje poniższa tabela.

Dziesięć na sto firm planuje wprowadzenie nowych produktów i usług.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Tabela 4. Rodzaje działań, które zamierzają podjąć przedsiębiorcy z u Sierpeckiego.

Rodzaj działania	Samo zatrudnienie	Mikro	Małe	Średnie	Duże
Wprowadzić nowe produkty / usługi	14,67%	10,31%	15,94%	0,00%	11,11%
Zwiększyć rozmiar produkcji	0,67%	1,79%	0,00%	25,00%	11,11%
Zmniejszyć rozmiar produkcji	0,00%	0,00%	7,25%	10,00%	11,11%
Zwiększenie efektywności produkcji	2,00%	8,07%	10,14%	20,00%	33,33%
Zwiększyć zasięg działalności	2,00%	6,28%	7,25%	0,00%	11,11%
Wprowadzić nowe technologie	0,00%	0,45%	7,25%	10,00%	22,22%
Wprowadzić elastyczne formy zatrudnienia	0,00%	2,24%	0,00%	0,00%	0,00%
Zmienić strategię zarządzania przedsiębiorstwem	0,00%	1,35%	2,90%	0,00%	0,00%
Zmniejszyć zasięg działalności	0,67%	0,00%	2,90%	0,00%	0,00%
Zmienić profil działalności	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Przystąpić do klastra	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Rozwinąć eksport	0,00%	0,00%	2,90%	0,00%	0,00%
Nie zamierzam podejmować żadnych działań	80,00%	69,51%	43,48%	35,00%	0,00%

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Wyniki badań wskazują, że skłonność do wprowadzania zmian jest związana z wielkością przedsiębiorstwa. Żadne z dużych przedsiębiorstw, objętych badaniem, nie zadeklarowało zaniechania podejmowania działań zmierzających do rozszerzenia lub zmniejszenia zakresu działalności (odpowiednio po 11%) oraz wdrażania innowacji (22%). Co trzecie duże przedsiębiorstwo planuje zwiększenie efektywności produkcji poprzez wzbogacenie parku maszynowego i rozbudowę zaplecza produkcyjnego. Co trzecie średnie przedsiębiorstwo (35%) powstrzymuje się od podejmowania działań mających wpływ na sytuację ekonomiczną firmy. Interesującym jest, że ponad połowa (55%) przedsiębiorstw planuje rozwój, a tylko 10% - zmniejszenie zakresu lub zasięgu aktywności. Sytuacja wygląda na najbardziej obiecującą z perspektywy ekonomicznej w przedsiębiorstwach małych, w których prawie połowa przedsiębiorstw planuje zmiany pozytywne, rozszerzające działalność lub wdrażanie innowacji (43,48%). Zauważyć należy, że jedynie co dziesiąte przedsiębiorstwo małe (13,04%) zadeklarowało zmniejszenie zakresu lub zasięgu działalności.

Ponad
połowa
przedsię-
biorstw
planuje
rozwój.

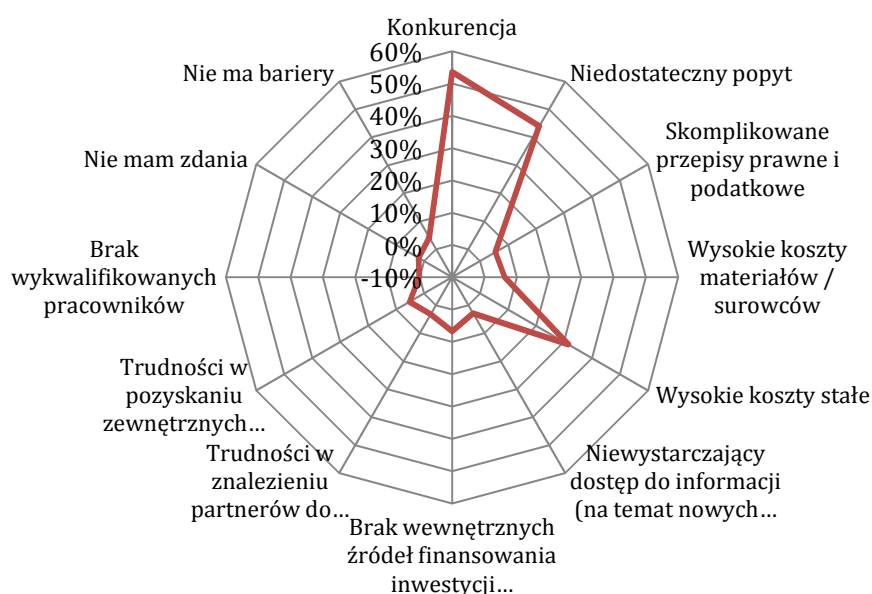

Człowiek - najlepsza inwestycja

W przypadku mikroprzedsiębiorstw i jednoosobowych działalności gospodarczych, większość badanych podmiotów planuje powstrzymanie się od podejmowania działań (odpowiednio 69,51% i 80%). Co trzecie mikroprzedsiębiorstwo (29,15%) i średnio co piąty samozatrudniony (19,33%) zadeklarował plany rozwojowe. Tylko jedno na sto przedsiębiorstw mikro (1,35%) i jednoosobowych działalności gospodarczych (0,67%) deklaruje redukcję. Są to wskaźniki świadczące o istnieniu w badanej grupie zależności o charakterze liniowym między wielkością firmy, a wprowadzaniem zmian.

Co trzecie mikroprzedsiębiorstwo i średnio co piąty samozatrudniony zadeklarował plany rozwojowe.

Bariery dla rozwoju, określane przez przedsiębiorstwa jako najistotniejsze poddane były diagnozie w celu określenia, jak przedsiębiorcy oceniają sytuację rynkową swojej firmy i jakie według nich są najważniejsze bariery i przeszkody rozwoju. Wyniki zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykres 6. Główne bariery hamujące rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Sierpeckim według przedsiębiorców.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

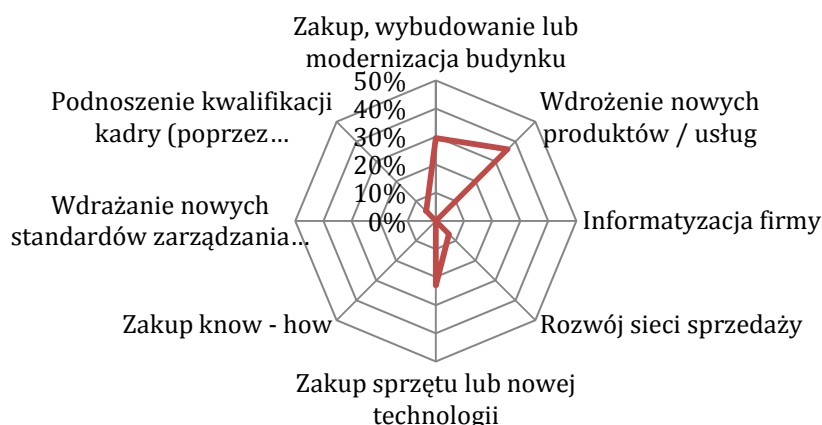

Człowiek - najlepsza inwestycja

Konkurencja została uznana przez respondentów za czynnik, stanowiący główną barierę dla rozwoju przedsiębiorców w Subregionie Sierpeckim, (wskazany przez 55% respondentów), zaraz obok niedostatecznego popytu wymienionego przez 44% badanych. Konkurencja i niski popyt stanowią największą barierę dla osób samozatrudnionych oraz mikro przedsiębiorstw. Do innych ważnych czynników będących barierą w rozwoju przedsiębiorczości, zostały zaliczone także wysokie koszty stałe, które muszą ponosić przedsiębiorstwa – 32% respondentów.

Jedynie 2,12% przedsiębiorstw zadeklarowało, że planuje inwestycje. Wśród przedsiębiorstw, które realizują lub zamierzają realizować inwestycje, 1/3 (36% badanych) zamierza wdrożyć nowe usługi lub produkty lub zainwestować w środki trwałe przez zakup, wybudowanie lub modernizację siedziby (30%). Co czwarty respondent stwierdził, że planowane inwestycje dotyczą zakupu nowego sprzętu lub technologii (23% respondentów). Należy zauważyć, że siedem na sto przedsiębiorstw (7% badanych) przewiduje rozwinięcie sieci sprzedaży, a pięć na sto (5% badanych) – podjęcie działań, zmierzających do podniesienia kwalifikacji pracowników. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Konkurencja została uznana przez respondentów za czynnik, stanowiący główną barierę dla rozwoju firm.

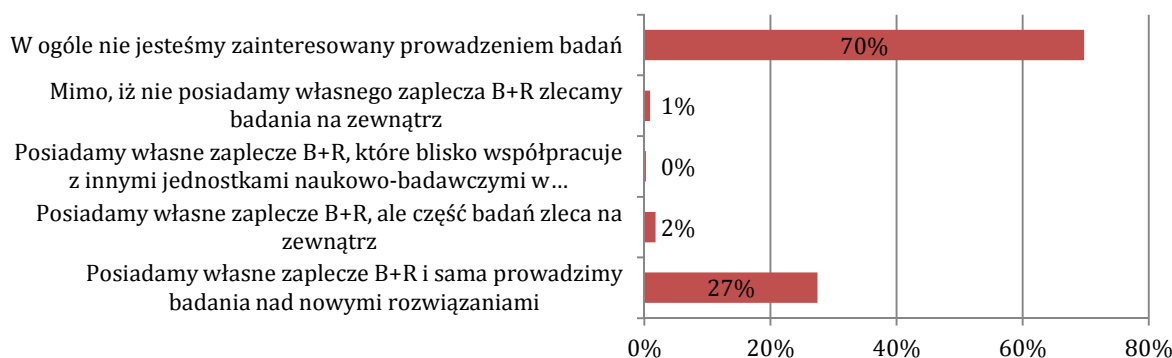
Wykres 7. Inwestycje realizowane przez przedsiębiorców z Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Człowiek - najlepsza inwestycja

W ramach badania została przeanalizowana innowacyjność i potencjał badawczo-rozwojowy przedsiębiorstw Sierpeckich. Rezultaty tych analiz zaprezentowane zostały na wykresie poniżej.

Wykres 8. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące prowadzenia badań rozwojowych przez przedsiębiorców Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Analiza powyższego wykresu wskazuje, że większość badanych przedsiębiorców (70%) nie jest zainteresowanych prowadzeniem własnych badań rozwojowych. Co trzecie badane przedsiębiorstwo (27% badanych) zadeklarowało, że posiada własne zaplecze, które pozwala na prowadzenie badań rozwojowych i faktycznie prowadzi w nim prace o charakterze badawczo-rozwojowym. Badania na zewnątrz zleca dwóch na stu przedsiębiorców.

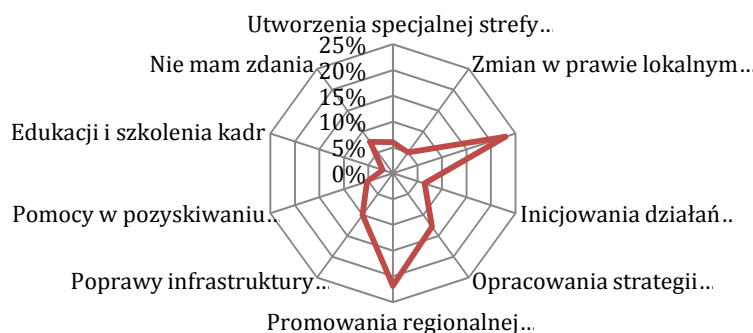
Większość badanych firm (70%) nie jest zainteresowanych prowadzeniem badań rozwojowych.

Swobodny rozwój gospodarczy jest uwarunkowany między innymi aktywnością władz publicznych, dlatego w badaniu poddano analizie, oczekiwania przedsiębiorców w zakresie form aktywności samorządu lokalnego.

Wyniki badań w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 9. Działania wspomagające rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Sierpeckim. Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Średnio co czwarty przedsiębiorca (23% respondentów) deklaruje, że oczekuje od władz lokalnych pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych oraz promowania regionalnej marki (22% badanych). Przedsiębiorcy w mniejszym stopniu byli zainteresowani wsparciem, w zakresie opracowania strategii pozyskania inwestorów (13%), czy utworzeniem specjalnej strefy ekonomicznej (6%). Średnio siedmiu na stu respondentów (7%) nie oczekiwało aktywności władz, bądź nie miało zdania w tej materii, co może być związane z ich samodzielnością lub brakiem znajomości mechanizmów, którymi dysponuje władza lokalna.

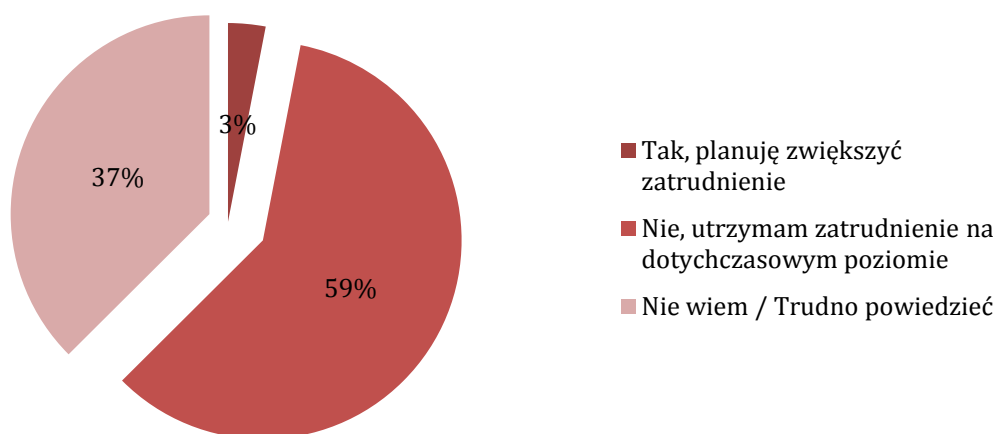
W związku z dynamiczną sytuacją gospodarczą, analizie poddano również plany w zakresie zmian kadrowych, planowanych przez przedsiębiorców na kolejne lata. Ponad połowa respondentów (59%) nie planuje zmian kadrowych w najbliższym czasie. Średnio co trzeci badany (37%) nie był w stanie jednoznacznie określić perspektyw w zakresie zmian kadrowych, co może być związane z mniejszym

Średnio co czwarta firma oczekuje od władz pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych i promowania marki regionalnej.

Człowiek - najlepsza inwestycja

horyzontem czasowym planowania i potrzebą dostosowywania się do aktualnych trendów. Jedynie 3% przedsiębiorców planuje zmiany kadrowe w bliskiej perspektywie czasowej oraz zwiększenie zatrudnienia. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

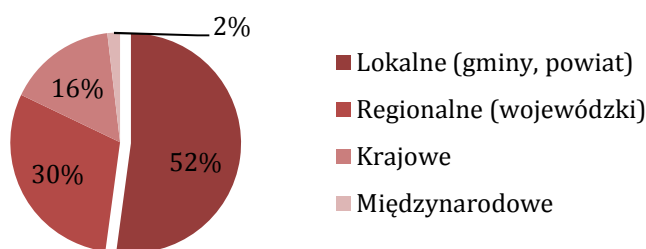

Wykres 10. Planowane przez przedsiębiorców Sierpeckich zmiany kadrowe na najbliższy rok.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Przedsiębiorcy w Subregionie Sierpeckim są sprecyzowani w zakresie swoich grup docelowych. Dla ponad połowy firm głównym rynkiem zbytu (52%) jest rynek powiatowy, a dla 1/3 – rynek regionalny (30%). Średnio 16% respondentów deklaruje, że są aktywni na rynku krajowym. Dwóch na stu badanych (2%) zadeklarowało, że sprzedaje swoje towary na rynku międzynarodowym. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Dla ponad połowy firm głównym rynkiem zbytu jest rynek lokalny, a dla 1/3 – regionalny.

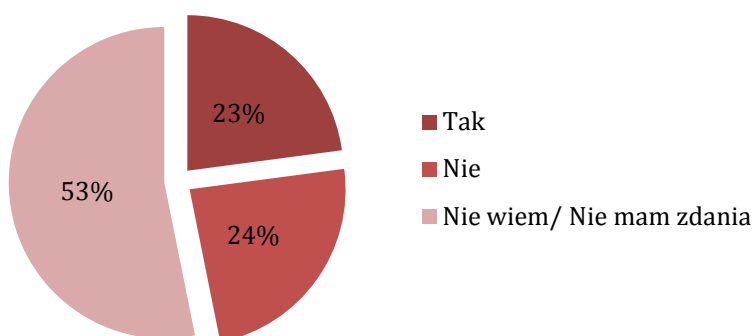
Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 11. Główne rynki zbytu dla przedsiębiorców Sierpeckich.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Jednocześnie przedsiębiorcy zapytani, czy chcieliby rozszerzyć swoje dotychczasowe rynki zbytu w 53% nie byli w stanie jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie, 24% nie widziało potrzeby rozszerzania rynku zbytu. Średnio co czwarty respondent (23%) nie był zainteresowany podejmowaniem działań w tym zakresie. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Co czwarta firma nie widzi potrzeby rozszerzenia rynku zbytu.

Wykres 12. Plany przedsiębiorstw w zakresie rozszerzenia rynku zbytu.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

W kontekście Strategii Europa 2020, istotna jest diagnoza aktualnego stanu świadomości ekologicznej wśród przedsiębiorców oraz podejmowanych form aktywności, w celu wdrażania zmian w przedmiotowym obszarze.

Przedsiębiorcy Subregionu Sierpeckiego prezentują wysoki poziom świadomości

Poziom świadomości ekologicznej przedsiębiorców jest wysoki.

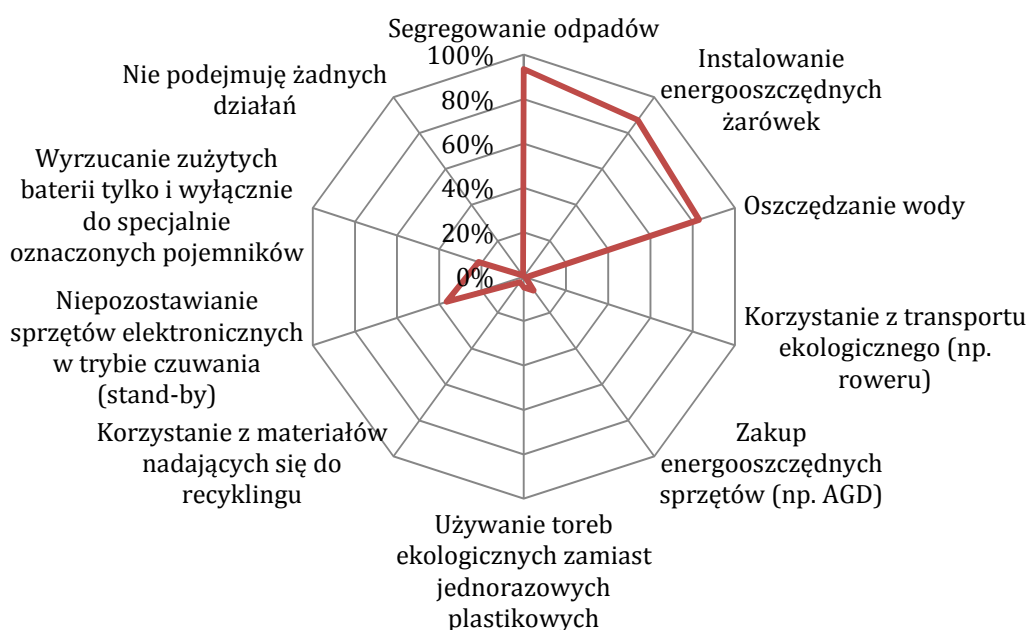

Człowiek - najlepsza inwestycja

ekologicznej. Niemal wszyscy segregują odpady (93%), używają energooszczędnego oświetlenia (87%) i oszczędzają wodę (83%). Ponadto, co trzeci respondent (37%) całkowicie wyłącza sprzęt elektroniczny po pracy w celu oszczędzania energii elektrycznej. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Główną przyczyną podejmowania działań prośrodowiskowych nie jest motywacja o podłożu wyłącznie ekonomicznym. Ponad połowa ankietowanych (60%) nie ponosi kosztów związanych z oddziaływaniem na środowisko, a co piąty przedsiębiorca (22%) nie jest w stanie sprecyzować, czy wnosi takie opłaty.

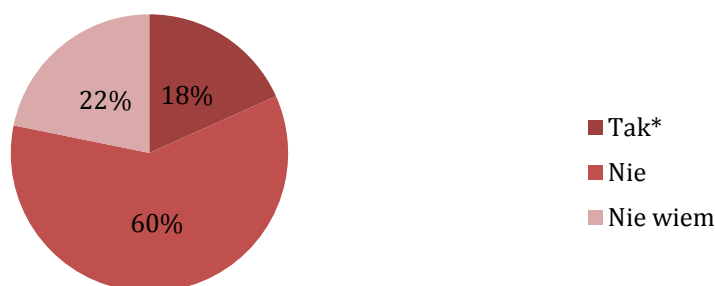

Średnio 18% badanych potwierdziło uiszczenie regularnych opłat z tytułu oddziaływania na środowisko naturalne. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 13. Działania podejmowane przez przedsiębiorców, mające na celu ochronę środowiska naturalnego.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Wykres 14. Fakt ponoszenia kosztów związanych z oddziaływaniem na środowisko.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Do najczęstszych przyczyn leżących u podstaw uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska należą:

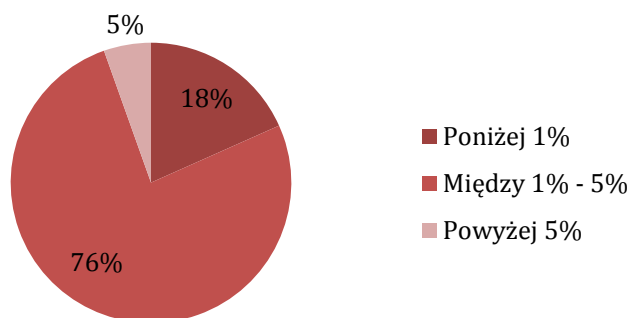
- Produkcja ścieków,
- Produkcja odpadów spożywczych,
- Zużycie paliwa,
- Utylizacja odpadów medycznych.

Przedsiębiorstwa ponoszą średnio niskie opłaty z tytułu korzystania z energii elektrycznej. Średnio niemal ośmiu na dziesięciu respondentów (78%) zadeklarowało, że udział kosztów zużycia energii w ogólnych kosztach ponoszonych przez przedsiębiorstwo waha się od 1 do 5%. Co piąty badany ponosi koszty poniżej 1% ogólnych wydatków firmy. Tylko u pięciu na stu przedsiębiorców (5% respondentów) koszty związane z energią wynoszą więcej niż 5% ogólnych ponoszonych przez przedsiębiorstwo kosztów. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników badania.

Tylko w pięciu na sto firmach koszty związane z energią wynoszą więcej niż 5% kosztów ogólnych.

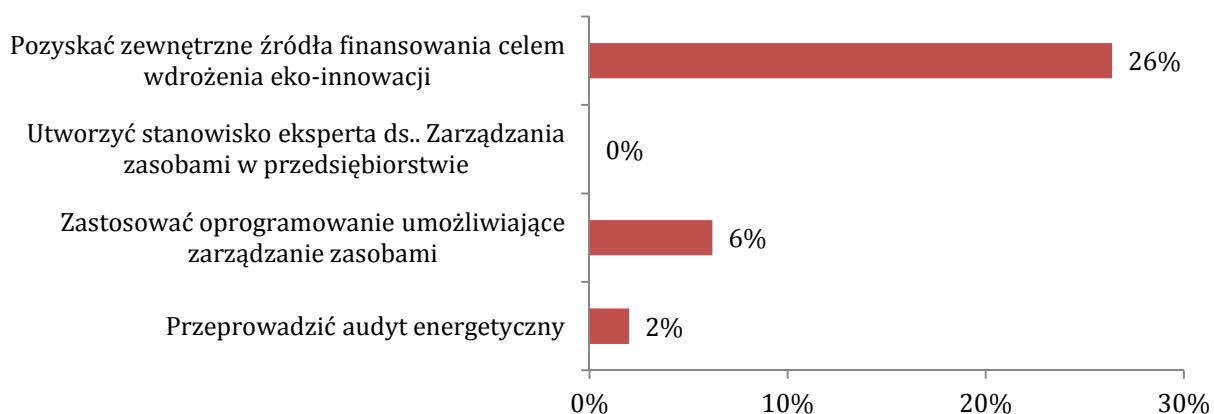
Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 15. Udział kosztów energii w ogólnych kosztach przedsiębiorstwa.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Jednocześnie tylko 6% badanych przedsiębiorstw wdrożyło w przeciągu ostatnich 3 lat rozwiązania, mające na celu efektywne wykorzystanie energii i kolejnych 8% badanych jest zainteresowanych rozwiązaniami, optymalizującymi wykorzystanie energii elektrycznej i ciepłej, co prezentuje wykres poniżej.

Przyczyną niskiego zainteresowania innowacjami jest brak środków.

Wykres 16. Formy wsparcia, które powinny zostać wprowadzone, aby zwiększyć efektywne wykorzystanie zasobów przez przedsiębiorców Sierpeckich.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Jako przyczynę niskiego zainteresowania innowacjami w zakresie efektywności energetycznej, przedsiębiorstwa najczęściej podają niewystarczające środki

Człowiek - najlepsza inwestycja

finansowe oraz małą wiedzę na temat rozwiązań technicznych i organizacyjnych, umożliwiających obniżenie kosztów prowadzonej działalności. Niektórzy przedsiębiorcy uważają, że takie działania nie są im potrzebne ze względu na profil działalności firmy. Przedsiębiorcy zapytani o rodzaje wsparcia, jakie byłoby zachęcające do zwiększenia efektywności energetycznej, w 26% wskazali na pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych na tego typu działania.

2.6. Strefa społeczna

Według banku danych lokalnych GUS Subregion Sierpecki w 2011 roku zamieszkiwały 53 783 osoby, w tym 27 360 kobiet (50,87%). Szczegółowe dane dotyczące zaludnienia poszczególnych Gmin Subregionu Sierpeckiego przedstawia tabela 5.

**Powiat
zamieszkuje
53 783 osób.**

Tabela 5. Liczba ludności na terenie Subregionu Sierpeckiego w odniesieniu do Województwa Mazowieckiego i poszczególnych Gmin.

Jednostka administracyjna	Liczba ludności	Udział w całkowitej populacji [%]	Kobiety	Mężczyźni
Powiat Sierpecki	53 783	100%	27 360	26 423
Miasto Sierpc	18 775	34,91%	9 850	8 925
Gmina Gozdowo	6 104	11,35%	3 038	3 066
Gmina Mochowo	6 156	11,45%	3 073	3 083
Gmina Rościszewo	4 277	7,95%	2 134	2 143
Gmina Sierpc	7 050	13,11%	3 531	3 519
Gmina Szczutowo	4 425	8,23%	2 251	2 174
Gmina Zawidz	6 996	13,01%	3 483	3 513

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS z 2011 roku o stanie ludności.

W latach 2000-2011 można zaobserwować stopniowy spadek liczby ludności. W 2009 wskaźnik wynosił 2,92%, w odniesieniu do roku 2000. Obecnie sytuacja uległa poprawie i w 2011 roku w porównaniu do 2000 roku wskaźnik wynosił 1,54%. Pogłębiona analiza zjawisk demograficznych pokazuje, że do 2011 roku największy spadek poziomu liczby ludności odnotowała gmina Mochowo i wynosił on 3,25%, w porównaniu ze stanem z roku 2000. Warto też zaznaczyć, że jedyną

Człowiek - najlepsza inwestycja

gminą, w której bilans ludności był dodatni w porównaniu z rokiem 2000, jest gmina Gozdowo, w której wskaźnik za rok 2011 wynosił +0,08%. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące zmian liczebności populacji zamieszkującej Subregion w latach 2000-2011.

Tabela 6. Dynamika zmian liczebności populacji Subregionu Sierpeckiego w latach 2000-2011.

Jednostka administracyjna	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Subregion Sierpecki	54626	54505	54587	54345	54172	53972	53756	53498	53371	53028	53908	53783
Miasto Sierpc	18944	18884	18867	18840	18777	18790	18725	18643	18671	18502	18807	18775
Gmina Gozdowo	6099	6137	6126	6060	6083	6059	6030	6044	6002	5982	6125	6104
Gmina Mochowo	6363	6369	6415	6369	6309	6252	6279	6201	6167	6131	6168	6156
Gmina Rościszewo	4382	4368	4338	4298	4282	4246	4181	4162	4156	4153	4285	4277
Gmina Sierpc	7185	7132	7142	7190	7215	7191	7169	7156	7076	7025	7018	7050
Gmina Szczutowo	4463	4464	4529	4481	4476	4425	4424	4410	4408	4381	4461	4425
Gmina Zawidz	7190	7151	7170	7107	7030	7009	6948	6882	6891	6854	7044	6996

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS z 2011 roku o stanie ludności.

Z perspektywy niniejszego opracowania istotna jest także struktura wiekowa Subregionu Sierpeckiego. Na jej podstawie można nie tylko diagnozować źródła aktualnych problemów, ale również prognozować dynamikę i kierunek rozwoju strefy społecznej oraz poziom wydatków m.in. na edukację, walkę z bezrobociem i świadczenia emerytalne. Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców Subregionu w podziale na poszczególne grupy wiekowe, zgodnie z przyjętą nomenklaturą GUS, w porównaniu do Województwa Mazowieckiego oraz Polski.

**Jedna piąta
mieszkań-
ców jest
w wieku
produkcyj-
nym.**

Tabela 7. Udział grup w poszczególnym wieku w całkowitej populacji Subregionu Sierpeckiego oraz Gmin wchodzących w jego skład

Jednostka terytorialna	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Polska	100%	18,54%	64,19%	17,26%
Województwo Mazowieckie	100%	18,63%	63,26%	18,12%
Subregion Sierpecki	100%	20,48%	62,93%	16,59%
Miasto Sierpc	100%	17,67%	65,60%	16,74%

Człowiek - najlepsza inwestycja

Gmina Gozdowo	100%	21,64%	61,76%	16,60%
Gmina Mochowo	100%	23,28%	61,50%	15,22%
Gmina Rościszewo	100%	21,42%	60,84%	17,75%
Gmina Sierpc	100%	22,50%	61,86%	15,65%
Gmina Szczutowo	100%	20,90%	61,88%	17,22%
Gmina Zawidz	100%	21,67%	61,09%	17,24%

Zgodnie z normami przyjętymi przez GUS: wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety poniżej 18 roku życia; wiek produkcyjny mężczyźni pomiędzy 18 a 64 rokiem życia oraz kobiety między 18 a 59 rokiem życia; wiek poprodukcyjny – kobiety i mężczyźni po odpowiednio 60 i 65 roku życia.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS z 2011 roku o stanie ludności.

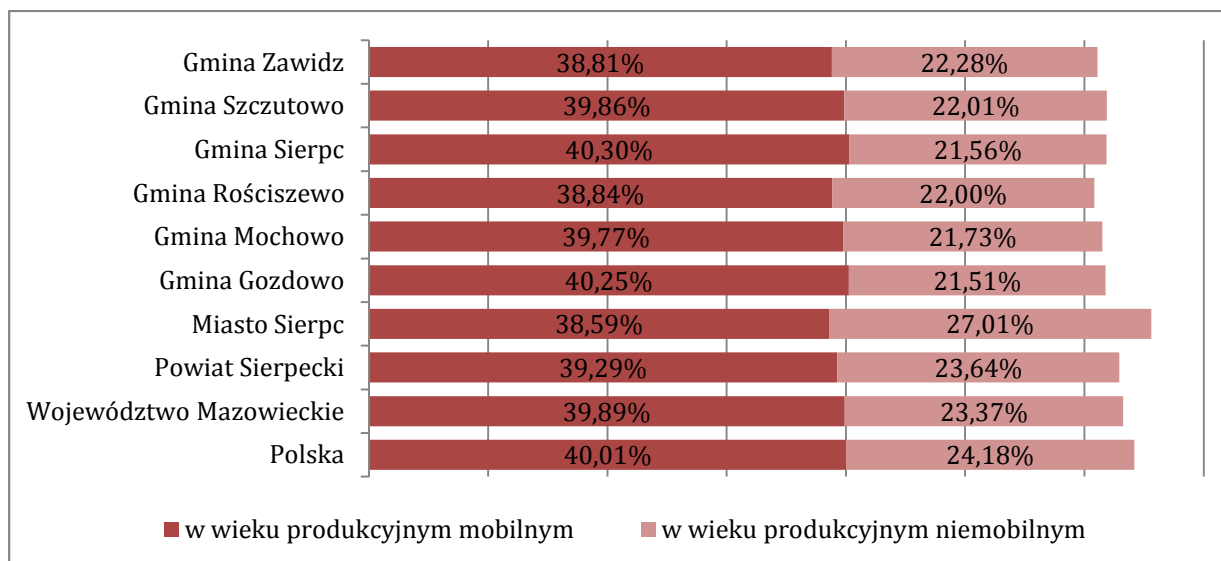
Dane z powyższej tabeli pokazują, że w Subregionie Sierpeckim oraz poszczególnych Gminach (z wyłączeniem miasta Sierpc) występuje większy niż średni krajowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w populacji generalnej. Taki rozkład wieku społeczności w Powiecie i w poszczególnych Gminach oznacza konieczność przeznaczania wyższych nakładów na oświatę – tworzenie miejsc w przedszkolach i szkołach – zwiększoną podaż na lokalnym rynku pracy. Pozostałe wskaźniki mają raczej neutralny charakter i nie będą istotnie wpływać na przyszłość Subregionu. Należy jednak pamiętać, że grupa mieszkańców, znajdująca się obecnie w wieku produkcyjnym, a stanowiąca główną frakcję w Subregionie i Województwie, będzie w przyszłości stanowić dla jednostek terytorialnych obciążenie finansowe, ponieważ z biegiem czasu przekształcać się będzie w grupę w wieku poprodukcyjnym, a zatem tę, która jest objęta większymi nakładami na opiekę zdrowotną.

Poniżej przedstawiono podział populacji Subregionu Sierpeckiego w wieku produkcyjnym na frakcję mobilną i niemobilną, czyli podział na grupy: skłonne do poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania oraz stanowczo przywiązane do miejsca pracy w zasięgu krótkich dojazdów, najchętniej na obszarze własnej Gminy lub Powiatu.

W Powiecie i jego Gminach występuje większy niż średni krajowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Rysunek 5. Udział frakcji mobilnej – kobiety i mężczyźni w wieku od 18 do 44 roku życia oraz niemobilnej – kobiety w wieku od 45 – 59 roku życia i mężczyźni w wieku od 45 do 64 roku życia, w populacji w wieku produkcyjnym w Subregionie Sierpeckim.

Źródło: GUS dane o stanie ludności

Z wykresu wynika, że w Subregionie Sierpeckim większy odsetek osób w wieku produkcyjnym stanowi frakcja mobilna. Zjawisko to ma wymiar zarówno pozytywny – osoby te są na tyle aktywne, że w obliczu zagrożenia bezrobociem są zdecydowane zmienić miejsce zamieszkania, jak i negatywny – wysoka mobilność ekonomiczna stanowi zagrożenie niższej dzietności rodzin w gminach Subregionu, a w dalszej perspektywie może skutkować spadkiem liczby mieszkańców Powiatu.

Czynnikami wpływającymi na rozkład zaludnienia w Subregionie Sierpeckim są: migracje ludności oraz przyrost naturalny. W latach 2006 do 2011 w Subregionie Sierpeckim występował ujemny bilans migracji ludności, wyrażony jako różnica pomiędzy osobami nowo zameldowanymi a wymeldowanymi. Najniższą wartość przyjął on w 2009 roku, kiedy Subregion Sierpecki opuściły (łącznie) 234 osoby. W późniejszych latach tendencja ta uległa poprawie. Pozostając nadal ujemną, w 2011 roku osiągnęła poziom -105. Warto zaznaczyć, że pomimo negatywnego bilansu Powiatu, gminy Rościszewo oraz Sierpc uzyskały w 2011 roku dodatni bilans migracji ludności, wynoszący odpowiednio +1 oraz +29. W poniższej tabeli

**W Powiecie
większy
odsetek
stanowi
frakcja osób
w wieku
produkcyj-
nym
mobilnym,
to jest
w wieku
18-44 lat.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

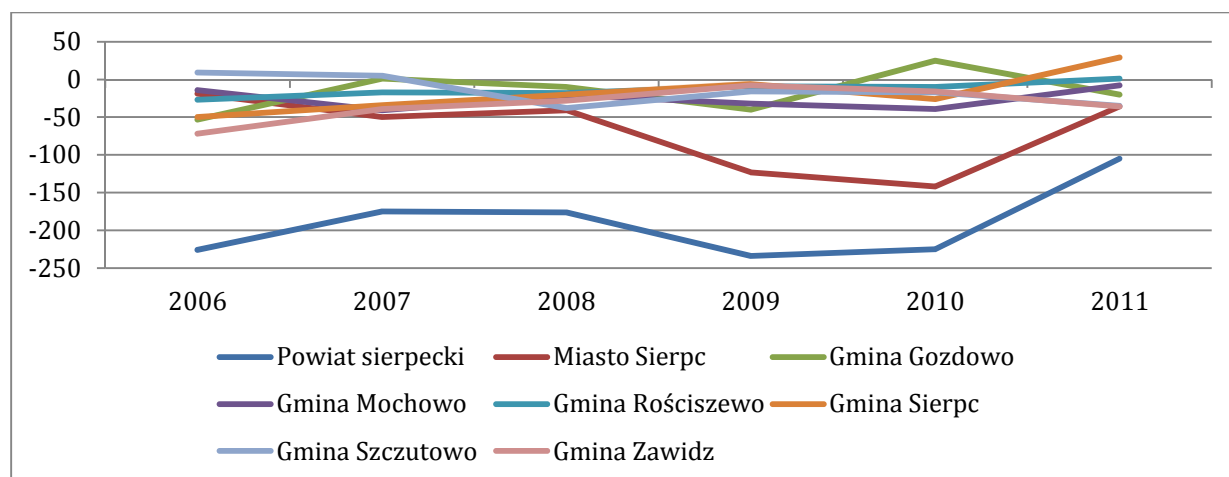
przedstawiono szczegółowe informacje na temat zmian w bilansie migracji dla Subregionu Sierpeckiego oraz jego poszczególnych Gmin.

Tabela 8. Bilans migracji ludności dla Subregionu Sierpeckiego oraz poszczególnych Gmin wchodzących w jego skład.

Jednostka administracyjna	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Subregion Sierpecki	-226	-175	-176	-234	-225	-105
Miasto Sierpc	-19	-50	-41	-123	-142	-36
Gmina Gozdowo	-53	1	-10	-40	25	-20
Gmina Mochowo	-14	-41	-21	-32	-39	-8
Gmina Rościszewo	-27	-17	-18	-9	-10	1
Gmina Sierpc	-50	-34	-20	-6	-26	29
Gmina Szczutowo	9	5	-38	-16	-17	-35
Gmina Zawidz	-72	-39	-28	-8	-16	-36

Bilans migracji wyrażony, jako różnica pomiędzy populacją nowo zameldowaną a wymeldowaną w danym roku.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych z banku lokalnego GUS.

Należy zwrócić uwagę, iż ogólne zmiany w migracjach na terenie Powiatu mają charakter dynamiczny i wydaje się, że w ostatnich latach niekorzystny trend został zahamowany. Na tle Powiatu szczególnie dobrym miejscem do życia są Gminy Sierpc i Rościszewo, natomiast najwięcej osób opuszcza miasto Sierpc i Gminę Zawidz.

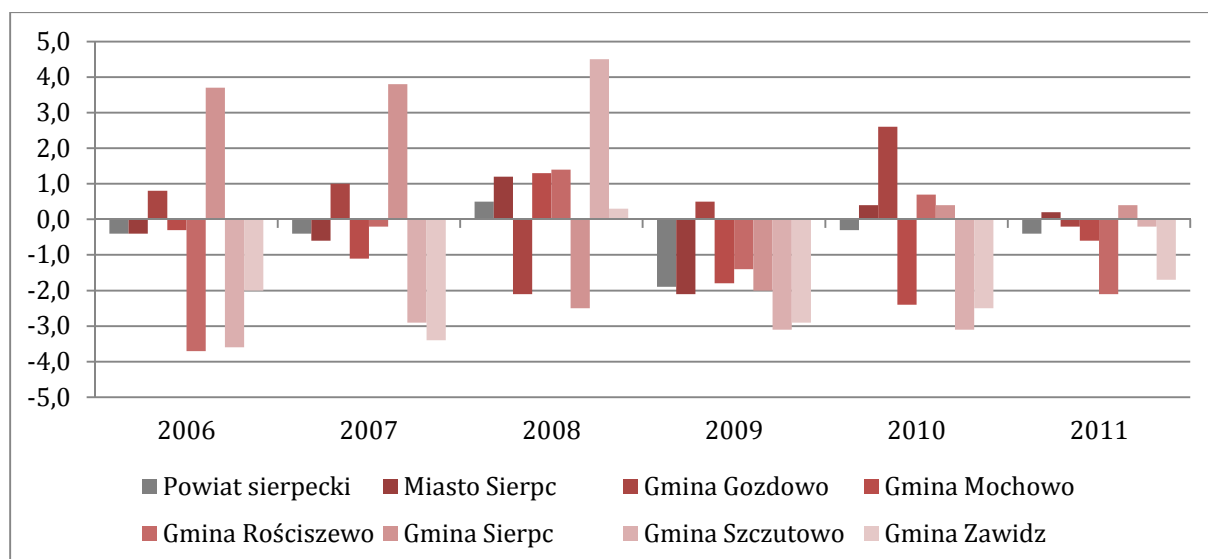

Wykres 17. Graficzna interpretacja bilansu migracji na podstawie danych zawartych w tabeli nr 3.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych z banku lokalnego GUS.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Na poniższym wykresie przedstawiono przyrost naturalny w poszczególnych Gminach Subregionu Sierpeckiego w ostatnich latach, wyrażony jako różnica pomiędzy urodzinami żywymi oraz zgonami na 1000 osób.

Wykres 18. Bilans przyrostu naturalnego w Subregionie Sierpeckim oraz poszczególnych Gminach.
Źródło: GUS dane o stanie ludności.

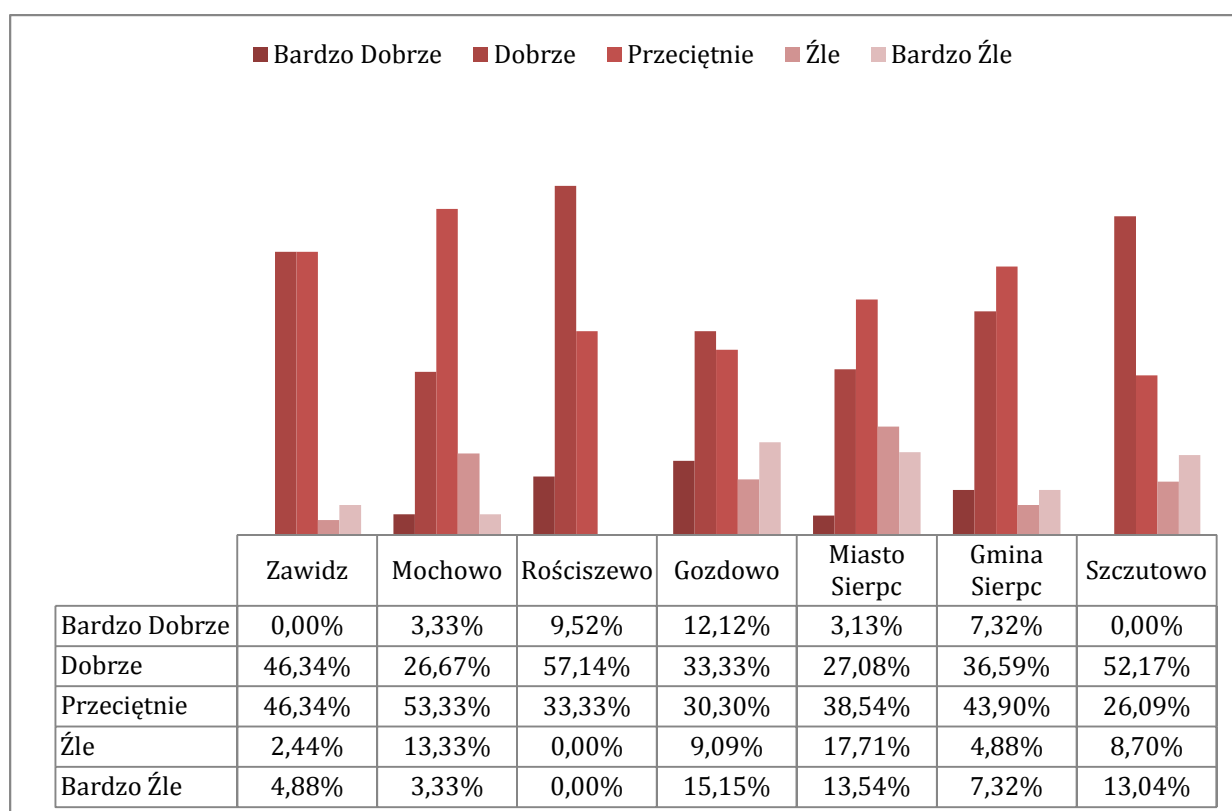
Sytuacja w Powiecie postrzegana jest w podobny sposób przez lokalnych liderów, co potwierdziły przeprowadzone wywiady grupowe. Respondenci zauważali problemy demograficzne, szczególnie eksponując zmniejszającą się liczbę ludności. Za główne przyczyny takiej sytuacji poczytywali dużą migrację poza obszar Powiatu w poszukiwaniu pracy oraz malejący przyrost naturalny. Należy zwrócić uwagę, że respondenci byli świadomi trudnej sytuacji demograficznej Subregionu, jednak wyrażali nadzieję, że niekorzystne trendy w strukturze wiekowej Subregionu mogą zostać zastopowane lub wręcz odwrócone, jeśli nastąpi radykalna, pozytywna zmiana gospodarcza, rokująca dobrobyt mieszkańców. W opinii uczestników badania, podjęcie aktywnych i skutecznych działań powstrzymujących wzrost bezrobocia i rozwój gospodarczy, może spowodować w rezultacie nie tylko zatrzymanie młodych ludzi, urodzonych

Respondenci są zaniepokojeni zmniejszającą się liczbą ludności w Powiecie.

Człowiek - najlepsza inwestycja

w powiecie Sierpeckim, ale także przyciągnięcie do Subregionu Sierpeckiego osób, zainteresowanych zamieszkaniem w pięknym, czystym i atrakcyjnym przyrodniczo regionie.

Badania diagnozujące percepcję Subregionu jako miejsca do życia są optymistyczne. Wszyscy respondenci jednomyślnie ocenili Gminy, jako dobre lub przeciętne miejsce do życia. Poniżej przedstawiono graficzną interpretację wyników dla każdej z Gmin.

Wykres 19. Ocena poszczególnych Gmin jako miejsca do życia.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Z powyższego wykresu wynika, iż Gminy oceniane są pozytywnie (40,7% ocen bardzo dobrych i dobrych) i neutralnie (39,65% ocen przeciętnych). Co piąty mieszkaniec (19,65%) ocenia Gminę, w której zamieszkuje jako złe albo bardzo złe

Prawie połowa mieszkańców ocenia Gminy pozytywnie.

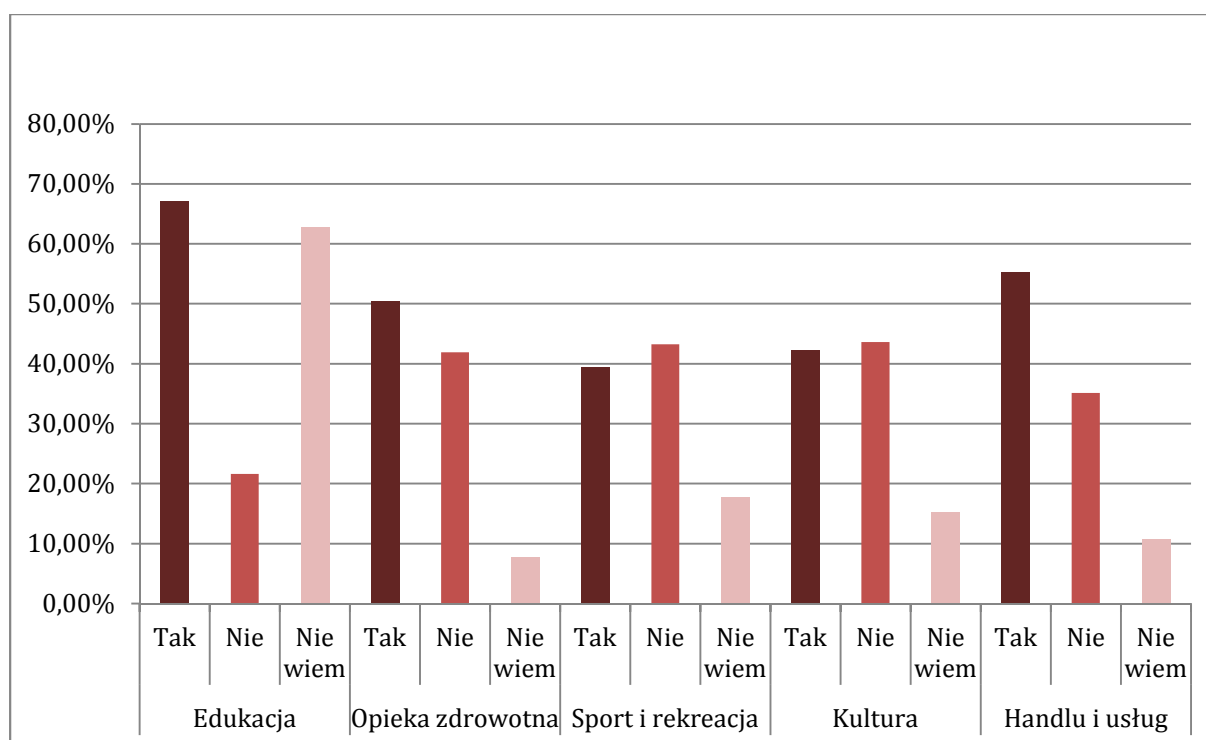

Człowiek - najlepsza inwestycja

miejsce do życia. Analizy wskazują, że mieszkańcy w Subregionie Sierpeckim są raczej zadowoleni z warunków życia. Najbardziej zadowolonymi z Gminy są mieszkańcy Rościszewa (66,66% ocen bardzo dobrych i dobrych), Szczutowa (52,17% ocen dobrych) oraz Gozdowa i Zawidza (około 46% ocen bardzo dobrych i dobrych). Najbardziej krytyczni wobec swojego miejsca zamieszkania są osoby, zamieszkujące miasto Sierpc (31,25% ocen złych i bardzo złych).

Analizie poddano wybrane aspekty funkcjonalne Powiatu: ofertę edukacyjną, zdrowotną, kulturalno-rekreacyjną i handlowo-usługową. Odzwierciedlenie opinii respondentów na temat oferty Subregionu obrazuje poniższy wykres.²

Sześciu na dziesięciu badanych jest zadowolonych z zakresu i oferowanych usług edukacyjnych.

Wykres 20. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty dostępnej w Subregionie Sierpeckim.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

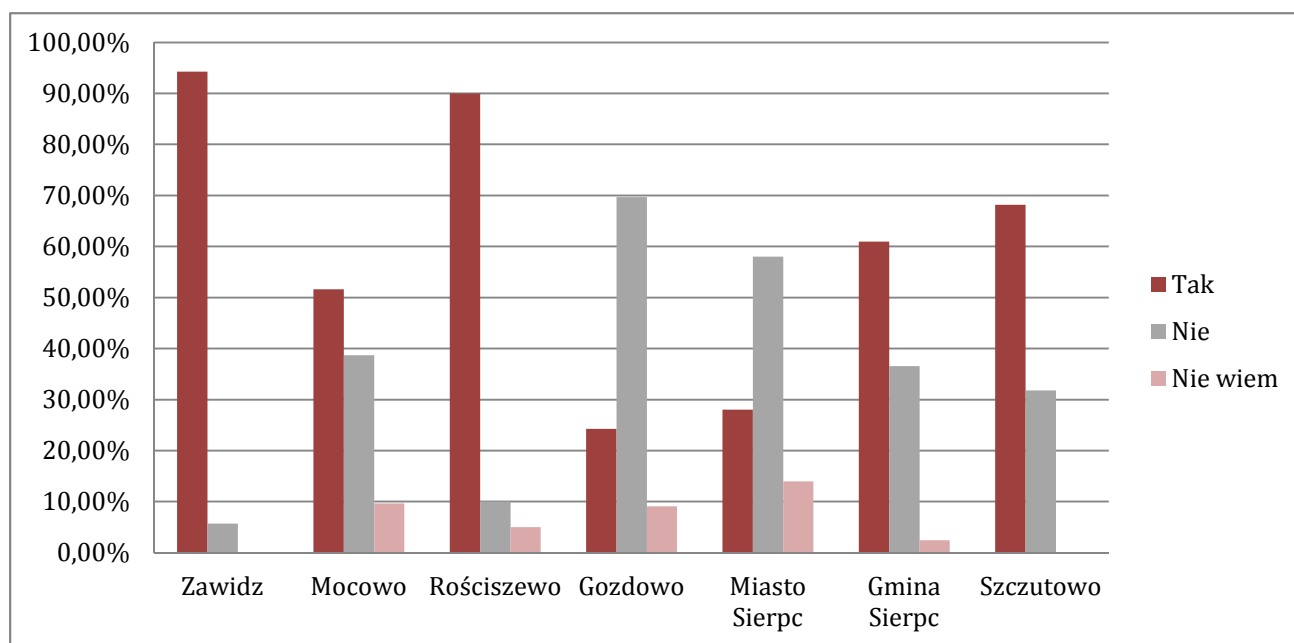
² Opis wyników badań z wyszczególnieniem oceny przez mieszkańców poszczególnych gmin i miasta Sierpc, objętych badaniem został zaprezentowany w dalszej części niniejszego dokumentu.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Respondenci w najwyższym stopniu usatysfakcjonowani są ofertą edukacyjną Subregionu. Sześciu na dziesięciu badanych (67,02%) jest zadowolonych z zakresu i poziomu oferowanych w Subregionie usług edukacyjnych. Wysoka jest również Stopień usatysfakcjonowania badanych z handlu i usług (55,32%) oraz opieki zdrowotnej (50,71%). Nieco gorzej oceniana jest oferta sportowa i rekreacyjna oraz kulturalna Powiatu. Niezadowolony z oferty kulturalnej wyraża 43,62% badanych (zadowolonych jest 42,2%), a z oferty sportowej i rekreacyjnej – 43,26% osób. Może to świadczyć o niedopasowaniu oferty sportowej i rekreacyjnej oraz kulturalnej do potrzeb mieszkańców.

Jednym z aspektów postrzegania Subregionu jest Stopień usatysfakcjonowania z oferty opieki zdrowotnej. Opinie mieszkańców w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 21. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty opieki zdrowotnej Powiatu, w zależności od miejsca zamieszkania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

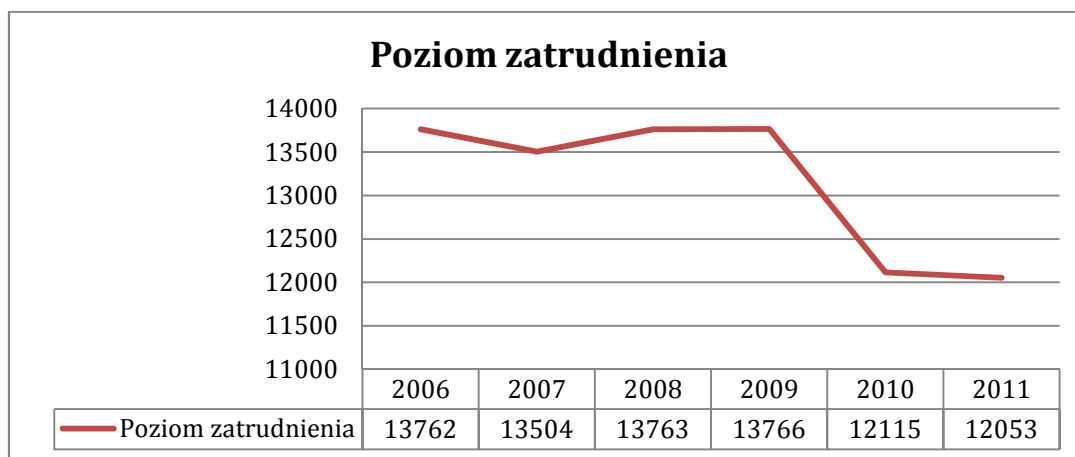

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres uwidacznia, że opinie mieszkańców w kontekście opieki zdrowotnej w Subregionie są zróżnicowane. W największym stopniu niezadowoleni z oferty Powiatu są mieszkańcy gminy Gozdowo (69,7% badanych) i miasta Sierpc (58% badanych). W najwyższym stopniu usatysfakcjonowani ofertą Powiatu w tym zakresie są mieszkańcy gmin: Zawidz (94,29% badanych), Rościszewo (90% badanych) i Sierpc (60,98% badanych). Zgodnie z bazą MediWeb.pl w Subregionie Sierpeckim funkcjonuje 16 podmiotów, w tym 8 w mieście Sierpcu, po dwa w gminach: Mochowo i Sierpc oraz po jednym w pozostałych.

2.7. Rynek pracy i bezrobocie

Subregion Sierpecki, zgodnie z danymi GUS pod koniec 2011 roku, zamieszkiwały 12.053 osoby (w tym 50,33% kobiet). Pogłębiona analiza rynku pracy wskazuje, że zatrudnienie w latach 2006-2009 utrzymywało się na stosunkowo stałym poziomie. W roku 2009 odnotowano spadek zatrudnienia o 80% w porównaniu z rokiem 2006. Zjawisko to ilustruje poniższy wykres.

Wykres 22. Poziom zatrudnienia w Subregionie Sierpeckim w podziale na lata.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Dalsza analiza danych udostępnionych przez GUS pozwoliła na określenie struktury zatrudnienia z podziałem na sektory gospodarcze według PKD:

Sektor 1 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;

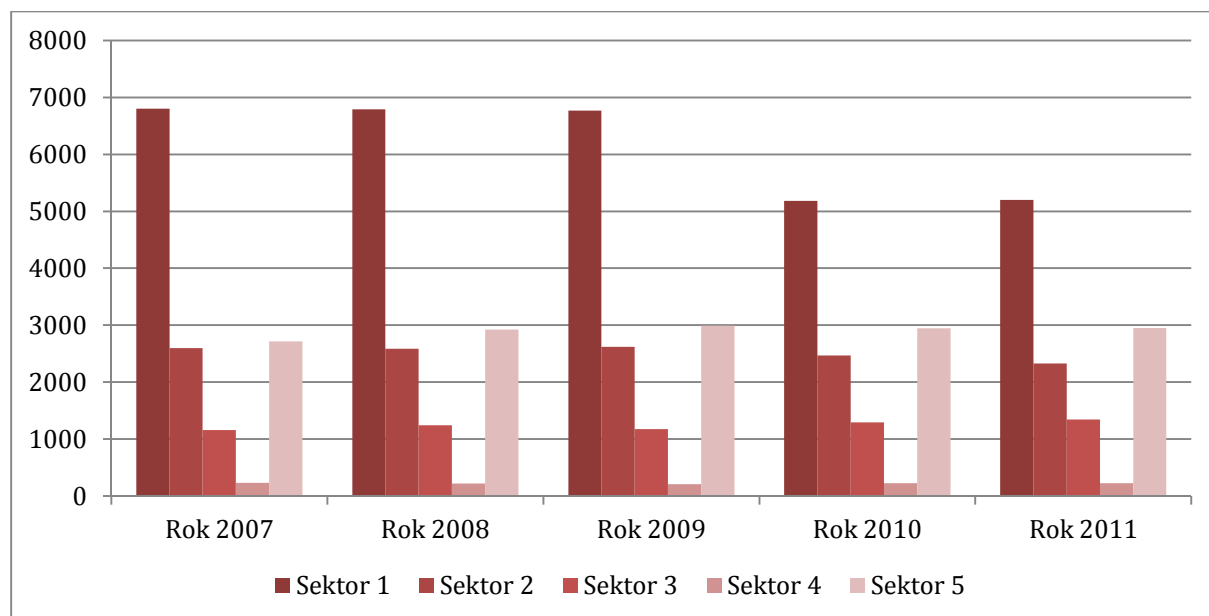
Sektor 2 – przemysł i budownictwo;

Sektor 3 – handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja;

Sektor 4 – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości;

Sektor 5 – pozostałe usługi.

Z wykresu poniżej widać, istotny spadek zatrudnienia na przełomie lat 2009/2010. Wynikał on w przeważającej mierze ze zmiany sytuacji w lokalnym rolnictwie, z którego odeszły w tym okresie 1584 osoby. Pomimo wspomnianego spadku zatrudnienia w rolnictwie, nadal stanowi ono istotny element gospodarki Powiatu, ponieważ w gospodarstwach rolnych pracuje obecnie ponad 43% zatrudnionych (zgodnie z danymi na rok 2011).

Wykres 23. Rozkład zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarczych w Subregionie Sierpeckim w latach 2007-2011.

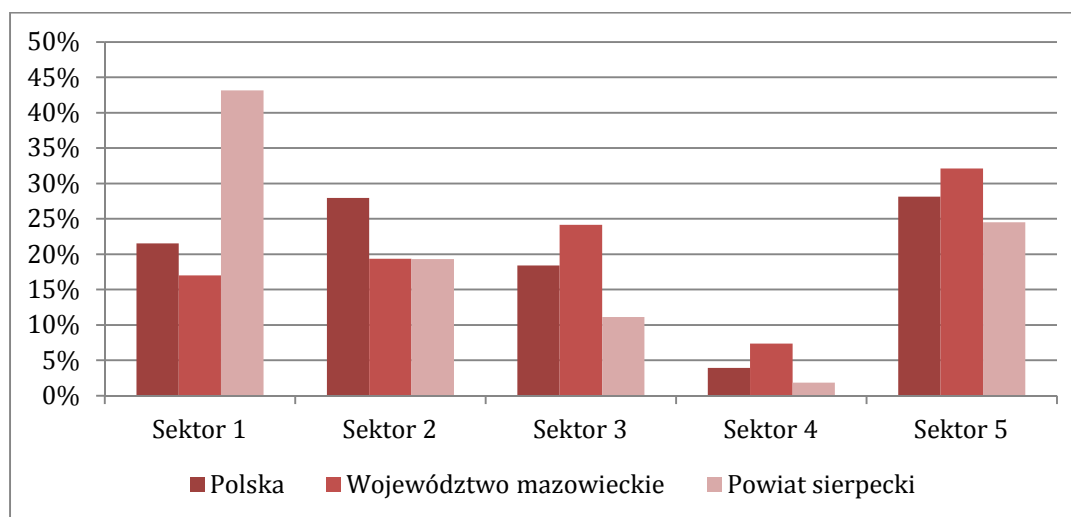
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Istotną rolę, jaką odgrywa rolnictwo w Subregionie Sierpeckim, dobrze ilustruje poniższy wykres, przedstawiający procentowy udział osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach. Dla Subregionu Sierpeckiego wskaźnik ten jest dwukrotnie wyższy niż dla całego kraju. Analizując dane można zauważyć, że w Subregionie Sierpeckim udział osób zatrudnianych w Sektorze 3, reprezentowanym przez „handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację” oraz Sektorze 4 (działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości) – jest stosunkowo niski.

Taki rozkład zatrudnienia jest charakterystyczny dla terenów typowo rolniczych, w których struktury organizacyjne i układ społeczno-gospodarczy są obciążone relatywnie dużą trwałością w czasie, co skutkuje problemami w przypadku próby ich przekształcania. Jednocześnie należy podkreślić, że stabilna i nowoczesna produkcja rolno-spożywcza stanowi potencjał, który – odpowiednio regulowany, stymulowany i wkomponowany w pełną strukturę społeczno-gospodarczą – może stanowić motor rozwojowy dla całego Subregionu.

Wykres 24. Rozkład zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarczych w Subregionie Sierpeckim w porównaniu do Województwa Mazowieckiego oraz Polski w roku 2011.

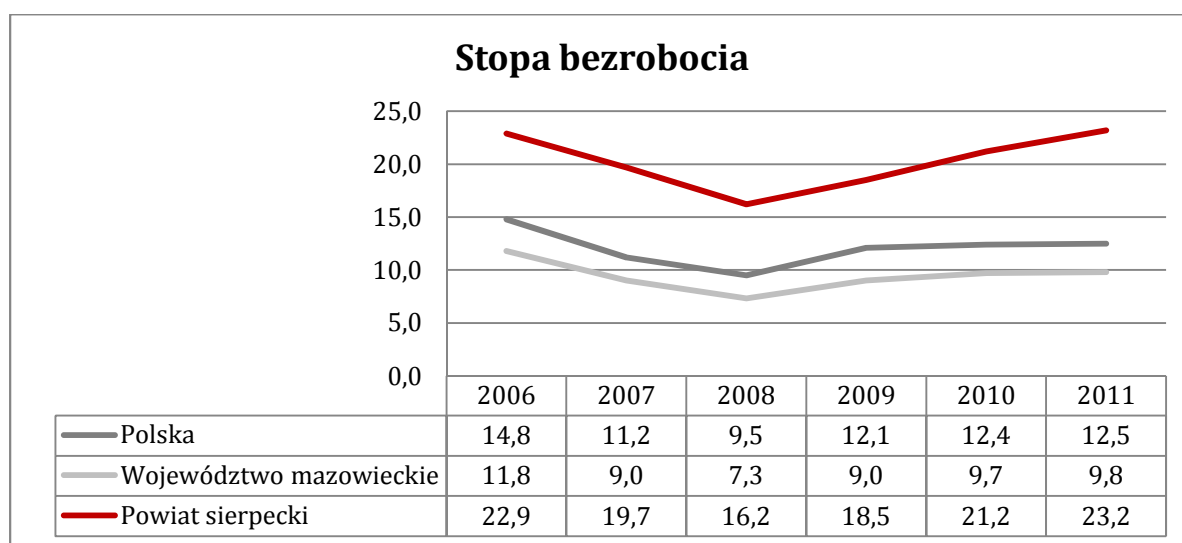
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Obecnie jednym z największych zagrożeń w Subregionie Sierpeckim jest wysoka stopa bezrobocia, która w kwietniu 2011 roku wyniosła 23,2%. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu na koniec maja 2013 roku stopa bezrobocia w powiecie Sierpeckim wyniosła 24,4%, czyli o 13,1 punktów procentowych więcej niż stopa bezrobocia dla Województwa Mazowieckiego w tym samym okresie i o 2,2 punktu procentowego wyższa niż średnia stopa ogólnopolska.

Dużym wyzwaniem jest obniżenie stopy bezrobocia.

Wykres 25. Stopa bezrobocia w Subregionie Sierpeckim w latach 2006-2011 w porównaniu do Polski oraz Województwa Mazowieckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

Wyniki te są zbieżne z oceną sytuacji na rynku pracy przez mieszkańców, wyrażoną w wywiadach pogłębionych (IDI), zrealizowanych wśród lokalnych liderów. Większość respondentów oceniła negatywnie sytuację na powiatowym rynku pracy, co przekłada się na ogólną percepcję sytuacji społecznej w Subregionie. Z braku perspektyw na znalezienie pracy wynikają także inne problemy wskazywane przez respondentów, takie jak: nepotyzm, migracja zarobkowa, postępujące rozwarstwienie społeczne. *„Bezrobocie jest głównym problemem społecznym, z którego wynikają pozostałe. W związku z tym, że tych miejsc pracy nie ma, jest bardzo silny nepotyzm, wręcz gigantyczny, na tym terenie.”* „Sytuacja

Respondenci obawiają się nepotyzmu, migracji zarobkowej i rozwarstwienia społecznego.

Wysoka stopa bezrobocia prezentowana w statystykach PUP może nie oddawać w pełni sytuacji w Powiecie.

Człowiek - najlepsza inwestycja

jest zróżnicowana przede wszystkim pod względem zamożności. Są osoby bardzo biedne, potrzebujące pomocy, ale także są osoby bogate.” Opinie te pozwalają przypuszczać, że problem wysokiego bezrobocia w powiecie Sierpeckim zajmuje szczególnie ważne miejsce w ocenie mieszkańców i władz.

Bezrobotni mieszkańcy Subregionu Sierpeckiego oceniają swoje szanse zatrudnienia na lokalnym rynku pracy jako przeciętne (39,1%) i małe (31,1%). Część respondentów uważa, że ich szanse na aktywizację zawodową są „bardzo małe” (25,7%). Pozytywnej oceny swych szans na zatrudnienie dokonała niewielka grupa badanych udzielając odpowiedzi „bardzo duże” (1,4%) oraz „duże” (0,6%). Przyporządkowując odpowiedzi do wartości liczbowych od 1 do 5 uzyskano średnią 2,18. Badana grupa bezrobotnych uważa, iż ich szanse na znalezienie zatrudnienia są małe, przy czym istnieją pewne różnice w ocenie tej sytuacji ze względu na płeć. Bezrobotni mężczyźni wyżej ocenili swe szanse na zatrudnienie (2,27%), niż kobiety (2,11%).

Co istotne, wysoka stopa bezrobocia prezentowana w statystykach pochodzących z Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu może nie oddawać w pełni sytuacji na lokalnym rynku pracy. W opinii respondentów poziom bezrobocia może być wyższy niż ten, który jest publikowany w oficjalnych statystykach. Bezrobocie ukryte, nie rejestrowanie się w PUP, praca w gospodarstwie rodzinnym „na czarno” są zjawiskami często spotykanymi na Sierpeckiej wsi. Jeden z respondentów uważa, że urzędowe statystyki dotyczące bezrobocia są zawyżone, gdyż część osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sierpcu podejmuje pracę „na czarno”. *„Jeśli chodzi o bezrobocie to statystyki są zawyżone. Wiadomo, że część osób i tak pracuje. To jest wirtualne bezrobocie.”* Podczas wywiadów jeden z respondentów zwrócił uwagę na postawę roszczeniową części bezrobotnych, którzy nie chcą podjąć pracy bazując na opiekuńczej roli państwa i świadczeniach socjalnych. *„Wiem o tym, że wiele osób po prostu nie chce pracować, bez względu na to jaką pracę się proponuje, oni nie są zainteresowani.”* Sceptycyzm ten należy

**W powiecie
gotowy do
podjęcia
pracy od
zaraz jest co
czwarta
osoba
w wieku
18-24 lat.**

**W powiecie
odsetek
bezrobot-
nych
w wieku 55+
jest niski.**

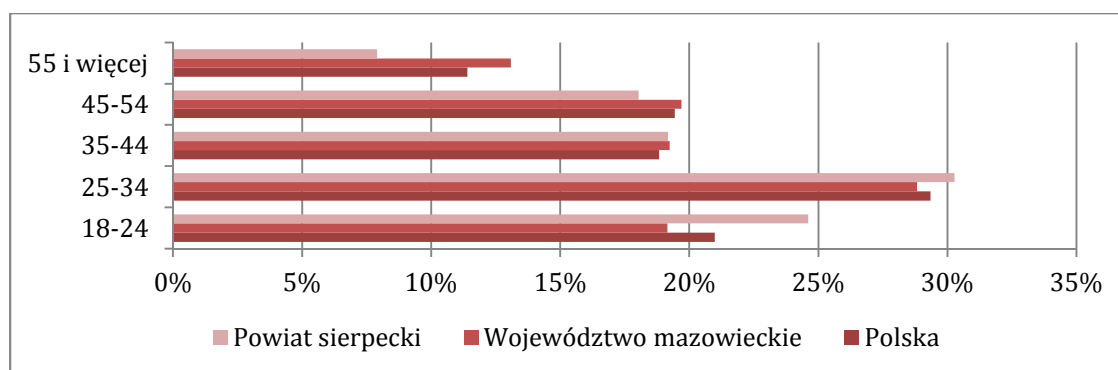

Człowiek - najlepsza inwestycja

jednak traktować ostrożnie, ponieważ może on stanowić jedynie indywidualną opinię, nie znajdującą odzwierciedlenia w stanie faktycznym, szczególnie, że podczas dyskusji nie znalazła ona znaczącego wsparcia w grupie badanej.

Istotną charakterystyką, pozwalającą na ocenę struktury bezrobocia jest wiek bezrobotnych. Zgodnie z danymi dostarczonymi przez GUS, w Subregionie Sierpeckim występuje wyższy niż w Polsce i Województwie Mazowieckim odsetek bezrobotnych osób w wieku pomiędzy 18 a 24 rokiem życia i w roku 2011 wynosił 25% czyli o 4 punkty procentowe więcej niż w Polsce i 6 punktów procentowych więcej niż w Województwie Mazowieckim. Struktura wiekowa bezrobocia w Subregionie Sierpeckim jest wybitnie niekorzystna dla lokalnej gospodarki. Świadczy o niedopasowaniu programu nauczania do zapotrzebowania rynku pracy w Subregionie i utraconych szansach rozwojowych, jakie generowane są przez niewykorzystany kapitał ludzki.

Subregion charakteryzuje się wyjątkowo niskim w porównaniu z Polską i Województwem Mazowieckim odsetkiem osób w wieku 55+ w puli bezrobotnych, co wynika raczej z łatwego dostępu do świadczeń przedemerytalnych, niż dopasowania rynku pracy do potrzeb i możliwości tej grupy wiekowej.

Rysunek 6. Bezrobotni w podziale na grupy wiekowe w Subregionie Sierpeckim w porównaniu z Polską i Województwem Mazowieckim.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

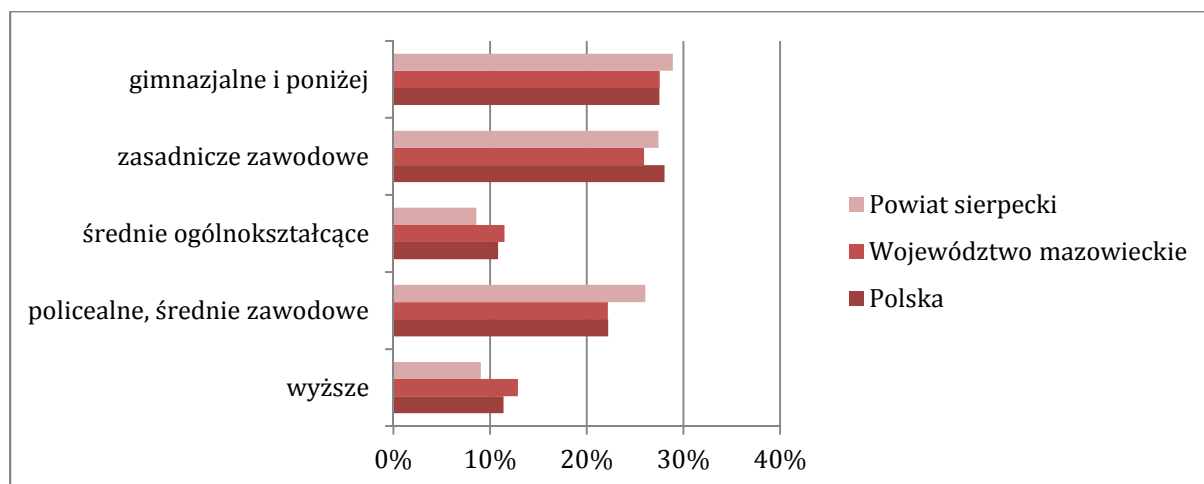
Z tej perspektywy szczególnie istotne wydają się opinie respondentów, że ludzie młodzi, mimo, iż dobrze wyedukowani, innowacyjni, kreatywni, mają duże

Człowiek - najlepsza inwestycja

trudności ze znalezieniem pracy. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż młodzież kształcona jest w kierunkach, na które nie ma zapotrzebowania na rynku pracy. Ponadto, pracodawcy często oczekują od absolwentów doświadczenia zawodowego, którego młodzież nie posiada.

Kolejnym czynnikiem opisującym bezrobocie w regionie jest poziom wykształcenia osób pozostających bez zatrudnienia. Procentowy udział bezrobotnych w podziale na wykształcenie w Subregionie Sierpeckim zasadniczo nie różni się od tego, który jest obserwowany w Polsce i Województwie Mazowieckim, co ilustruje poniższy wykres.

Rysunek 7. Bezrobocie według wykształcenia w Subregionie Sierpeckim w porównaniu do Polski oraz Województwa Mazowieckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych GUS – Rynek pracy.

Do najistotniejszych odchyień należy jednak procent bezrobotnych osób z wyższym wykształceniem, który w Subregionie Sierpeckim jest o 4 punkty procentowe niższy niż ten właściwy dla Województwa Mazowieckiego. Może to świadczyć o wyższym zapotrzebowaniu na osoby z wyższym wykształceniem i kompetencjami na rynku pracy Subregionu, jednak ze względu na brak aktualnych danych na temat wykształcenia mieszkańców Subregionu Sierpeckiego w ogóle, informację tę należy traktować z pewnym dystansem. Kolejną istotną różnicą jest

Największy odsetek bezrobotnych ma wykształcenie policealne oraz średnie i zasadnicze zawodowe.

Człowiek - najlepsza inwestycja

znacznie wyższy niż średnia wojewódzka i ogólnopolska, odsetek osób z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym w całkowitej grupie bezrobotnych.

Sytuacja kobiet na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim

W roku 2011 w Województwie Mazowieckim spośród wszystkich pracujących (1.449.032) kobiety stanowiły 51,1% (740.852) zatrudnionych, o 0,1 punktu procentowego mniej niż w roku poprzednim. W Subregionie Sierpeckim spośród wszystkich pracujących (6.981) kobiety stanowiły 54% (3.747). W gminie miejskiej Sierpc spośród wszystkich pracujących (5.318) kobiety stanowiły 50% (2.685) zatrudnionych. Odpowiednio dla poszczególnych gmin wiejskich Subregionu Sierpeckiego procentowy udział kobiet wśród ogółu zatrudnionych wynosił:

Gmina Gozdowo – 66% (186),

Gmina Mochowo – 69% (195),

Gmina Rościszewo – 65% (96),

Gmina Sierpc – 44% (176),

Gmina Szczutowo – 76% (189),

Gmina Zawidz – 72% (220).

Z powyższych danych statystycznych wynika, iż procentowy udział kobiet wśród ogółu pracujących w poszczególnych gminach Subregionu Sierpeckiego był zróżnicowany. Zdecydowanie wyższy odsetek kobiet pracujących w porównaniu z pracującymi mężczyznami zanotowano w gminach wiejskich: Szczutowo (76%), Zawidz (72%), Mochowo (69%), Gozdowo (66%), Rościszewo (65%). O diametralnie innej sytuacji można mówić w przypadku gminy wiejskiej Sierpc, w której odsetek pracujących kobiet w porównaniu z pracującymi mężczyznami jest zdecydowanie niższy i wynosi 44%.

W gminach wiejskich udział kobiet w ogóle zatrudnionych waha się od 65% do 76%.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Interesujących wniosków dostarczyć może również analiza udziału kobiet w grupie osób bezrobotnych.³

Procentowy udział kobiet w ogóle osób bezrobotnych w Subregionie Sierpeckim w latach 2007-2012, obrazuje poniższa tabela.

Tabela 9. Procentowy udział kobiet w ogóle osób bezrobotnych w Subregionie Sierpeckim w latach 2007-2012.

Rok	Procentowy udział kobiet w ogóle osób bezrobotnych w Subregionie Sierpeckim	Liczba bezrobotnych kobiet w Subregionie Sierpeckim
2007	55,2%	2169
2008	53,4%	1700
2009	50,7%	1868
2010	51,0%	1999
2011	53,3%	2320
2012	51,6%	2442

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych PUP w Sierpcu.

Analizując dane statystyczne na przestrzeni pięciu kolejnych lat obejmujących okres 2007-2011, zauważalny jest fakt, iż procentowy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych jest wielkością dynamiczną. Co istotne, pomimo ogólnego spadku procentowego udziału kobiet wśród ogółu bezrobotnych (w roku 2012 wyniósł o 3,6% mniej, niż w roku 2007), ogólna wielkość bezrobocia kobiet systematycznie wzrasta (w roku 2012 wyniosła o 12,59% więcej niż w roku 2007). Jest to zjawisko o tyle interesujące, że pozwala stwierdzić ogólny wzrost grupy bezrobotnych

³ Jako bezrobotnego ustawa z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązująca od 1 VI 2004 r. (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) definiuje osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) owym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Szczegółowa definicja: Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.

Człowiek - najlepsza inwestycja

kobiet w całości populacji mieszkańców Subregionu Sierpeckiego. Poniżej dokonano pogłębionej analizy stopy bezrobocia w roku 2012.

W Województwie Mazowieckim, w roku 2012, udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych (246739) stanowił 49,5% (122204) i zwiększył się o 1,2 punktów procentowych w stosunku do poprzedniego roku. Liczba bezrobotnych kobiet w końcu grudnia 2011 roku wyniosła 122,2 tys. i była o 1,7 tys. (o 6,2%) większa niż w roku poprzednim. W Subregionie Sierpeckim wzrost ten wyniósł 16,1%. Spośród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych (4353) kobiety stanowiły 53% (2320). W gminie miejskiej Sierpc spośród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych (1487) wskaźnik ten wynosił 53% (791). Odpowiednio dla poszczególnych gmin wiejskich Subregionu Sierpeckiego procentowy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych wynosił:

Gmina Gozdowo – 56% (256),

Gmina Mochowo – 54% (289),

Gmina Rościszewo – 53% (194),

Gmina Sierpc – 50% (332),

Gmina Szczutowo – 58% (222),

Gmina Zawidz – 50% (236).

Z przytoczonych danych wynika, że procentowy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach Subregionu Sierpeckiego był zróżnicowany. W gminach wiejskich Sierpc i Zawidz udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn w całej grupie bezrobotnych mieszkańców pozostawał na podobnym poziomie. W gminie miejskiej Sierpc oraz gminach wiejskich Rościszewo i Mochowo bezrobocie było silniej sfeminizowane – udział bezrobotnych kobiet był wyższy niż bezrobotnych mężczyzn. Największe dysproporcje pod tym względem odnotowano w gminach wiejskich Gozdowo i Szczutowo, w których liczba bezrobotnych kobiet wyraźnie dominowała nad ilością bezrobotnych mężczyzn.

Odsetek bezrobotnych kobiet jest najwyższy w gminie Szczutowo, a najniższy – w gminie Sierpc.

„Sytuacja kobiet jest zdecydowanie gorsza niż mężczyzn” – twierdzi respondent.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Sytuacja zaprezentowana na podstawie danych statystycznych znajduje potwierdzenie w opiniach respondentów. Oceniają oni, że ofert pracy skierowanych do kobiet jest zdecydowanie mniej. *„Powrót na rynek pracy jest trudny. Ofert pracy dla kobiet jest mniej, bo wiadomo, że kobieta rzadziej pójdzie do pracy fizycznej czy sezonowej. Stanowiska kobiece w firmach są obsadzone i kobietom jest dużo trudniej wrócić na rynek pracy.”* *„Sytuacja kobiet jest zdecydowanie gorsza niż mężczyzn, gdyż firmy, które oferowały pracę kobietom (zakłady krawieckie, szwalnie) poupadły. Poza tym kobietom trudniej jest zdobyć pracę ze względu na rodzinne obciążenia.”*

Na podstawie opinii respondentów można wnioskować, że oczekują oni większego zaangażowania władz powiatowych w tworzenie systemów wsparcia dla przedsiębiorców, zarówno lokalnych, jak i nowych inwestorów spoza regionu. Uczestnicy badania zwracają uwagę na fakt, iż inny rodzaj wsparcia powinien być dedykowany dla bezrobotnych kobiet. *„Dla kobiet ważne też byłoby motywowanie ich do zakładania własnej działalności. Ważne byłyby tu warsztaty, szkolenia, które podnosiłyby ich samoocenę, pewność siebie.”*

Jako sposób rozwiązania kwestii kobiet na Sierpeckim rynku pracy, respondenci wskazują przede wszystkim zapewnienie punktów opieki dla małych dzieci. W Subregionie istnieją punkty przedszkolne, które świadczą opiekę dla dzieci od 3 roku życia, jednak zmniejszenie opłat za pobyt dziecka lub powiązanie opieki z aktywizacją zawodową mogłyby stymulować rozwój zawodowy kobiet. Respondenci uważają, że tego typu inicjatywy są szansą dla kobiet na powrót na rynek pracy.

Analiza danych statystycznych⁴ wykazała, iż przeciętny okres zatrudnienia osób bezrobotnych w ostatnim miejscu pracy to 3 lata. Kobiety nieznacznie dłużej pracowały w ostatnim miejscu pracy (3 lata i 2 miesiące), niż mężczyźni (2 lata i 8 miesięcy). Przyczyną takiego stanu rzeczy jest większa lojalność kobiet wobec pra-

⁴ Raport z badań Ośrodka Badań Społecznych i Marketingowych INDEX, op.cit.

**„Kobiety
trzeba
motywować
do zakłada-
nia działal-
ności gospo-
darczej” –
uważa
badany.**

**Przeciętny
okres
zatrudnienia
osób
bezrobot-
nych w
ostatnim
miejscu
pracy to
3 lata.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

codawcy oraz elastyczność w tym samym miejscu pracy w porównaniu do mężczyzn. Tezę tę potwierdza analiza poziomu gotowości do przekwalifikowania się. W zdecydowanej większości (78,6%) respondenci byli zainteresowani przekwalifikowaniem zawodowym lub poszerzeniem swoich kwalifikacji zawodowych. Dzięki określeniu wag deklaracji respondentów i przypisaniu im wartości od 1 do 4, gdzie 1 to „zdecydowanie nie”, a 4 – „zdecydowanie tak”, kobiety uzyskały wynik 2,95, wskazujący na wyższą niż średnia (2,87) gotowość do przekwalifikowania. Jest to statystyka wysoce obiecująca w kontekście deklaracji pracodawców w zakresie otwartości na przekwalifikowanie się.⁵

Gotowość do podjęcia pracy, rozumianą jako potwierdzenie działań zmierzających do podjęcia zatrudnienia, zadeklarowało (87,7%) ogółu badanych. Dane pozyskane w trakcie badania wskazują, iż zbliżony odsetek osób bezrobotnych był aktywny (45,1%), jak i bierny (42,0%) w procesie poszukiwania pracy. Odpowiedzi ankietowanych znajdują potwierdzenie w średniej ocen, która po przyporządkowaniu wartości liczbowych w skali od 1 (dla odpowiedzi „zdecydowanie nie”) do wartości 4 („zdecydowanie tak”), wyniosła 2,24. Na podstawie powyższych danych wnioskować można o istnieniu rozbieżności w zależności od płci badanych bezrobotnych – mężczyźni deklarowali większą aktywność w poszukiwaniu pracy (2,44) niż kobiety (2,21).⁶ Statystyki dotyczące gotowości do podjęcia pracy i aktywności bezrobotnych są szczególnie istotne w odniesieniu do potencjału kapitału ludzkiego z perspektywy przyszłych, bądź obecnych inwestorów.

Sytuacja kobiet na powiatowym rynku pracy została oceniona źle przez co trzeciego (36,88%) oraz bardzo źle przez co czwartego (26,60%) respondenta. Stanowi to odzwierciedlenie aktualnego stanu gospodarki. Pozytywnie sytuację na rynku

Sytuację kobiet na powiatowym rynku pracy oceniano najczęściej jako złą i bardzo złą.

⁵ „Otwartość na uczenie się i stały rozwój” znalazło się na trzecim miejscu, po „efektywnej komunikacji” i „znajomości języków obcych”. Zob.: Wyniki badań *Kompetencje i kwalifikacje poszukiwane przez pracodawców wśród absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy*, przeprowadzonych przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Amerykańską Izbę Handlu w Polsce oraz Ernst & Young na próbie 53 firm spośród 300 zrzeszonych w AmCham (Amerykańskiej Izbie Gospodarczej w Polsce), Warszawa, maj 2012.

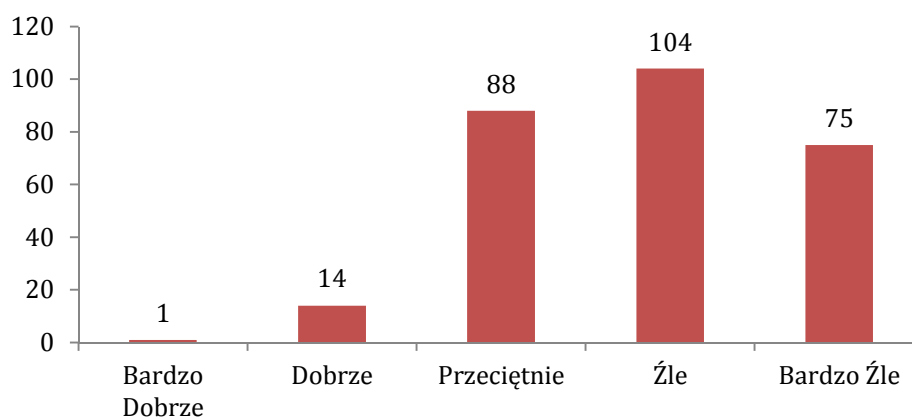
⁶ Raport z badań Ośrodka Badań Społecznych i Marketingowych INDEX, op.cit.

Człowiek - najlepsza inwestycja

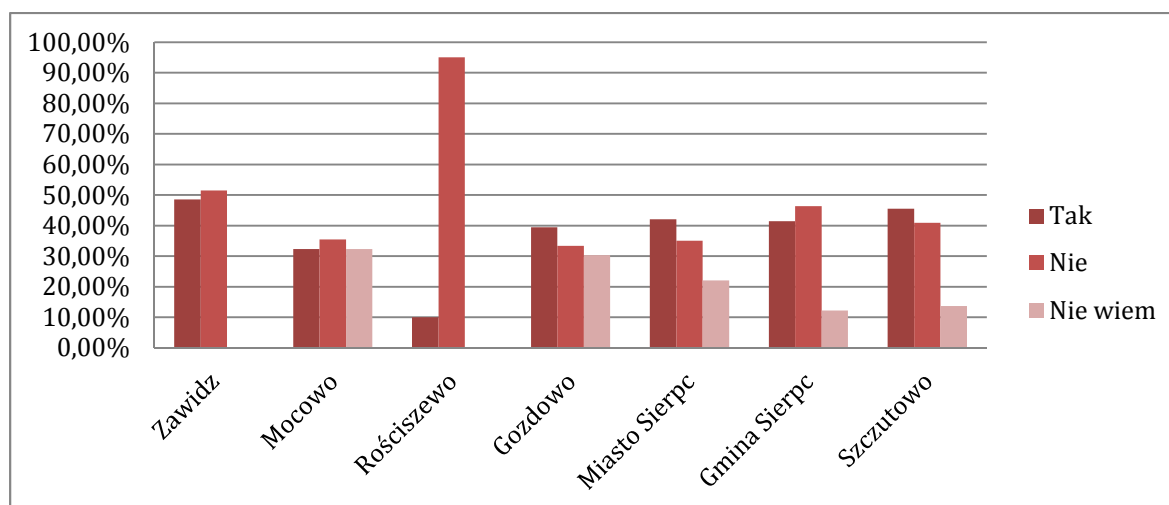
pracy w Powiecie ocenia 5,33%, w tym 4,97% dobrze, a 0,36% - bardzo dobrze. Sytuację kobiet na rynku pracy jako „przeciętną” ocenia 31,21% respondentów, „dobrze” - 4,97% oraz „bardzo dobrze” - 0,36% uczestników badania.

Wykres 26. Sytuacja kobiet na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim w opinii ankietowanych.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Negatywna percepcja sytuacji kobiet na rynku pracy znajduje uzasadnienie w danych statystycznych, wskazujących na wysoki poziom bezrobocia. Sytuacja kobiet jest postrzegana jako szczególnie trudna ze względu na fakt, iż pomimo znaczącej poprawy w tym zakresie, długie kształtowanie stereotypów przyczynia się do wciąż silnie negatywnej oceny.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 27. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty sportu i rekreacji Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Ocena oferty sportowej i rekreacyjnej w Powiecie, zilustrowana na wykresie zamieszczonym powyżej, wskazuje na szczególnie duże niezadowolenie w tym zakresie wśród mieszkańców gminy Rościszewo (95%). Brak satysfakcji deklarują również mieszkańcy gmin: Zawidz (51,43%) i Sierpc (46,34%). Z oferty raczej zadowoleni są mieszkańcy miasta Sierpc (42%) i gminy Gozdowo. Zwrócić należy uwagę, że brak orientacji w tym obszarze deklaruje niewielki odsetek badanych (17,73%).

Znaczenie Powiatowego Urzędu Pracy na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim

Główną instytucją, której zadaniem jest walka w bezrobociem w Subregionie Sierpeckim jest Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu. Zgodnie ze statutem, podejmuje on działania, których celem jest łagodzenie skutków bezrobocia.

Formami aktywności podejmowanymi przez Urząd są:

- Pośrednictwo pracy;
- Poradnictwo zawodowe;
- Szkolenia;
- Staże absolwenckie;

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Umowy absolwenckie;
- Roboty publiczne;
- Prace interwencyjne.

Pożyczki na rozpoczęcie działalności oraz na utworzenie dodatkowych miejsc pracy.

Zgodnie z danymi dostarczonymi przez PUP w Sierpcu w 2011 roku zostało zaewidencjonowanych ogółem 577 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w tym 340 to subsydiowane miejsca pracy. Najczęściej powtarzają się oferty na stanowiska: sprzedawca, referent i pracownik administracyjno-biurowy.

Oferty na stanowisko „pracownik administracyjno-biurowy” są najczęściej propozycjami odbycia stażu u pracodawcy. Dzięki tego typu formie zatrudnienia osoby odbywające staż zdobywają pierwsze doświadczenie zawodowe, a pracodawcy mają możliwość diagnozy predyspozycji i stopnia dopasowania kompetencji stażysty do dalszej pracy na tym stanowisku. Co więcej, w 2011 roku propozycje pracy przedstawiono 1062 (71% wszystkich bezrobotnych) osobom, z czego 130 (8,74% wszystkich bezrobotnych) zostało zatrudnionych.

Jak widać z powyższego opisu, starania Urzędu Pracy w Sierpcu są intensywne i używane w sposób relatywnie efektywny. Niestety, pomimo podejmowania wymienionych form aktywności, obserwuje się niski odsetek zatrudnionych. Wynikać to może z faktu, że przedsiębiorstwa w Subregionie Sierpeckim nie mają dostatecznie dobrych warunków do rozwoju, co wpływa negatywnie na możliwość zatrudnienia nowych pracowników.

W procesie realizacji zadań poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, do końca grudnia 2011 roku wykorzystano zarówno indywidualne jak też grupowe formy poradnictwa. Objęto nimi 811 osób, w tym: 551 poradami indywidualnymi oraz 260 poradami grupowymi w 23 grupach.

Efektom pracy doradcy zawodowego i klienta PUP, wyrażonej w formie pisemnej deklaracji stron, zawierającej cele i alternatywę zawodową oraz działania, jakie

Najczęściej powtarzają się oferty na stanowiska: sprzedawca, referent i pracownik administracyjno-biurowy.

W 2011 roku poradnictwem objęto 811 osób.

Człowiek - najlepsza inwestycja

będą podejmowane dla osiągnięcia celów wraz z terminem realizacji, było przygotowanie Indywidualnych Planów Działania (IPD) dla 1672 osób. Ogółem w 2011 roku 354 osoby przerwały realizację IPD i 408 osób zakończyło realizację IPD i podjęło zatrudnienie.

W ramach swojej działalności PUP w Sierpcu realizuje szkolenia z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, zajęć aktywizacyjnych oraz tworzenia dostępu do informacji i elektronicznych baz danych. We wspomnianych zajęciach, w 2011 roku uczestniczyło 213 osób. Zajęcia uczą kandydatów autoprezentacji i promocji swojej osoby przed przyszłym pracodawcą. Ich celem jest uświadomienie uczestnikowi spotkań własnej wartości, mobilizują do podjęcia aktywności w celu znalezienia pracy. Udział w zajęciach przyczynia się do przełamania poczucia bezradności, wspiera w poszukiwaniu i odnajdywaniu motywacji do działania, pomaga uwierzyć w siebie i swoje możliwości.

Powiatowy Urząd Pracy pozyskuje środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, które pozwalają na aktywizację bezrobotnych. Ten aspekt aktywności Urzędu można uznać za szczególnie cenny, ponieważ dowodzi wysokich kompetencji i motywacji do działania jego pracowników.

W 2011 roku, zaktywizowano łącznie 387 bezrobotnych w ramach następujących działań:

- robót publicznych – 20 osób,
- refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy – 52 osoby,
- udzielenia jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej – 41 osób,
- staży u pracodawcy – 271 osób,
- szkoleń – 3 osoby.

W 2012 roku uruchomiono 75 szkoleń indywidualnych. Największą popularnością cieszyły się szkolenia w zakresie:

- operatora koparko-ładowarki,

**W 2011 roku
zaktywizo-
wano
łącznie
387 osób.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

- kierowcy kat. C oraz kierowcy kat. C z kwalifikacją wstępną przyspieszoną,
- kierowcy wózków jezdniowych z napędem silnikowym.

Dla porównania – w roku 2011 uruchomiono tylko 3 szkolenia indywidualne:

- szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej – 2 osoby,
- kierowca autobusu z kwalifikacją wstępną przyspieszoną – 1 osoba.

Ze względu na ograniczone w roku bieżącym środki Funduszu Pracy, szkolenia grupowe w okresie sprawozdawczym nie zostały zorganizowane.

Z badania CATI, przeprowadzonego wśród mieszkańców Subregionu Sierpeckiego wynika, że szkolenia prowadzone przez PUP nie cieszą się dużą popularnością. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, jedną z głównych przyczyn takiego stanu rzeczy może być niedopasowanie ich tematyki do potrzeb, ale również – preferowanie form zatrudnienia w szarej strefie lub istniejącego dysonansu między realnymi potrzebami rynku pracy, a aspiracjami zawodowymi bezrobotnych.

W 2011 roku na Sierpeckim rynku pracy 41 osób (126 w 2010) zdecydowało się na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w ramach projektu EFS. Do najbardziej popularnych branż zaliczały się:

- handel,
- usługi kosmetyczne i fryzjerskie,
- usługi budowlane.

Przytaczane już badanie przeprowadzone przez Ośrodek Badań Społecznych i Marketingowych INDEX objęło również jakość współpracy między osobami bezrobotnymi a Powiatowym Urzędem Pracy w Sierpcu i wykazało, że ponad połowa respondentów (58,0%) deklarowała posiadanie wiedzy na temat instrumentów aktywizacyjnych, oferowanych przez PUP w Sierpcu osobom bezrobotnym, co odbiegało od faktycznej ich znajomości (40,6%). Bezrobotne kobiety posiadały większą wiedzę w zakresie usług i instrumentów wspierających osoby

**W 2011 roku
41 osób
rozpoczęło
własną
działalność
gospodarczą
w ramach
projektu
EFS.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

bezrobotne (2,43) niż mężczyźni (2,23). Podczas badania oceniano również kompleksowość oferty PUP w Sierpcu skierowanej do osób bezrobotnych. Co trzeci respondent (30,9%) deklarował, iż oferta skierowana do osób bezrobotnych jest wystarczająca. Średnio co piąty ankietowany (22,2%) miał odmienne poglądy w tym zakresie.⁷

Wyniki wywiadów pogłębionych potwierdzają tę tezę. Pomimo ogólnie złej sytuacji na rynku pracy, respondenci pozytywnie oceniają działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu. Urząd oferuje osobom bezrobotnym różnorodne kursy mające na celu dostosowanie kwalifikacji do wymogów rynku pracy. Główne obszary szkoleń to: spawacz, kierowca, obsługa kasy fiskalnej, pracownik biurowy z elementami kadr i płac. Ponadto Powiatowy Urząd Pracy wspiera osoby bezrobotne rozpoczynające działalność gospodarczą oraz organizuje staże w lokalnych przedsiębiorstwach. Jednak środki finansowe, jakimi dysponuje PUP na wsparcie osób bezrobotnych nie są wystarczające. *„Urząd Pracy prowadzi różnego rodzaju szkolenia, różnego rodzaju przekształcania kwalifikacji osób, tak by te mogły się jakoś odnaleźć na rynku pracy. To jest czynione. Są tworzone także staże pracy. (...) Są pieniądze dla przedsiębiorców na tworzenie nowych miejsc pracy. Pisane są projekty. Wszystko się robi by z tym bezrobociem walczyć.”*

Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (GOPS) organizują wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych. Najczęściej polega ono na organizacji szkoleń, warsztatów mających na celu zmianę lub uzupełnienie kwalifikacji. Zdaniem uczestników FGI taki rodzaj pomocy nie powinien być kierowany do osób pozostających bez zatrudnienia przez dłuższy czas, gdyż jest on nieefektywny. Takie wsparcie byłoby bardziej skuteczne, jeśli adresowane byłoby do osób, które właśnie straciły pracę.

Badani uważają, że aktywizacją powinno się objąć przede wszystkim osoby, które właśnie straciły pracę.

⁷ Raport z badań Ośrodka Badań Społecznych i Marketingowych INDEX, op.cit.

Człowiek - najlepsza inwestycja

2.8. Edukacja i oświata

W Sierpeckiem działa 6 przedszkoli oraz 20 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, do których uczęszcza około 669 dzieci. Na terenie powiatu znajdują się także 22 szkoły podstawowe, do których łącznie uczęszcza 3518 uczniów oraz 11 gimnazjów, do których uczęszcza 2015 uczniów. Szczegółowe dane dotyczące oświaty w Subregionie Sierpeckim przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 10. Ilość szkół podstawowych i gimnazjalnych wraz z obłożeniem w Subregionie Sierpeckim.

Gmina	Ilość szkół podstawowych	Ilość uczniów	Ilość szkół gimnazjalnych	Ilość uczniów
Miasto Sierpc	3	1113	3	630
Gmina Sierpc	4	444	2	261
Gozdowo	3	409	1	246
Szczutowo	2	303	2	149
Zawidz	5	516	1	295
Rościszewo	2	267	1	147
Mochowo	3	466	1	287

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych z banku lokalnego GUS

Jednym z najistotniejszych wskaźników charakteryzujących edukację jest liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela. Wskaźnik ten, zgodnie z danymi udostępnionymi przez GUS, dla Subregionu Sierpeckiego przedstawia poniższa tabela.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Tabela 11. Ilość nauczycieli przypadająca na jednego ucznia w Subregionie Sierpeckim, Województwie Mazowieckim oraz Polsce w podziale na szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne.

Gmina	Ilość uczniów przypadająca na jednego nauczyciela w szkołach podstawowych	Ilość uczniów przypadająca na jednego nauczyciela w szkołach gimnazjalnych
Polska	11,98	12,34
Woj. Mazowieckie	13,14	12,17
Miasto Sierpc	11,35	12,14
Gmina Sierpc	15,87	11,76
Gozdowo	11,01	13,20
Szczutowo	10,45	14,39
Zawidz	11,24	13,40
Rościszewo	11,4	9,42
Mochowo	9,67	11,61

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych z banku lokalnego GUS.

Ze strategicznego punktu widzenia istotne jest nauczanie w szkołach ponadgimnazjalnych. Jest to szczególnie ważne, w kontekście aspektu odpowiedzialności władz powiatowych za rozwój i funkcjonowanie szkolnictwa gimnazjalnego.

Z danych udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Sierpcu wynika, iż na terenie Subregionu funkcjonują:

1. Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Sierpcu, w skład którego wchodzi technikum, liceum ogólnokształcące oraz zasadnicza szkoła zawodowa.

W poniższej tabeli zaprezentowano oferowane przez ZSZ kierunki kształcenia.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Tabela 12. Kierunki kształcenia oferowane przez Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Sierpcu.

Typ szkoły	Kierunki kształcenia
Technikum	<ul style="list-style-type: none"> • Technik budownictwa • Technik elektronik • Technik informatyk • Technik inżynierii środowiska i melioracji • Technik ochrony środowiska • Technik mechanik • Technik mechanizacji rolnictwa • Technik pojazdów samochodowych • Technik urządzeń sanitarnych
Liceum ogólnokształcące	<ul style="list-style-type: none"> • Klasa opiekuńczo-medyczna z elementami ratownictwa • Klasa sportowa • Klasa policyjna • Klasa politechniczna
Zasadnicza szkoła zawodowa	<ul style="list-style-type: none"> • Cieśla • Mechanik monter maszyn i urządzeń • Mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych • Mechanik pojazdów samochodowych • Monter instalacji i urządzeń sanitarnych • Monter konstrukcji budowlanych • Murarz-tylnik • Operator obrabiarek skrawających • Stolarz • Ślusarz

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
  - Technik mechanik
  - Technik budownictwa
  - Technik elektronik
- Szkoła Policealna dla dorosłych

2. Zespół Szkół Zawodowych nr 2.

W skład placówki wchodzi technikum, liceum ogólnokształcące oraz zasadnicza szkoła zawodowa. W poniższej tabeli przedstawiono oferowane przez ZSZ kierunki kształcenia.

Tabela 13. Kierunki kształcenia oferowane przez Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Sierpcu.

Typ szkoły	Kierunki kształcenia
Technikum	<ul style="list-style-type: none"> • Technik ekonomista • Technik informatyk • Technik spedytor • Technik logistyk • Technik organizacji reklamy • Technik handlowiec • Technik obsługi turystycznej
Liceum ogólnokształcące	<ul style="list-style-type: none"> • Klasa menadżerska • Klasa strażacka • Klasa sportowa • Klasa kulturalno-medialna
Zasadnicza szkoła zawodowa	<ul style="list-style-type: none"> • Sprzedawca, • Kucharz, • Cukiernik,

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Piekarz,
- Wędliniarz,
- Fryzjer,
- Krawiec,
- Lakiernik,
- Blacharz samochodowy,
- Mechanik pojazdów samocho-dowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych,
- Elektryk elektromechanik,
- Stolarz,
- Ślusarz,
- Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- Murarz-tynkarz,
- Monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych
- Technik administracji

Szkoła Policealna dla dorosłych

Zestawienie kierunków kształcenia oferowanych przez wymienione placówki oświaty pozwala na określenie trafności programu nauczania oraz jego dopasowania do kompetencji, których poszukują przedsiębiorcy u potencjalnych pracowników w Subregionie Sierpeckim. Dodatkowo dzięki danym z 2012 roku udostępnionym przez Powiatowy Urząd Pracy możliwa jest identyfikacja tych zawodów, które najliczniej reprezentowane są wśród bezrobotnych, a zatem tych, na które nie ma obecnie popytu na Powiatowym rynku pracy.

Oferta edukacyjna szkół ma charakter konkurencyjno-komplementarny.

Tabela 14. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sierpcu w podziale na zawody.

Lp.	Nazwa zawodu	Ilość	% ogółu
1.	Sprzedawca	351	7,4
2.	Robotnik gospodarczy	295	6,2

Człowiek - najlepsza inwestycja

3.	Robotnik budowlany	146	3,1
4.	Krawiec	125	2,6
5.	Technik ekonomista	106	2,2
6.	Szwaczka	102	2,2
7.	Technik mechanik	93	2,0
8.	Ślusarz	91	2,0
9.	Murarz	75	1,6
10.	Mechanik pojazdów samochodowych	60	1,3
11.	Robotnik placowy	60	1,3
12.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	49	1
13.	Piekarz	46	1
14.	Pedagog	45	0,9
15.	Kucharz	45	0,9
16.	Rolnik	45	0,9
17.	Stolarz	45	0,9
18.	Technik budownictwa	40	0,8
19.	Sprzątaczką biurową	40	0,8
20.	Technik prac biurowych	38	0,8
21.	Kucharz małej gastronomii	37	0,8
22.	Technik rolnik	36	0,8
23.	Technik handlowiec	36	0,8
24.	Technik informatyk	35	0,7
25.	Kierowca samochodu ciężarowego	35	0,7
26.	Fryzjer	34	0,7
27.	Technik administracji	33	0,7
28.	Opiekunka domowa	31	0,6
29.	Magazynier	30	0,6

Źródło: PUP w Sierpcu dane z 2012 roku.

Analiza komparatywna oferty kształcenia z zapotrzebowaniem na powiatowym rynku pracy prowadzi do konkluzji, iż szkoły ponadgimnazjalne nie współpracują lub współpracują w niewielkim stopniu z Powiatowym Urzędem Pracy, a prowadzone profile kształcenia przyczyniają się do pogłębienia trudnej sytuacji na rynku pracy.

W analizie zawodów deficytowych i nadwyżkowych istotne jest zapotrzebowanie aktualnego rynku pracy na określone kompetencje. W poniższej tabeli przedstawiono oferty pracy, jakie napłynęły do Powiatowego Urzędu Pracy

Człowiek - najlepsza inwestycja

w Sierpcu w 2012 roku w podziale na zawody. Jednak analizę utrudnia niewielka liczba ofert pracy wpływających do PUPu. Dlatego dla zwiększenia efektywności badania przyjęto zasadę, że zostaną wszystkie kategorie, które nie mają charakteru jednostkowego.

Oferty pracy zgłoszone do Powiatowego Urzędu Pracy stanowią łącznie wolne miejsca zatrudnienia, miejsca przygotowania zawodowego dla dorosłych, stażu oraz prac społecznie użytecznych. Od stycznia do końca grudnia 2012 roku z terenu Subregionu Sierpeckiego wpłynęło ogółem 807 ofert miejsc pracy. Zgłoszone propozycje w większości dotyczyły prac subsydiowanych – stanowiły one 82,7%, co oznacza bardzo wysoki wpływ subsydiowanych form zatrudnienia na kształtowanie popytu na pracę i w znaczący sposób wpływa na ożywienie regionalnego rynku pracy.

W 2012 roku wskaźnik dotyczący liczby bezrobotnych na 1 ofertę, obliczany jako stosunek średniej liczby bezrobotnych do średniej liczby ofert będących w dyspozycji urzędu pracy, wyniósł 67 osób na jedną ofertę pracy, przy średniej krajowej 62 osób na jedną ofertę.

W 2012 r. pracodawcy najczęściej poszukiwali: techników prac biurowych, sprzedawców i robotników gospodarczych.

Tabela 15. Oferty pracy, jakie napłynęły do Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu.

Lp.	Nazwa zawodu	Oferty pracy	Udział ofert pracy [%]
1.	Technik prac biurowych	137	17,0
2.	Sprzedawca	77	9,5
3.	Robotnik gospodarczy	74	9,2
4.	Przedstawiciel handlowy	25	3,1
5.	Technik administracji	24	3,0
6.	Technik handlowiec	23	2,8
7.	Meliorant	20	2,5
8.	Zaopatrzeniowiec	18	2,2
9.	Magazynier	16	2,0
10.	Operator wprowadzania danych	15	1,8
11.	Archiwista	14	1,7
12.	Murarz	11	1,4
13.	Mechanik pojazdów samochodowych	11	1,4
14.	Stolarz	10	1,3
15.	Pomoc kuchenna	10	1,3

Człowiek - najlepsza inwestycja

Źródło: PUP w Sierpcu dane z 2012 roku.

Jednym z zastosowanych w analizie sytuacji gospodarczej Subregionu Sierpeckiego mierników poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego jest wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów ($W_{n,l}^k$). Pozwala on na obliczenie stosunku średniej miesięcznej liczby zgłaszanych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Na tej podstawie, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, zawód jest odpowiednio kwalifikowany:

- $W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe,
- $0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody wykazujące równowagę na rynku pracy,
- $W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe.

Zgodnie z powyższymi wytycznymi podczas dokonywania analizy rynku pracy należy zwrócić uwagę na zawody, które osiągnęły maksymalny współczynnik $W_{n,l}^k$, a tym samym w ewidencji bezrobotnych nie było osoby, która posiadałaby odpowiednio kompetencje.

Tabela 16. Rozkład wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu.

Lp.	Nazwa zawodu	$W_{n,l}^k$
1	Nauczyciel języka niemieckiego	0,2
2	Nauczyciel przedszkola	0,2
3	Fryzjer damski	0,2
4	Kierowca samochodu dostawczego	0,2
5	Stolarz	0,2174
6	Betoniarz	0,2222
7	Nauczyciel nauczania początkowego	0,2308
8	Kucharz	0,2424
9	Kierownik budowy	0,25
10	Cieśla szalunkowy	0,25
11	Kelner	0,2632
12	Sprzedawca	0,2852
13	Monter instalacji gazowych	0,3333
14	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	0,3333
15	Mechanik samochodów ciężarowych	0,3333

Człowiek - najlepsza inwestycja

16	Mechanik maszyn rolniczych	0,3333
17	Elektryk	0,3333
18	Rozbieracz-wykrawacz	0,3333
19	Robotnik drogowy	0,3333
20	Robotnik gospodarczy	0,3442
21	Barman	0,4286
22	Magazynier	0,4324
23	Kierownik działu sprzedaży	0,5
24	Technik geodeta	0,5
25	Technik usług fryzjerskich	0,5
26	Doradca klienta	0,5
27	Ogrodnik terenów zieleni	0,5
28	Brukarz	0,5
29	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,5
30	Salowa	0,5
31	Kierownik supermarketu	1
32	Doradca finansowy	1
33	Doradca personalny	1
34	Specjalista do spraw kadr	1
35	Programista aplikacji	1
36	Administrator sieci informatycznej	1
37	Sekretarz sądowy	1
38	Instruktor rekreacji ruchowej	1
39	Mechanik pojazdów jednośladowych	1
40	Operator koparki	1
41	Pokojowa	1
42	Operator myjni	1
43	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	1
44	Sortowacz	1
67	Technik handlowiec	1,15
66	Pracownik kancelaryjny	1,3333
65	Technik administracji	1,4118
63	Sekretarka	1,5
64	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	1,5
60	Specjalista ochrony środowiska	1,6667
61	Konserwator części	1,6667
62	Pomoc kuchenna	1,6667
59	Przedstawiciel handlowy	1,9231
54	Fizjoterapeuta	2
55	Laborant chemiczny	2
56	Pracownik (doradca) do spraw kredytów	2
57	Referent (asystent) bankowości	2

Człowiek - najlepsza inwestycja

58	Pracownik solarium	2
52	Bibliotekarz	2,5
53	Recepcjonista	2,5
50	Księgowy	3
51	Konserwator budynków	3
49	Zaopatrzeniowiec	3,6
48	Rejestratorka medyczna	4
47	Technik prac biurowych	4,8929
46	Opiekun w domu pomocy społecznej	5
45	Pozostali operatorzy urzędzeń do obróbki drewna	11

Źródło: PUP w Sierpcu dane z 2012 roku.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że wśród grup zawodowych o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu pojawiły się oferty dla osób posiadających elementarne umiejętności zawodowe (np. pomoc kuchenna, konserwator części, solarium, technik prac biurowych). Ponadto, poszukiwane były osoby, od których wymagano konkretnej wiedzy, umiejętności i doświadczenia zawodowego, a w niektórych przypadkach także właściwych uprawnień (laborant chemiczny, pracownik kancelaryjny, fizykoterapeuta). Jednakże, w związku z niewielką liczbą ofert pracy i braku cykliczności ich występowania, trudno jednoznacznie określić wyżej wymienione zawody, jako typowo deficytowe. Warto jednak wziąć powyższe dane pod uwagę przy określaniu kierunków szkoleń osób bezrobotnych, a także proponowanych kierunków kształcenia.

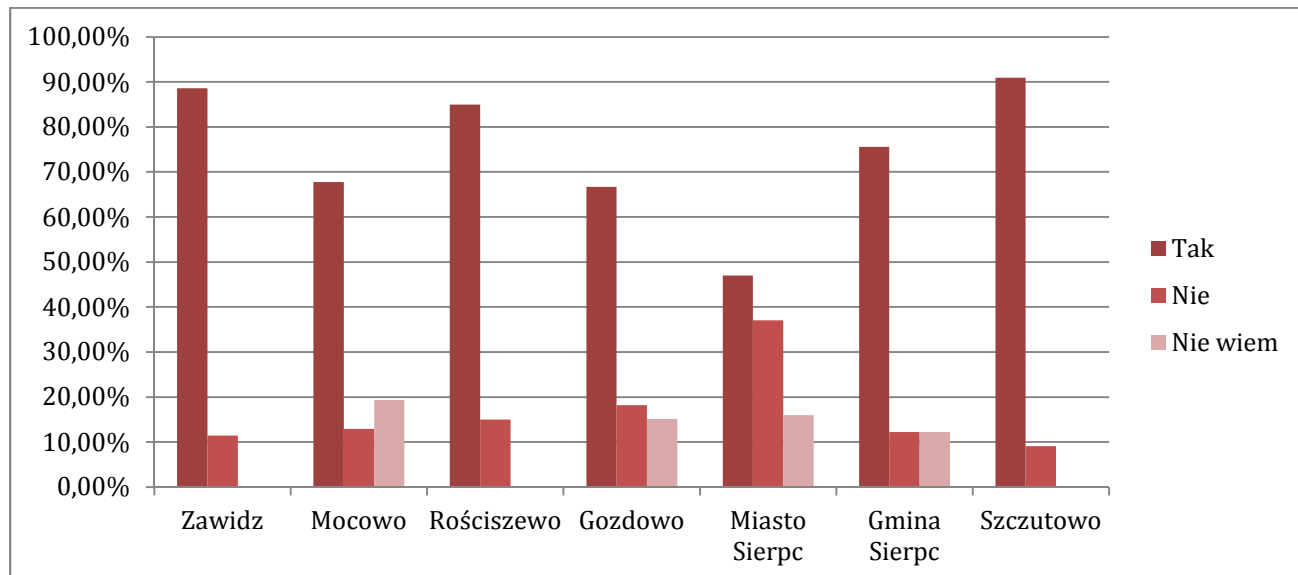
Ocena poszczególnych aspektów poziomu życia jest jednak zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania respondenta, co przedstawia poniższy wykres.

Zawodami silnie deficytowymi są: operator urzędzeń obróbki drewna, opiekun w domach pomocy społecznej i technik prac biurowych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 28. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty edukacyjnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Wykres uwidacznia, że mieszkańcy są generalnie zadowoleni z oferty edukacyjnej Powiatu. W najwyższym stopniu zadowalająca oferta dotyczy gmin: Szczutowo (90,91% osób zadowolonych), Zawidz (88,57% osób zadowolonych) oraz Rościszewo (85% osób zadowolonych). Niepokoić może fakt, że najwyższy poziom niezadowolonych (37% badanych) z oferty edukacyjnej dotyczy mieszkańców miasta Sierpca, które odpowiedzialne jest za zaspokojenie rynku w zakresie oferty szkół ponadgimnazjalnych. Wysoki współczynnik wskazań w przypadku miasta Sierpca może być spowodowany relatywnie wyższymi oczekiwaniami wobec stolicy Powiatu, spowodowanymi świadomością, jakie propozycje edukacyjne oferują większe ośrodki miejskie.

Mieszkańcy są generalnie zadowoleni z oferty edukacyjnej powiatu.

Człowiek - najlepsza inwestycja

2.9. Kultura i sport

Kultura fizyczna i sport w istotny sposób przekładają się na satysfakcję społeczeństwa, płynącą z wyboru miejsca zamieszkania.

Miasto Sierpc stanowi centrum gospodarcze i kulturalne Subregionu Sierpeckiego. Ożywioną działalność prowadzi Centrum Kultury i Sztuki w Sierpcu, w ramach którego funkcjonują: Ludowy Zespół Artystyczny „Kasztelanka” oraz młodzieżowe zespoły muzyczne. W Domu Kultury odbywają się zajęcia plastyczne, rzeźbiarskie, teatralne, muzyczne, tańca ludowego, aerobiku oraz warsztaty zabawki miękkiej. Centrum od kilku lat organizuje latem malarsko-rzeźbiarskie Ogólnopolskie Plenery Plastyczne. Najważniejszym wydarzeniem kulturalnym Subregionu jest Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Kasztelania”, który odbywa się latem każdego roku. W trakcie trzydniowych koncertów występują renomowane zespoły z kraju i zagranicy m. in.: z Tajwanu, Egiptu, Chin, Grecji, Chile, Włoch, Rosji.

Znaną i cenioną placówką kulturalną w mieście jest Biblioteka Miejska, która prowadzi popularyzację czytelnictwa, organizuje spotkania autorskie, odczyty, promocje twórczości literackiej, koncerty literacko-muzyczne, wystawy plastyczne i konkursy literackie.

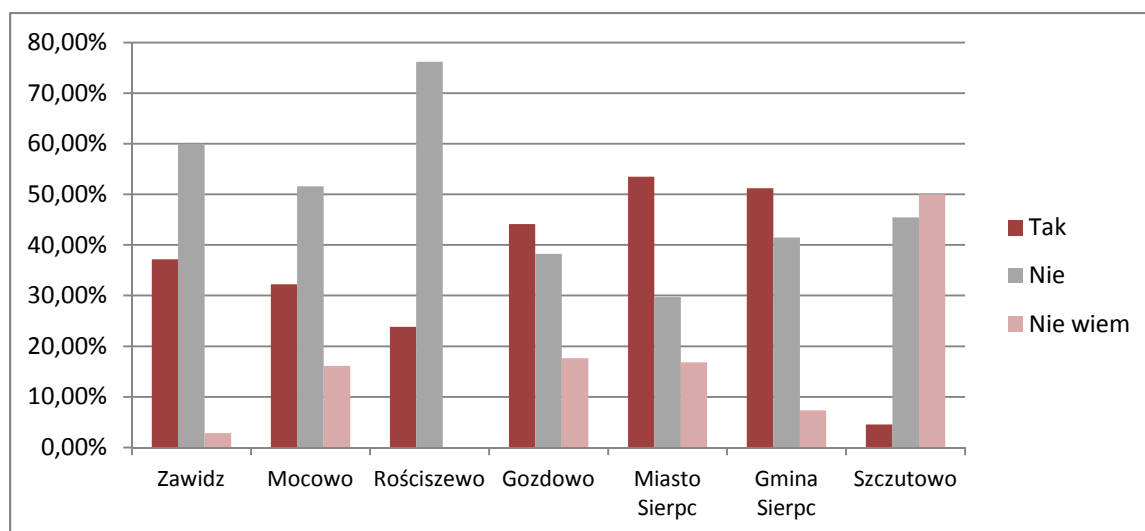
Na terenie Powiatu, w poszczególnych Gminach działają Koła Gospodyń Wiejskich, które stanowią ostoję tradycji regionalnej oraz dają możliwość społecznego rozwoju mieszkańców. Ich działania są szczególnie istotne w kontekście wysokiego bezrobocia kobiet, które (zgodnie z danymi Obserwatorium Rynku Pracy) w grudniu 2012 roku wynosiło 51,6%.

Przeprowadzone wśród mieszkańców badania⁸ wskazują, że pomimo dużej aktywności kulturalnej w Gminach i Powiecie, mieszkańcy nie są usatysfakcjonowani typem i poziomem oferty kulturalnej w Subregionie. Wyniki w tym zakresie są jednak zróżnicowane, co obrazuje poniższy wykres.

**Mieszkańcy
oczekują
rozwoju
oferty
kulturalnej
powiatu.**

⁸ Badanie przeprowadzono wśród mieszkańców subregionu przy użyciu metody M2, techniki PAPI. Szczegółowy opis metodologii badań opisano w punkcie 3.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 29. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty kulturalnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

W największym stopniu rozczarowani ofertą kulturalną są mieszkańcy Rościszewa (76,19% negatywnych wskazań), Zawidza (60% badanych) i Mochowa (51,61% ankietowanych), podczas gdy najbardziej usatysfakcjonowani są mieszkańcy Miasta Sierpc (53,47 pozytywnych wskazań), gmin: Sierpc (51,22% badanych) i Gozdowo (44,12%). Co ciekawe, mieszkańcy gminy Szczutowo deklarowali brak opinii w zakresie oferty kulturalnej (50% badanych) lub niezadowolenie z niej (45,45%).

**W Powiecie
w 2010 roku
działało 15
klubów
sportowych.**

W zakresie oferty sportowej, istotną charakterystyką opisującą jej zakres, jest ilość aktywnie działających klubów sportowych. Na terenie Subregionu Sierpeckiego w 2010 roku działało 15 klubów sportowych, co szczegółowo opisuje poniższa tabela.

Tabela 17. Kluby sportowe działające w Subregionie Sierpeckim.

Gmina	Nazwa klubów
Miasto Sierpc	<ul style="list-style-type: none"> Klub Sportowy TAEKYON w Sierpcu MKS Kasztelan w Sierpcu Klub Rowerowy „Dynamo” w Sierpcu Międzyszkolny Klub Sportowy „MAZUR” w Sierpcu

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Gmina Sierpc
  - TKKF „Kubuś” w Sierpcu
  - Klub Pływacki „Shark” w Sierpcu
  - SLKS „Olimpijczyk w Jeżewiu
  - Ludowy Klub Sportowy Skrwa Łukomie
  - Ludowy Klub Sportowy Orzeł Goleszyn
- Gozdowo
  - Szkolno-Ludowy Klub Sportowy „Olimpia” w Gozdowie
  - Ludowy Klub Sportowy „Orkan” w Lelicach
  - Klub Sportowy „Czarni” w Rempinach
- Szczutowo
- Zawidz
  - Szkolny Klub Sportowy „Mega-Gim” w Zawidzu
- Rościszewo
  - Ludowy Klub Sportowy „Sparta” w Rościszewie
- Mochowo
  - Ludowy Klub Sportowy „Sparta” w Mochowie

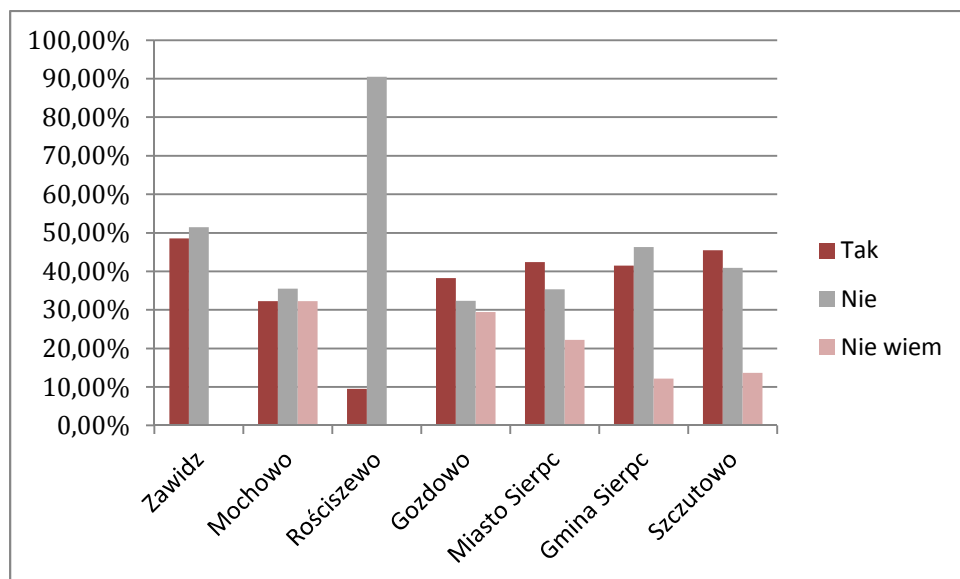
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Najbardziej popularnymi dyscyplinami sportowymi w Subregionie Sierpeckim są: piłka ręczna, piłka nożna, trójbój siłowy oraz lekkoatletyka. Rozwój fizyczny mieszkańców jest możliwy dzięki obecności dwóch pełnowymiarowych hal sportowych, krytej pływalni, siłowni, boiska oraz sali gimnastycznych należących do lokalnych szkół. Dodatkowo na terenie miasta Sierpc znajduje się stadion oraz boiska asfaltowe.

Badania przeprowadzone wśród mieszkańców Subregionu Sierpeckiego wykazały umiarkowane zadowolenie z oferty sportowej Powiatu, co prezentuje poniższy wykres.

Najpopularniejszymi dyscyplinami sportu w Powiecie są: piłka ręczna, piłka nożna, trójbój siłowy i lekkoatletyka.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 30. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty sportowej i rekreacyjnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Badania przeprowadzone wśród mieszkańców wykazały dobrą znajomość oferty sportowej i rekreacyjnej Powiatu. Tylko 17,67% respondentów nie miało zdania w tej kwestii. Niepokoić może wysokie niezadowolenie mieszkańców gminy Rościszewo. Niezadowolenie zadeklarowało w niej dziewięciu na dziesięciu mieszkańcami (90,48%). Współczynnik niezadowolenia jest nieco wyższy niż zadowolenia w gminach: Sierpc, Mochowo i Zawidz (odsetek niezadowolonych respondentów wyższy od zadowolonych, odpowiednio o 4,88%, 3,23% i 2,86%). Procentowa różnica opinii pozytywnych nad negatywnymi jest najwyższa w mieście Sierpc (7,07%) oraz w gminach: Gozdowo (5,88%) i Szczutowo (4,55%). Powyższe wyniki wskazują na wysoki potencjał do rozwoju Gmin w kontekście oferty sportowej i rekreacyjnej.

Człowiek - najlepsza inwestycja

2.10. Turystyka

Obszar Subregionu Sierpeckiego posiada wiele walorów turystycznych, które ogniskują wokół ekologii, natury i przyrody. Głównym zasobem Subregionu jest dobrze zachowane środowisko naturalne. Pozytywne konotacje z sielankową mazowiecką przyczyniają się do silnej grawitacji wizerunku w kierunku ekologii i natury.

W kontekście potencjału turystycznego regionu, istotnym elementem są zlokalizowane w nim zabytki. Poniżej zaprezentowano zestawienie zabytków Subregionu, przygotowane na podstawie wykazu zabytków wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie Powiatu Sierpeckiego, a zaprezentowanego w Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Sierpeckiego na lata 2012-2015.

**Powiat
powiada
bogate
zasoby dla
rozwoju
turystyki.**

Tabela 18. Zabytki Powiatu Sierpeckiego zapisane w Rejestrze Zabytków.

Gmina	Miejscowość	Obiekt
Gozdowo	Boniśław	kaplica na cmentarzu grzebalnym
	Dzięgielewo	park dworski, poł. XIX
	Gozdowo	park, 1 poł. XIX
	Gozdowo	zespół kościoła parafialnego: kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych wraz z otaczającym terenem w obrębie muru cmentarnego, 1901-02, (ruchome wyposażenie) dzwonnica, plebania mur, pocz. XX w.
	Kurów	kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła,
	Lelice	park dworski, 2 poł. XIX
Mochowo	Bożewo	zespół kościoła parafialnego: - kościół parafialny p.w. św. Jakuba i Andrzeja, 1453, nr rej.: (wyposażenie wnętrza) dzwonnica, XVIII, - cmentarz przykościelny, ogrodzenie terenu cmentarza, muru, XIX/XX w. - cmentarz rzymskokatolicki parafialny, założony w 2. poł. XIX w.: układ alejek, kwater, przedwojenne nagrobki, starodrzew,
	Cieślin	park dworski, poł. XIX
	Cieślin	zespół krochmalni, 1912 roku
	Grodnia	Grodzisko wczesnośredniowieczne XI-XIII w.
	Ligowo	zespół kościoła parafialnego: - kościół parafialny p.w. św. Mateusza, 1906-13, ogrodzenie cmentarza przykościelnego, muru, pocz. XX w. cmentarz rzymskokatolicki parafialny, założony poł. XIX w.: układ alejek, kwater, przedwojenne nagrobki, starodrzew,
	Mochowo	zespół kościoła parafialnego: kościół parafialny p.w. św. Marcina,

Człowiek - najlepsza inwestycja

		drewn., 1684. XVIII, 1876, wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m
	Obręb	zespół dworski, XIX/XX
	Żurawin	zespół kościoła filialnego: - kościół Przemienienia Pańskiego, 1903, (wyposażenie wnętrza) kaplica p.w. MB Żurawińskiej, mroku, ok. XVIIIw., remont. 1863 roku i 1975. ogrodzenie terenu przykościelnego, mroku pocz. XX w.
Rościszewo	Łukomie	dwór wraz z parkiem i sadem
	Łukomie	kościół i dzwonnica
	Rościszewo	dwór ze skrzydłami i najbliższym otoczeniem w promieniu 100 m
	Rościszewo	kościół parafialny. p.w. św. Doroty (ob. św. Józefa), 1779-81, wraz z plastycznym i architektonicznym wyposażeniem wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m
	Rościszewo	spichlerz
Gmina Sierpc	Borkowo	park
	Dziembakowo	dwór i pozostałości parku
	Goleszyn	kościół wraz z terenem cmentarza kościelnego
	Kwaśno	dwór wraz z parkiem
	Miłobędzyn	zespół dworski: dwór, park
	Piastowo	oficyna prawa z zespołu dworskiego
Miasto Sierpc	Sierpc	dom Plac Kardynała Wyszyńskiego
	Sierpc	dom ul. 1-go Maja 9
	Sierpc	dom ul. Benedyktyńska 4
	Sierpc	dom ul. Benedyktyńska 6
	Sierpc	dom ul. Farna 3
	Sierpc	dom ul. Partyzantów 4
	Sierpc	dom ul. Piastowska 46 B
	Sierpc	dom ul. Piastowska 6
	Sierpc	dom ul. Piastowska 8
	Sierpc	dom ul. Żeromskiego 1
	Sierpc	"drewniany budynek mieszkalny dawniej spichlerz (ob. "Kasztelanka") ul. Kasztelańska 2 A
	Sierpc	fragment układu urbanistycznego
	Sierpc	kościół filialny wraz z wystrojem wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m
	Sierpc	kościół parafialny wraz z plastycznym i architektonicznym wyposażeniem wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m
	Sierpc	ratusz
	Sierpc	ruiny kościoła p.w. Św. Krzyża wraz z otoczeniem w promieniu 50 m
	Sierpc	ul. Partyzantów 16
	Sierpc	zespół sakralny benedyktynek wraz z otoczeniem w promieniu 50 m: kościół wraz z architektonicznym i plastycznym wyposażeniem wnętrza, budynek klasztorny i dzwonnica
Sierpc	zespół dworca kolejowego, ul. Dworcowa 7: dworzec kolejowy	

Człowiek - najlepsza inwestycja

		wieża ciśnień, dom pracowników kolei
Szczutowo	Blizno	- kościół fil. p.w. św. Wawrzyńca, drewn., 1720, – ruchome wyposażenie kościoła
	Gójsk	- kościół parafialny p.w. Serca Jezusowego, 1903-06,(ruchome wyposażenie) - cmentarz przykościelny; - cmentarz parafialny katolicki; - cmentarz wojenny z I wojny światowej. - park dworski, XIX w., pozostałość;
	Szczutowo	kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny, drewn., XVIII-XX, – ruchome wyposażenie kościoła, - dzwonnica, drewn., - cmentarz parafialny.
Zawidz	Gutowo	dwór wraz z resztką parku
	Jezewo	kościół parafialny p.w. św. Bartłomieja, 1 poł. XVI, 1740, wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m
	Majki	zespół dworski: dwór, park
	Skoczkowo	park dworski, 2 poł. XIX
	Słupia	- kościół parafialny p.w. św. Jakuba, 1876-84, (ruchome wyposażenie kościoła) - kaplica przedpogrzebowa na terenie cmentarza; - ogrodzenie cmentarza przykościelnego - cmentarz parafialny, przełom XIX/XX w.
	Szumanie	osada z okresów przedrzymskiego i wpływów rzymskich oraz wczesnego średniowiecza
	Zawidz	kościół wraz z dzwonnica i terenem cmentarza kościelnego
	Zgagowo	park, poł. XIX w., przekomponowany w pocz. XX w.

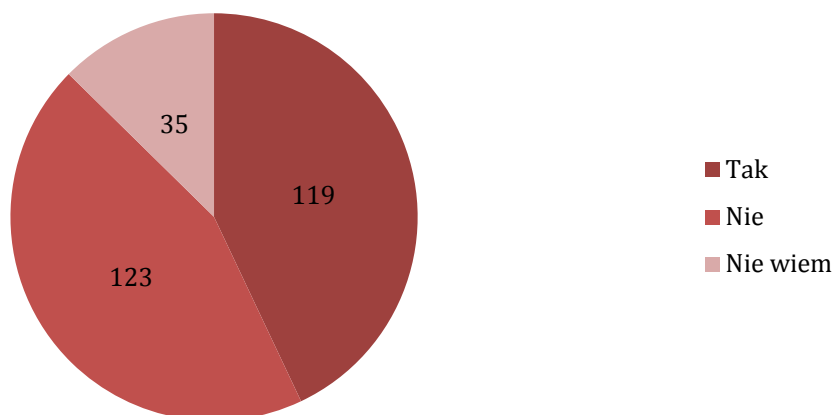
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie danych wtórnych.

Walory turystyczne obszaru znajdują odzwierciedlenie w opiniach gości i klientów oraz w ocenach Powiatu przez mieszkańców. Prawie połowa badanych (42,20%) wyraża opinię, że Powiat jest atrakcyjny turystycznie.

**Mieszkańcy
wyrażają
rozbieżne
opinie o
atrakcyj-
ności
turystycznej
Powiatu.**

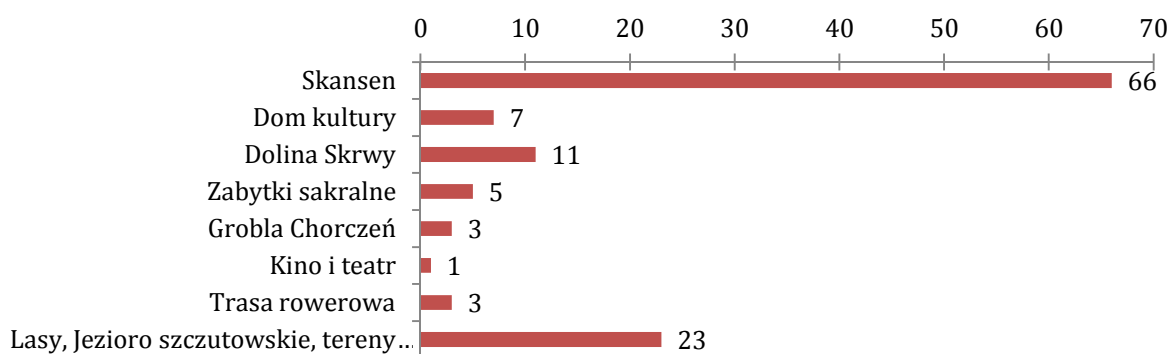
Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 31. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w opinii badanych.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Niepokoić może fakt, że podobny odsetek respondentów (43,62%) nie uważa Subregionu Sierpeckiego za atrakcyjny turystycznie. Średnio co dziesiąty badany (12,41%) nie ma sprecyzowanej opinii na ten temat. Wskazane dane liczbowe ilustruje powyższy wykres.

Do największych atrakcji turystycznych Subregionu można zaliczyć Skansen wskazany przez 66 badanych, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 32. Obiekty stanowiące atrakcje turystyczne Subregionu Sierpeckiego w opinii badanych.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Za drugą istotną atrakcję turystyczną regionu respondenci uznali lasy i jezioro Szczutowskie (8,30%) oraz Dolinę Skrwy (3,97%). Wskazywać to może na potrzebę koncentracji Powiatu na ofercie ekoturystycznej ze względu na posiadane w tym zakresie zasoby.

2.11. Współpraca ponadnarodowa

Na terenie Powiatu działa aktywnie Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Sierpeckie Partnerstwo", do którego należą gminy wiejskie Subregionu. Chociaż aktualnie nie nawiązuje współpracy z partnerami zagranicznymi, istnieje otwartość na tego typu działania. Obszarami potencjalnej współpracy z partnerami zagranicznymi są zwłaszcza: kultura, oświata, gospodarka, turystyka.

Można stwierdzić, że istotnym potencjałem dla dalszego rozwoju Subregionu może być wykorzystanie współpracy z miastem i regionem Złate Morawce na Słowacji. Jest wiele możliwości współpracy, ponieważ w regionie Złotych Morawców i w Powiecie Sierpeckim występują podobne obszary problemowe, ale także widoczne są pewne różnice w podejściu do ich rozwiązywania. Podobieństwa występują szczególnie w odniesieniu do sfery gospodarczej i transportu, różnice natomiast – w sferze społecznej. Propozycjami wdrożenia dobrych praktyk mogą być m.in. kalendarz imprez turystycznych, program aktywizacji zawodowej czy podejście do budowania marki regionalnej.

W Powiecie istnieje duży potencjał dla współpracy międzynarodowej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek - najlepsza inwestycja

Centrum Badań i Innowacji
PRO-AKADEMIA

Projekt „Partnerstwo Lokalne na rzecz rozwoju gospodarczego Subregionu Sierpeckiego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu
Społecznego

Człowiek - najlepsza inwestycja

3. Analiza strategiczna i perspektywy rozwoju powiatu sierpeckiego

Analizę strategiczną Powiatu rozpoczęto od analizy jego potencjału w odniesieniu do dokumentów strategicznych Województwa, kraju i Unii Europejskiej. W dalszej części zostaną zaprezentowane wyniki badań dotyczące oceny stanu aktualnego, potencjału i obszarów rozwoju Subregionu w opinii mieszkańców i lokalnych liderów, by zamknąć analizy macierzą SWOT przygotowaną dla Subregionu.

3.1. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w kontekście wojewódzkim, krajowym, europejskim

Analiza potencjału Subregionu Sierpeckiego wykazała spójność zasobów Powiatu i priorytetów Strategii Prognozowania i Zarządzania Zmianą Gospodarczą z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej, Polski oraz Województwa Mazowieckiego. Dokonano porównania zasobów Powiatu, określonych na podstawie danych wtórnych (*desk research*) i pierwotnych (wywiady indywidualne z mieszkańcami, wywiady indywidualne z przedsiębiorcami, wywiady grupowe), z wyżej wymienionymi dokumentami strategicznymi. Atrakcyjność Subregionu ocenia się szczególnie wysoko w obszarze potencjału dla rozwoju sektora rolno-spożywczego, turystyki i energetyki zrównoważonej środowiskowo. Polem potencjalnego rozwoju w kontekście priorytetów horyzontalnych może być rynek usług IT oraz pracy zdalnej, zgodnej z elastycznymi formami zatrudnienia.

Występuje spójność zasobów Powiatu z priorytetami SPiZZG i z dokumentami strategicznymi UE, kraju oraz Regionu.

Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście wojewódzkim

Zgodnie z dokumentem strategicznym dla Województwa Mazowieckiego: *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja) (SRWM)*, można wykazać następujące obszary wysokiego potencjału Subregionu Sierpeckiego:

- Istnieje **znaczący kapitał ludzki** oraz możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców, w celu ich lepszego włączania społecznego

Wysoki potencjał w obszarze: kapitału ludzkiego, przedsiębiorczości, współpracy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

i ekonomicznego.

- **Znaczące zaangażowanie Powiatowego Urzędu Pracy** w aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości skutkuje tworzeniem środowiska przyjaznego rozwojowi mikroprzedsiębiorczości, a **otwartość władz Miejskich i Gminnych** daje możliwość pozyskania inwestorów zewnętrznych.
- Występują duże **możliwości w zakresie podnoszenia kwalifikacji poza systemem szkolnictwa publicznego**, dzięki systemowi kursów i warsztatów, m.in. oferowanych przez PUP.
- Duże **zaangażowanie przedsiębiorstw w podejmowanie działań innowacyjnych i rozwojowych**, przyczynia się do zwiększenia wkładu Subregionu Sierpeckiego w budowanie regionalnego systemu innowacji.
- Występuje wysoki potencjał w zakresie **rozwoju społeczeństwa informacyjnego**, przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury dostępowej do szerokopasmowego Internetu.
- Zauważyć można potencjał w zakresie **adaptacji posiadanych terenów dla potrzeb mieszkalnictwa**, w odniesieniu do struktury demograficznej – większość mieszkańców Powiatu stanowią osoby w wieku produkcyjnym i mobilne zawodowo.
- Wysoki **potencjał w zakresie zrzeszania się** umożliwia prognozowanie dalszego **rozwoju instytucji pozarządowych i instytucji otoczenia biznesu**, stymulujących rozwój gospodarki, a w szczególności – lokalnego rynku pracy. Może on stanowić także istotny wkład dla **rozwoju inicjatyw kooperacyjnych** na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym.
- Inicjatywy oddolne w zakresie **tworzenia centrów pracy wspólnej oraz inicjatyw klastrowe**, stanowią obiecujący kapitał i wkład dla rozwoju samodzielnych jednostek o profilu badawczym i rozwojowym oraz współpracy z jednostkami już istniejącymi.

Człowiek - najlepsza inwestycja

- **Optymalna lokalizacja** między Warszawa (120 km) a Toruniem (86 km), na trasie do Bydgoszczy (137 km) stanowi szansę rozwoju, przy wykorzystaniu istniejącej sieci dróg (np.: drogi krajowej nr 10), wzmacnia wpływ najbliższych dużych miast na rozwój Powiatu.
- Rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa zapewnia spójność terytorialną Subregionu.
- **Wysoka jakość środowiska przyrodniczego** stanowi istotny potencjał dla dalszego rozwoju Powiatu w kierunku produkcji żywności ekologicznej, rozwoju agroturystyki i ekoturystyki oraz wykorzystania potencjału regionu dla celów energetyki zrównoważonej środowiskowo.
- Dotychczasowe problemy z promocją Subregionu Sierpeckiego w kontekście **budowania spójnej oferty inwestycyjnej i turystycznej** stanowią dobry punkt wyjścia dla rozwoju komunikacji marketingowej.
- Istotnym potencjałem i wkładem w obszarze promocji jest **tworzenie i wzmacnianie produktów regionalnych** oraz budowanie więzi kulturowo-społecznych, co jest jednym z celów strategicznych Mazowsza.

Rozwinięta infrastruktura, czyste środowisko, produkty regionalne.

Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście krajowym

Zgodnie z dokumentami strategicznymi dla Polski: *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (NSRO)* oraz *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)*, można wykazać obszary wysokiego potencjału Subregionu Sierpeckiego. Są to:

- **Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i jego ochrona**, związane z jakością życia oraz potencjałem dla wzrostu gospodarczego, opartego na nowocześniejszych technologiach.
- Wysokie **nakłady przeznaczane przez przedsiębiorstwa na działalność B+R**, odzwierciedlone w wysokiej innowacyjności przedsiębiorstw Subregionu Sierpeckiego.

Czyste środowisko, innowacyjność, potencjał kulturowy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Wysoki potencjał w kontekście posiadanych dóbr kultury (architektonicznych i muzealnych).
- **Dobry dostęp do sieci drogowej i kolejowej**, co sprzyja spójności przestrzennej i komunikacyjnej kraju.
- Potencjał dla synergicznego rozwoju w obszarze energetyki zrównoważonej środowiskowo, w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.
- Wysoki **potencjał dla zróżnicowania gospodarczego** na obszarach gmin wiejskich Subregionu Sierpeckiego.
- Potencjał dla **budowania spójności terytorialnej** w oparciu o obszary specjalizacyjne Powiatu i wspólną ofertę turystyczną.
- Wysoki potencjał w sektorze rolno-spożywczym, IT i sektorze energetyki odnawialnej, przy wykorzystaniu zasobów własnych Powiatu.
- **Wysoki potencjał w zakresie współpracy i zrzeszania się mieszkańców** w celu optymalnego wykorzystania i rozwoju kapitału społecznego.
- **Wysoki potencjał turystyczny i kulturowy** Regionu stwarzający szansę budowy spójnej oferty, konkurencyjnej na rynku polskim i europejskim.
- **Potencjał rozwoju kapitału społecznego**, szczególnie w kontekście kształcenia pozaszkolnego.

Potencjał do rozwoju w obszarze: rolno-spożywczym, IT i energetyki zrównoważonej środowisko.

Potencjał Subregionu Sierpeckiego w kontekście europejskim

Zgodnie z dokumentem strategicznym Unii Europejskiej *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, można wykazać następujące obszary wysokiego potencjału Subregionu Sierpeckiego:

- 1) Rozwój inteligentny:
  - a. Wysokie **zapotrzebowanie rynku pracy na osoby z wykształceniem wyższym.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

- b. Wysoki **udział przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową**.
  - c. **Wysoka mobilność** mieszkańców Subregionu.
  - d. Potencjał w kontekście **stabilnego dostępu do Internetu** – możliwość rozwoju w kierunku rynku IT.
  - e. Wysoka **przedsiębiorczość mieszkańców**.
- 2) Rozwój zrównoważony:
- a. Obszar o **bardzo niskim zanieczyszczeniu**.
  - b. Wykorzystanie **gleb dobrych i bardzo dobrych do uprawy zbóż**.
  - c. **Ziemie słabe o wysokim potencjale dla potrzeb energetyki odnawialnej**.
  - d. **Bezpośredni dostęp na terenie Gmin do przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego**.
  - e. Wykorzystanie **rozwiniętej sieci transportowej** (kolej, drogi, dostęp do rzek, bliskość lotniska) w celu zwiększenia dostępu do rynków międzynarodowych.
- 3) Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu:
- a. Wysoki **potencjał zrzeszania się**.
  - b. Wysoki potencjał w zakresie **specjalizacji u w obszarze energetyki** zrównoważonej środowiskowo.
  - c. Potrzeba i potencjał **współpracy podmiotów rynku pracy i kształcenia**.

Wysoki potencjał w zakresie współpracy wśród mieszkańców.

Powyższa analiza skłania do wniosku, że Powiat Sierpecki ma wysoki potencjał rozwojowy. Istnieje potrzeba określenia osi priorytetowych dla rozwoju Subregionu i rozwinięcia specjalizacji, zarówno w poszczególnych Gminach, jak w całym Powiecie.

Człowiek - najlepsza inwestycja

3.2. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w opinii mieszkańców i przedsiębiorców

W opinii respondentów Subregion stoi przed licznymi wyzwaniami. Za kwestię priorytetową można uznać potrzebę zwiększenia poziomu zatrudnienia, szczególnie wśród osób młodych. Zostało ono uznane za ważne przez 92,91% ankietowanych (262 osoby). Innymi obszarami wymagającymi działań jest potrzeba podniesienia poziomu życia i dochodów (84,04% badanych) oraz utworzenie nowych perspektyw rozwojowych dla regionu (63,12%), szczególnie poprzez zwiększenie aktywności i zaufania do władz lokalnych (47,87%). Co trzeci ankietowany (32,98%) wyeksponował potrzebę walki z nałogami (szczególnie alkoholizmem) i potrzebę aktywizacji społecznej mieszkańców.

W kontekście obszarów problematycznych, respondenci najliczniej wskazywali potrzebę wsparcia bezrobotnych w poszukiwaniu pracy (99,29%) oraz potrzebę stymulowania przedsiębiorczości (59,57%). Za istotny obszar do zmian i rozwoju uznano również rozszerzenie oferty kulturalnej (45,39%) i turystycznej (32,98%) oraz poprawę infrastruktury drogowej (32,98%). W związku z obniżeniem poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców (18,09%) i jakości środowiska naturalnego (8,51%), istnieje potrzeba podjęcia w tym obszarze działań naprawczych.

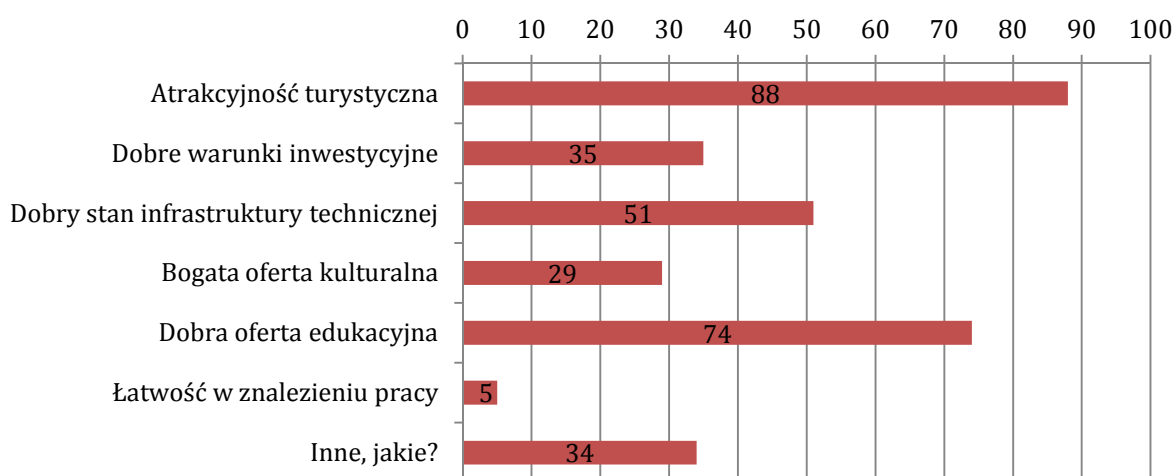
W odniesieniu do obszarów, w których istnieje potrzeba rozwoju, istotnym jest wyeksponowanie walorów traktowanych jako priorytetowe. Według mieszkańców Subregionu Sierpeckiego do najmocniejszych jego stron należy atrakcyjność turystyczna, wskazana przez 88 respondentów (31,21%) oraz optymalna oferta edukacyjna (26,24%). W przekonaniu mieszkańców, do mocnych stron Powiatu zaliczyć można: dobre warunki inwestycyjne – 35 respondentów (12,41%), dobry stan infrastruktury technicznej (18,09%) oraz bogatą ofertę kulturalną (10,28%). Ilustruje to poniższy wykres

Największym wyzwaniem jest podniesienie poziomów: zatrudnienia i życia mieszkańców Powiatu.

W opinii mieszkańców, największymi zaletami Powiatu są: atrakcyjność turystyczna i oferta edukacyjna.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 33. Mocne strony Subregionu Sierpeckiego w opinii ankietowanych.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Pogłębiona analiza potencjału i wyzwań daje szansę wskazania kierunków, w których powinien być stymulowany rozwój Powiatu w opinii mieszkańców. W przekonaniu 2/3 ankietowanych (62,07%), w Subregionie Sierpeckim w najbliższym czasie powinno zwrócić się szczególną uwagę na rozwój przedsiębiorczości, co jest związane ze wskazanym wcześniej obszarem rozwojowym. Respondenci wyeksponowali branżę przedsiębiorczości, którym powinno się poświęcić najwięcej uwagi. Prawie połowa (40,57%) badanych stwierdziła, że największego skupienia uwagi wymaga rozwój branży rolno-spożywczej, a średnio co piąty respondent (21,71%) wskazał przemysł.

W opinii mieszkańców, rozwój gospodarczy powinien ogniskować wokół przemysłu spożywczego i odzieżowego.

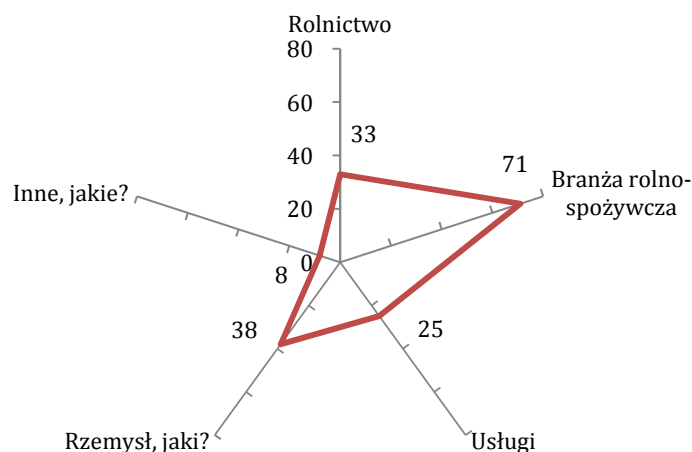
Branżami przemysłu kluczowymi dla rozwoju Powiatu, w opinii ankietowanych są:

- Przetwórstwo spożywcze – 4,
- Przemysł odzieżowy – 4,
- Przemysł produkcyjny – 2,
- Przemysł budowlany – 1,
- Małe fabryki – 1,
- Wielobranżowy – 1,

Człowiek - najlepsza inwestycja

- Produkcja masowa – 1,
- Brak jednoznacznego poglądu – 24.

Wykres 34. Obszary przedsiębiorczości wymagające szczególnej uwagi, w opinii mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Warto zauważyć, że średnio 18,86% badanych wskazało na rolnictwo, a 14,29% – sektor usług jako potencjalne obszary rozwojowe Powiatu, którym powinno się poświęcić jak najwięcej uwagi.

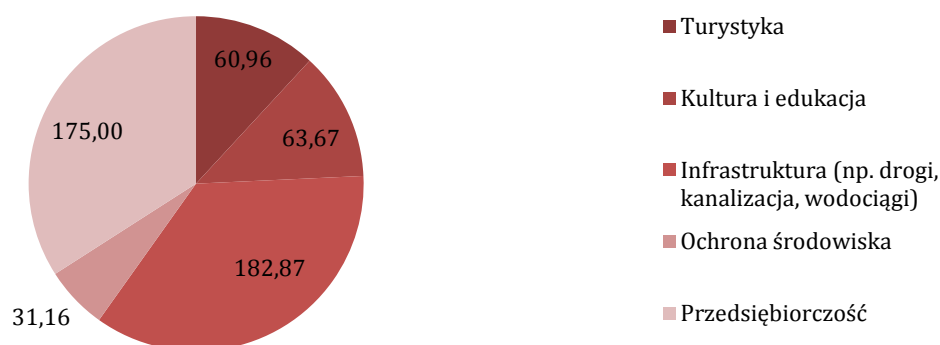
Mieszkańcy deklarowali obszary, które władze Subregionu powinny uznać za priorytetowe. Prawie połowa respondentów (47,87%) stwierdziła, że w najbliższym czasie władze Subregionu Sierpeckiego powinny skoncentrować się na rozwoju infrastruktury technicznej. Średnio 16,67% ankietowanych stwierdziło, że w najbliższym czasie władze powiatowe powinny zwrócić szczególną uwagę na rozwój kultury i edukacji, ponieważ obszary te albo wymagają pilnej interwencji (kultura) lub stanowią jeden z kluczowych elementów przewagi konkurencyjnej Powiatu, w kontekście pozyskiwania i stymulowania inwestycji. Ankietowani wskazali również turystykę (15,96% respondentów), jako obszar działalności, któremu powinno się poświęcić uwagę w najbliższym czasie. Jest to zbieżne z obranym obszarem

Według mieszkańców władze lokalne powinny skoncentrować się na rozwoju infrastruktury technicznej i przedsiębiorczości.

Człowiek - najlepsza inwestycja

kluczowym dla rozwoju Subregionu. Tylko średnio co dziesiąty (8,17%) respondent zadeklarował potrzebę koncentracji na ochronie środowiska, co może potwierdzać tezę o bardzo dobrym jego stanie w Powiecie. Przytoczone dane obrazuje wykres zaprezentowany poniżej.

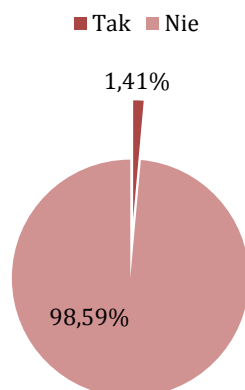
Wykres 35. Obszary rozwoju, wymagające w najbliższym czasie zwrócenia szczególnej uwagi w Subregionie Sierpeckim, w opinii ankietowanych.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Interesującym, a zarazem niepokojącym jest, że tylko czterej ankietowani (1,41%) stwierdzili znajomość kierunków rozwoju Unii Europejskiej, wyznaczonych w dokumencie Europa 2020. Jednak nie byli w stanie dokładnie ich określić. Niemal wszyscy badani (98,59%) przyznali, że nie znają nowych kierunków rozwoju Europy do 2020 roku, co ilustruje poniższy wykres.

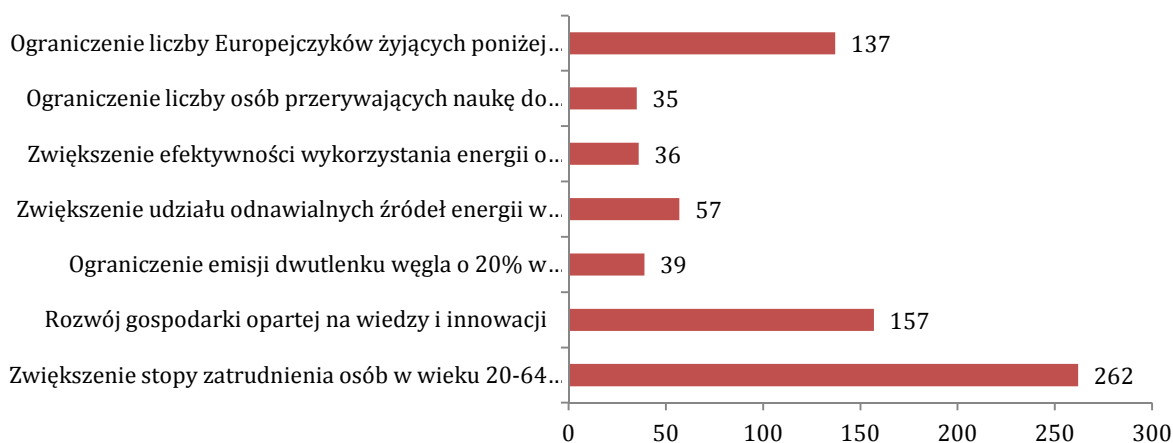

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 36. Znajomość kierunków rozwoju Unii Europejskiej do 2020 roku przez mieszkańców w Sierpeckiego.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Jest to wynik o tyle wymagający rozważenia, z uwagi na fakt, że znajomość priorytetów Unii Europejskiej znacząco wpływa na możliwości i umiejętności pozyskiwania środków. W kontekście więc rozwoju Subregionu oraz jego mieszkańców – uzyskany rezultat budzi poważne obawy. Pozytywnym jednak jest, że chociaż respondenci nie posiadali samodzielnej wiedzy w tym obszarze, po otrzymaniu kafeterii odpowiedzi, bezbłędnie wskazywali obszary zaprezentowane we wspomnianym dokumencie.⁹

⁹ Suma odpowiedzi jest większa od ilości badanych wskutek umożliwienia udzielenia w pytaniu więcej niż jednej odpowiedzi.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 37. Najistotniejsze cele rozwojowe Unii Europejskiej do 2020 roku w opinii mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.

Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Znacząca większość (92,91%) respondentów stwierdziła, że najważniejszym z ich perspektywy celem jest zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat do co najmniej 75%. Opinia ta jest związana z aktualną sytuacją na powiatowym i krajowym rynku pracy. Dlatego problem ten jest uznany za szczególnie ważny na każdym szczeblu. Kolejnym celem, który jest istotny dla mieszkańców Subregionu Sierpeckiego jest rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji. Cel ten wskazała go ponad połowa (55,67%) badanych. Świadczy to o wysokiej świadomości mieszkańców w zakresie przyczyn rozwoju i znajduje odzwierciedlenie również w aktywności przedsiębiorstw np.: w formie organizacji własnych centrów badawczo-rozwojowych i zaplecza B+ROKU Średnio co drugi badany (48,58%) wskazał także na potrzebę ograniczenia liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa. Pozostałe cele były popierane w mniejszym stopniu.

Mieszkańcy Powiatu są wysoce świadomi ekologicznie.

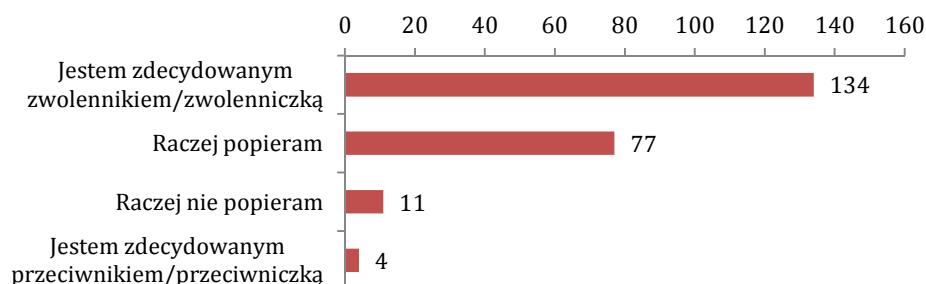
Ekologia i ochrona środowiska

Pomimo, że mieszkańcy Subregionu Sierpeckiego nie uważają zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% za najistotniejszy cel strategiczny Unii Europejskiej, to średnio co drugi mieszkaniec (47,52%) jest zdecydowanym zwolennikiem OZE, a co trzeci (27,30%) raczej popiera ich wykorzystanie. Pięciu na stu respondentów nie popiera lub jest zdecydowanym przeciwnikiem odnawialnych źródeł energii (odpowiednio 3,90% i 1,42%). Należy podkreślić, że co piąty respondent (20,21%) nie miał sprecyzowanego zdania w tej kwestii. Przekonanie tej grupy, do wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu realizacji strategii Europa 2020, może stanowić wyzwanie dla władz powiatowych i gminnych.

Mieszkańcy pozytywnie zapatrują się na biogazownie i spalarnie biomasy.

Człowiek - najlepsza inwestycja

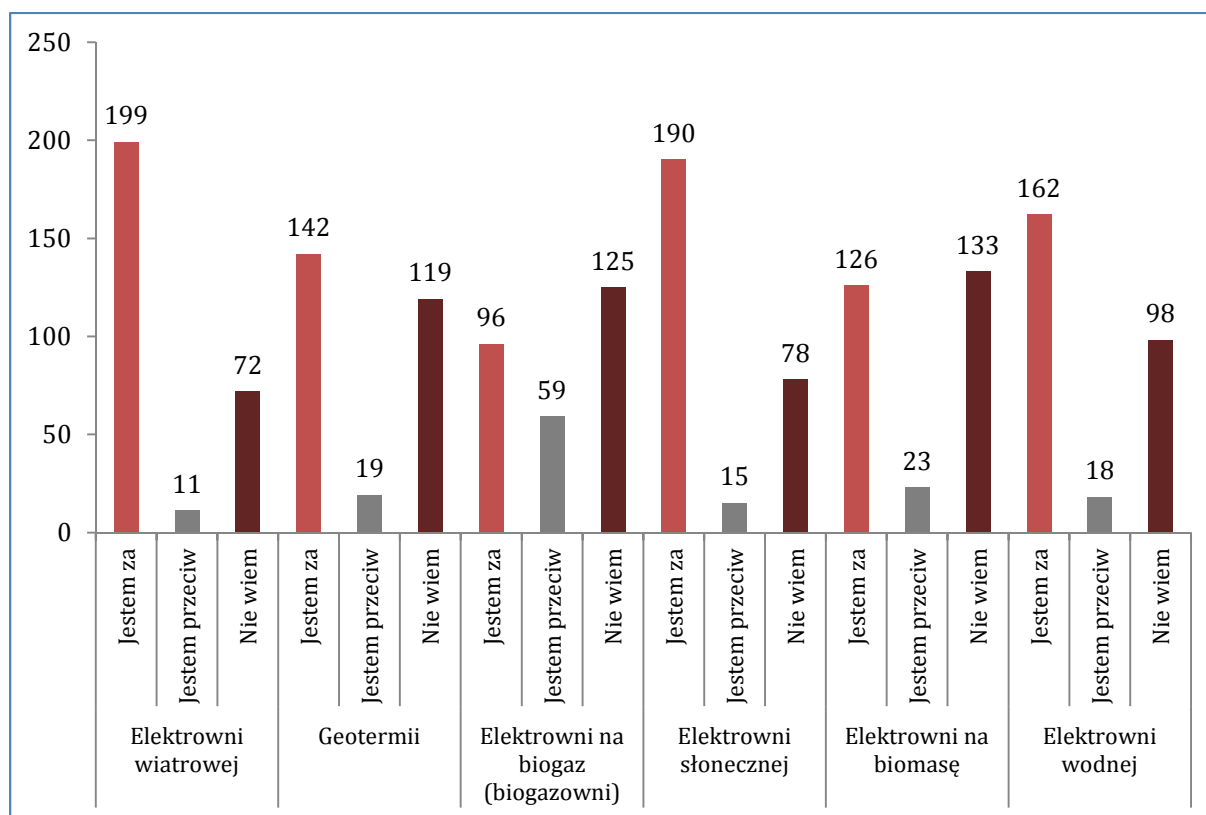

Wykres 38. Postawy mieszkańców Subregionu Sierpeckiego wobec wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Pomimo fakt, że większość mieszkańców przejawia pozytywne postawy w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, doświadczenie pokazuje, że poszczególne źródła energii cieszą się różną akceptacją. Podobna sytuacja ma miejsce w Subregionie Sierpeckim, w którym poparcie największej części ankietowanych, – zyskała elektrownia wiatrowa (70,57%) oraz słoneczna (67,38%). Aprobata cieszyły się także małe elektrownie wodne oraz energia geotermalna, które uzyskały poparcie odpowiednio 57,45% oraz 42,20% respondentów.

Interesującym jest, że w Subregionie Sierpeckim respondenci przejawiają pozytywne postawy wobec biogazowni i spalarni biomasy, które są akceptowane przez odpowiednio 34,04% oraz 44,68% respondentów. Jednak duży odsetek badanych, nie ma sprecyzowanych poglądów w tej kwestii, to jest odpowiednio – 44,33% i 47,16%. Oznacza to, że potencjalni inwestorzy będą postawieni przed koniecznością pracy nad akceptacją społeczną dla tego typu działalności.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 39. Pozytywne postawy wobec poszczególnych źródeł energii odnawialnej w Subregionie Sierpeckim.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Mieszkańcy Subregionu Sierpeckiego dbają o środowisko. Większość, bo 79,08% respondentów instaluje energooszczędne żarówki, a 74,47% segreguje odpady. Ponad 60% badanych (66,67%) zadeklarowało, że oszczędza wodę, a 65,96% podczas zakupu nowego sprzętu AGD zwraca uwagę na klasę energetyczną. Około 40% respondentów (41,84%) wyłącza całkowicie sprzęt elektryczny, a 42,91% wyrzuca zużyte baterie do specjalnych pojemników. Pozostałe działania proekologiczne prowadzone przez mieszkańców Subregionu Sierpeckiego przedstawia poniższy wykres.

Człowiek - najlepsza inwestycja

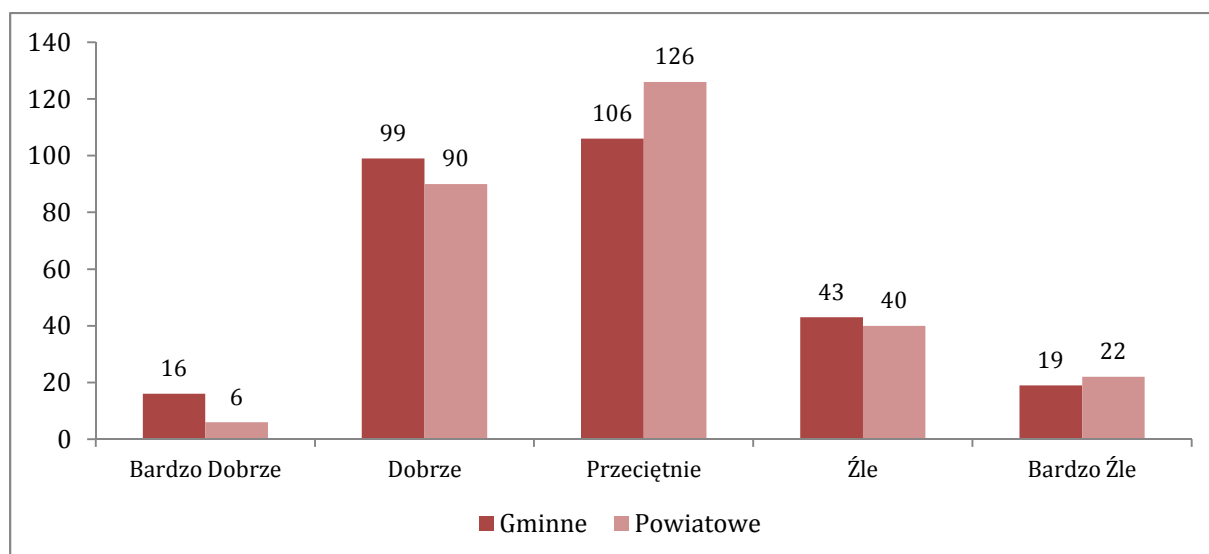
Wykres 40. Działania pro-ekologiczne podejmowane przez mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Polityka władz lokalnych

Mieszkańcy Subregionu Sierpeckiego raczej pozytywnie oceniają władze gminne i powiatowe. Władze gminne zostały ocenione bardzo dobrze przez 16 ankietowanych, dobrze przez 99 i przeciętnie przez 106. Jedynie 43 i 19 respondentów oceniło władze gminne odpowiednio źle i bardzo źle. Władze powiatowe natomiast, zostały ocenione bardzo dobrze przez 6, dobrze przez 90 i przeciętnie przez 126 ankietowanych. Tylko 43 respondentów oceniło władze powiatowe źle a 22 bardzo źle, co odzwierciedla poniższy wykres.

**Mieszkańcy
raczej
pozytywnie
oceniają
władze
gminne
i powiatowe.**

Człowiek - najlepsza inwestycja

Wykres 41. Ocena władz gminnych i powiatowych przez mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.
Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.

Z powyższego rozkładu kształtuje się obraz społeczeństwa, które ma pozytywny lub neutralny stosunek do władz państwowych. Taka sytuacja stanowi dobry punkt wyjścia do prowadzenia dialogu społecznego.

Skuteczność i operatywność władz samorządowych w poszczególnych obszarach aktywności, przedstawione zostały poniżej.

Władze gminne, w poszczególnych obszarach swej działalności, ocenione zostały następująco:

- **Gospodarka nieruchomościami** – Większość respondentów 119 (42,20%) ocenia działania władz gminnych w tym obszarze negatywnie. Pozytywnie ocenia te działania 63 respondentów (22,34%), a 97 (34,40%) nie ma sprecyzowanego zdania w tym temacie. Przy tym rozkładzie odpowiedzi szczególną uwagę należy zwrócić na odsetek ankietowanych, którzy nie mieli zdania. Może to świadczyć o małym zaangażowaniu mieszkańców w życie gminne lub tym, że władze Gminy nie uzgadniają swoich planów i działań z mieszkańcami np. poprzez konsultacje społeczne.

Człowiek - najlepsza inwestycja

- **Ochrona środowiska** – Większość ankietowanych 115 (40,78%) ocenia działania z zakresu ochrony środowiska, podejmowane przez władze gminne pozytywnie. Negatywnie ocenia je 81 (28,72%), a 80 (28,38%) nie ma zdania w tym temacie.
- **Budowa i remont dróg lokalnych, chodników, dbanie o oświetlenie** – Pozytywnie ocenia działania władz gminnych w tym zakresie 130 respondentów (46,10%), podczas gdy 131 (42,45%) – negatywnie. Interesującym jest fakt, że działania z zakresu budowy i remontu dróg lokalnych, chodników oraz dbanie o oświetlenie, cechują się najmniejszym odsetkiem respondentów o niesprecyzowanych poglądach. Tylko 19 (6,74%) ankietowanych zaznaczyło odpowiedź {Nie wiem}. Może to świadczyć o wysokim stopniu zaangażowania społeczeństwa w te działania.
- **Ochrona zdrowia mieszkańców** – Podobnie, jak w przypadku budowy i remontu dróg lokalnych, chodników i dbania o oświetlenia trudno mówić o jasno rysującej się tendencji. Działania te zostały ocenione pozytywnie przez 120 (42,55%) ankietowanych. Negatywnie oceniło je 116 (41,13%) badanych, a 45 (15,96%) nie miało sprecyzowanej opinii w tej sprawie.
- **Pomoc społeczna** – Większość mieszkańców Subregionu Sierpeckiego (41,49%) ocenia pozytywnie pomoc społeczną na poziomie gminnym. Tylko 88 (31,21%) respondentów ocenia te działania negatywnie, a 74 (26,24%) ankietowanych nie ma sprecyzowanej opinii w tej kwestii.
- **Edukacja (np. prowadzenie szkoły gimnazjalnej, podstawowej, przedszkola)** – Edukacja została wskazana, jako jedna z mocnych stron Subregionu Sierpeckiego. Znaczny odsetek ankietowanych 176 (62,41%), ocenia działania z zakresu edukacji pozytywnie. Jedynie 65 (23,05%) respondentów wyraziło się krytycznie w tej sprawie, a 44 (15,56%) nie miało sprecyzowanych poglądów.

Znaczny odsetek badanych nie ma zdania na temat działania władz gminnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

- **Kultura (np. organizowanie festynów, imprez sportowych)** – Tego typu działania są oceniane pozytywnie przez 156 (55,90%) respondentów, negatywnie przez 88 (31,21%) a 40 (14,18%) nie ma sprecyzowanej opinii w tej kwestii. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że oferta kulturalna nie spełnia oczekiwań mieszkańców i nie została wskazana jako mocna strona Subregionu Sierpeckiego.
- **Bezpieczeństwo publiczne** – Pozytywnie jest oceniane przez 136 (48,94%) ankietowanych, negatywnie – przez 65 (23,05%), a 73 (25,89%) nie ma sprecyzowanej opinii w tej sprawie.
- **Dbanie o czystość** – Zostało pozytywnie ocenione przez 167 (59,22%) ankietowanych – negatywnie przez 57 (20,21%), a 46 (16,31%) nie miało zdania.
- Warto zaznaczyć, że badanie wykazało u znacznego odsetka mieszkańców, brak sprecyzowanej opinii na temat działań realizowanych przez władze gminne. Wspomniane zjawisko budzi niepokój, ponieważ może doprowadzić do niskiego zaufania społeczeństwa do władzy lokalnej a także świadczy o niskiej partycypacji i zaangażowaniu społeczeństwa w życie gminne.

Poszczególne kompetencje władz powiatowych, mieszkańcy ocenili następująco:

- **Kształcenie ponadgimnazjalne** – Negatywnie ocenia działania w tej kwestii 109 (38,65%) ankietowanych. Pozytywną opinię w tej kwestii wyraziło 108 (38,30%) respondentów, a 61 (21,63%) nie sprecyzowało jej.
- **Specjalistyczna ochrona zdrowia** – Ponad połowa respondentów (57,09%) negatywnie ocenia specjalistyczną ochronę zdrowia w Subregionie Sierpeckim. Tylko 82 (29,08%) ankietowanych pozytywnie ocenia te działania, a 33 (11,70%) nie ma sprecyzowanego poglądu.
- **Wspieranie osób niepełnosprawnych** – Negatywnie działania te ocenia 105 (37,23%) ankietowanych. Pozytywnie działania te ocenia 93 (32,89%),

Mieszkańcy oczekują od władz pracy nad ofertą kształcenia ponadgimnazjalnego i wspierania osób niepełnosprawnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

a 80 (28,37%) nie ma sprecyzowanej opinii. Należy jednak zaznaczyć, że tak wysoki odsetek osób o nieokreślonych poglądach może wynikać z faktu, iż dobór próby nie był do końca losowy, a ankieterzy nie mieli styczności z osobami niepełno-sprawnymi, które mogłyby zająć stanowisko w tej sprawie. W celu zapewnienia rzetelności wyników przeprowadzono także wywiad zogniskowany z przedstawicielami osób niepełnosprawnych.

- **Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy** – Większość, bo 197 (69,86%) ocenia negatywnie działania władz w tej kwestii. Jedynie 53 (18,79%) ankietowanych pozytywnie oceniła działania Powiatu w tym zakresie, a 33 (11,70%) nie sprecyzowało opinii.
- **Promocja Powiatu i turystyki** – Negatywnie działania te ocenia 141 (50%) ankietowanych, 57 (20,21%) określa je pozytywnie, a 79 (28,01%) nie ma jednoznacznej opinii.
- **Administracja architektoniczno-budowlana** – 124 (43,97%) ankietowanych negatywnie ocenia te działania, 25 (8,87%) respondentów pozytywnie ocenia starania władz powiatowych w tej kwestii. Należy zaznaczyć, że 120 (42,55%) ankietowanych nie ma sprecyzowanego zdania w tej kwestii tak wysoki odsetek może świadczyć o niskiej świadomości społecznej na temat działań władz powiatowych.

Działania władz gminnych i powiatowych zostały ocenione przez respondentów dość krytycznie. Z największą dezaprobatą spotkały się: specjalistyczna ochrona zdrowia, przeciwdziałanie bezrobociu, promocja turystyki oraz administracja. Duża dywersyfikacja opinii społecznych wystąpiła w odniesieniu do: oferty kształcenia ponadgimnazjalnego i wspierania osób niepełnosprawnych.

3.3. Perspektywy rozwoju Subregionu

Mieszkańcy Powiatu Sierpeckiego, uczestniczący w badaniu wierzą, iż Subregion Sierpecki ma szanse rozwoju i potencjał dla budowania przewagi konkurencyjnej nie tylko na terenie Województwa Mazowieckiego, ale również w kraju i na świecie. Powiat, jako obszar o charakterze rolniczym, powinien wykorzystać obecne zasoby. Strategia rozwoju endogenicznego czyli opartego na zasobach wewnętrznych jest elementem inteligentnej specjalizacji regionów. **Przygotowanie strategii inteligentnej specjalizacji (ang. *smart specialisation*) warunkuje możliwość pozyskania funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej przewidzianej na lata 2014-2020.**¹⁰

Respondenci badania najczęściej wskazują, iż Subregion powinien specjalizować się w **przetwórstwie rolno-spożywczym**. „*Branże bezpośrednio wynikające z już istniejącego zaplecza. Bo przecież jest rolnictwo, jest mleko, jest trzoda chlewna, jest produkcja roślinna. Więc to jest takie zaplecze naturalne. Natomiast z pozostałych, ja uważam że nie ma co szufladkować, tu może być każda branża, bo zaplecze jest*”. „*Nie ma u nas kopalni, czy naturalnych surowców, wobec tego taka dziedzina się nie rozwinie. Myślę, że najbliższej byłoby do przemysłu rolno-spożywczego. Usługowe firmy mogłyby powstać.*”

Rolnictwo specjalistyczne, w tym rolnictwo ekologiczne, upatrywane jest jako perspektywa rozwojowa dla Subregionu. „*Jest to teren rolniczy głównie i gdyby rolnicy mogli się wyspecjalizować w produkcji określonego warzywa czy owocu, to mogłoby im być zdecydowanie łatwiej.*” Respondenci wskazują także na możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na **położenie geograficzne oraz infrastrukturę komunikacyjną**, część respondentów uważa, iż Powiat mógłby rozwijać się w kierunku logistyki. „*Moglibyśmy tutaj utworzyć jakąś bazę transportową, jakieś magazyny, centra przeładunkowe, iść w kierunku logistyki. Jesteśmy w dobrym miejscu, jesteśmy w centrum Polski, mamy trasę 10.*”

Wielu ankietowanych deklaruje, że nie ma większego znaczenia, jakie branże będą rozwijać się w regionie. W ich opinii istotne jest natomiast, **by powstawały nowe**

Powiat powinien wykorzystać posiadane zasoby i ukierunkować swój rozwój na rolnictwo, przetwórstwo spożywcze, turystykę i energetykę zrównoważoną środowiskowo.

¹⁰ Badanie przeprowadzono metodą M4. Szczegółowy opis zamieszczono w punkcie 3 niniejszego dokumentu.

miejsca pracy. „Jakiś zakłady produkcyjne, albo gdzie jakiś sprzęt się składa. Takie zakłady, które dałyby miejsca pracy nie koniecznie na stanowiskach kierowniczych. Tylko właśnie pracę fizyczną. Żeby ta praca była stała, żeby w firmie była stabilna sytuacja. A branża nie ma tutaj już większego znaczenia.”

3.4. Analiza SWOT dla Subregionu Sierpeckiego

Aspekty	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
Geograficzno-infrastrukturalny	<ol style="list-style-type: none"> Położenie geograficzne w centralnej Polsce; Droga krajowa Nr 10; Rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Niezadowalający aktualny stan infrastruktury drogowej. Niepełne wykorzystania infrastruktury kolejowej; Brak możliwości rozwoju transportu wodnego. 	<ol style="list-style-type: none"> Rozbudowa istniejącej infrastruktury drogowej; Uruchomienie lotniska w Modlinie (ok. 90 km); Wykorzystanie potencjału geograficznego i środowiskowego Subregionu; Szersze wykorzystanie Skrwy w celach transportowych. 	<ol style="list-style-type: none"> Budowa drogi krajowej 10 (Płońsk-Szczecin) lub zmniejszenie jej znaczenia z powodu zmiany trasy Warszawa-Toruń; Dalsze zamulanie nieuregulowanej Skrwy; Zmniejszenie wrażliwości środowiskowej mieszkańców, skutkujące obniżeniem jakości środowiska naturalnego; Wzrost intensywności ruchu kołowego przy niskiej kontroli środowiskowej.
Ekonomiczny	<ol style="list-style-type: none"> Prężnie funkcjonujące zakłady przetwórstwa spożywczego, m.in. Browar „Kasztelan”, Mleczarnia „Sierpc”; Produkty regionalne (smalec, piwo); Występowanie wysokiej jakości ziem uprawnych (w części Gmin); Rozwinięta mikro i mała przedsiębiorczość. 	<ol style="list-style-type: none"> Brak inwestycji zewnętrznych; Brak promocji Powiatu lub jej niska skuteczność, brak spójności komunikacji; Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych; Niskiej jakości ziemie uprawne (w części Gmin). 	<ol style="list-style-type: none"> Efektywniejsze wykorzystanie środków z Funduszy Europejskich; Zainteresowanie ofertą Powiatu krajowych i zagranicznych inwestorów; Trend pro-środowiskowy w kontekście potencjału ekologicznego i energetycznego Powiatu; Uczestnictwo Powiatu w targach branżowych (np.: turystycznych, innowacji itd.); Rozwój promocji Powiatu przy użyciu form innowacyjnych; Organizacja forów tematycznych dla 	<ol style="list-style-type: none"> Pogłębiający się kryzys ekonomiczny; Rosnące bezrobocie; Zmniejszająca się siła nabywcza mieszkańców.

poszczególnych sektorów gospodarczych.

Spoleczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokiej jakości kapitał społeczny i kapitał ludzki; 2. Centrum Kultury i Sztuki; 3. Imprezy cykliczne, np.: dożynki powiatowe, Kasztelania i in.; 4. Duży potencjał siły roboczej do zagospodarowania. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak chęci do działania i współdziałania, niska otwartość na kompromis; 2. Wysokie bezrobocie; 3. Istniejące bariery architektoniczne uniemożliwiające zwiększenie aktywności zawodowo-społecznej wśród osób niepełnosprawnych; 4. Brak przepływu informacji między przedsiębiorcami, urzędami i społecznością lokalną; 5. Silne upolitycznienie problemów Powiatu; 6. Brak wysoko wykwalifikowanej kadry menedżerskiej; Wysoki opór przed zmianami. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trend na powroty młodych z emigracji; 2. Praca zdalna świadczona z Gmin Subregionu na rzecz klientów z większych ośrodków miejskich, np.: w Centrach Co-Workingu; 3. Wsparcie władz Województwa regionalnych; 4. Stymulowanie i pogłębianie współpracy międzyresortowej i ponadregionalnej; 5. Wykorzystanie ambasadorów marki, np.: polityków, managerów itd. w celu stymulowania zmian mentalności mieszkańców regionu; 6. Planowanie czasu wolnego mieszkańców – organizacja powiatowego kalendarza imprez kulturalno-rozrywkowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Emigracja młodych z mniejszych miejscowości do dużych miast i za granicę; 2. Niski przyrost naturalny; 3. Wysoka biurokratyzacja, blokująca inwestycje i aktywność obywatelską.
Turystyczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bogactwo zabytków i dóbr kultury; 2. Wysokiej jakości produkty i silne marki regionalne („Kasztelan”, „Sierpc”); 3. Imprezy regionalne, np.: dożynki powiatowe, Kasztelania, miodobranie i in.; 4. Unikatowy mikroklimat, wysoka jakość środowiska naturalnego; 5. Dostępność jezior, rzek i lasów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak bazy noclegowej; 2. Brak ścieżek rowerowych; 3. Niskiej jakości oznakowanie obiektów i szlaków turystycznych; 4. Brak promocji Powiatu jako Subregionu turystycznie atrakcyjnego, niespójna komunikacja marketingowa poszczególnych Gmin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zainteresowanie ofertą turystów (np.: zagranicznych); 2. Planowanie czasu turystów – organizacja powiatowego kalendarza imprez; 3. Rozwój aktywności marketingowej Powiatu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obniżenie jakości środowiska naturalnego.

3.5. Misja i wizja Subregionu

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz oraz w kontekście aktualnych trendów rozwojowych, misja i wizja w przypadku Subregionu Sierpeckiego przyjmuje następujące brzmienie:

Misja: Powiat Sierpecki jest Powiatem umożliwiającym wszechstronny rozwój mieszkańcom i inwestorom, poprzez rozwój postaw ekologii i zrównoważonego rozwoju. Stanowi serce przemysłu rolno-spożywczego Mazowsza.

Wizja: Powiat Sierpecki w ciągu najbliższych lat stanie się centrum gospodarczo-turystycznym Mazowsza, zaspakajającym w sposób zrównoważony potrzeby klientów wewnętrznych (mieszkańców i przedsiębiorców) oraz zewnętrznych (turystów). Zachowana równowaga między tradycją i nowoczesnością sprawia, że jest to miejsce unikatowe, w którym innowacje techniczne, społeczne i ekologiczne krzyżują się z wieloletnim doświadczeniem.

Powiat
stanowi
serce
przemysłu
rolno-spo-
żywczego
Mazowsza.

3.6. Rekomendacje

Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz, można wyodrębnić 3 obszary priorytetowe dla rozwoju gospodarczego Subregionu Sierpeckiego. Obszary te są tożsame z osiami rozwojowymi, uwzględniają zasoby i najbardziej ważne problemy gospodarczo-społeczne Subregionu. Poniżej omówiono zakres poszczególnych obszarów.

Obszar I: Gospodarka: rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, OZE

Rekomenduje się budowanie przewagi konkurencyjnej Regionu na bazie posiadanych zasobów, zarówno terytorialnych, jak ekonomicznych i kapitału ludzkiego. W odniesieniu do rolnictwa należy zwrócić uwagę na **optymalne wykorzystanie ziem w związku z ich klasą bonitacyjną**. Sugeruje się utrzymanie aktywności rolniczej w zakresie upraw rolnych na ziemiach o największym potencjale glebowym oraz przeznaczenie słabszych gleb na cele hodowlane (trzody chlewnej i bydła). Ziemie, nie zdatne do wykorzystania w powyższych obszarach sugeruje się przeznaczyć na cele energetyczne – upraw i farm energetycznych. W zakresie przemysłu rolno-spożywczego, rekomenduje się wspieranie istniejących zakładów przetwórczych, które są głównymi odbiorcami produktów rolników z Subregionu. Sugeruje się animowanie współpracy

Należy zwrócić uwagę na optymalne wykorzystanie ziem: na uprawy, hodowlę lub cele energetyczne.

w formie tworzenia kooperatyw i zrzeszeń spożywczych. Dużą troską należy otoczyć mniejsze zakłady przetwórcze w celu umożliwienia im dalszego rozwoju.

Obszar II: Turystyka

Ze względu na wysoki potencjał turystyczny Subregionu, rekomenduje się uczynienie turystyki drugą (obok rolnictwa, przetwórstwa i energetyki) podstawową gałęzią rozwojową regionu. Sugeruje się zogniskowanie oferty turystycznej wokół kilku (maksymalnie 5) jednorodnych, międzygminnych produktów turystycznych, co ułatwi ich promowanie, a także przyczyni się do wywołania efektu synergicznej współpracy Subregionalnej. Wskazaniem jest również propagowanie turystyki specjalistycznej, w oparciu o powiatowy kalendarz imprez turystycznych. W odniesieniu do preferowanych obszarów turystyki specjalistycznej, powinno się stymulować ekoturystykę, turystykę wędkarską i kajakową. Wybór tych form jest związany ściśle z posiadanymi zasobami.

Obszar III: Rozwój społeczno-techniczny

W zakresie innowacyjnych rozwiązań społeczno-technicznych, sugeruje się przede wszystkim pogłębienie świadomej współpracy między instytucjami edukacyjnymi, rynku pracy oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Zwiększenie efektywności pracy Rady ds. Zatrudnienia, stworzenie systemów stypendialnych w Powiecie wzmocni potencjał kadrowy i przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia. Wskazaniem jest również rozwijanie mikro i małej przedsiębiorczości, opartej na nurcie ekonomii społecznej. Rekomenduje się wykorzystanie potencjału zrzeszania się, w celu wsparcia działalności instytucji kulturalnych, np.: kół gospodyń wiejskich, których wzmożona aktywność przyczyni się do wspierania nie tylko potencjału lokalnego, ale również turystycznego.

Założenia i zakres działań, mających służyć realizacji założeń i rozwojowi priorytetów w ramach poszczególnych obszarów zostały zaprezentowane w Tabeli Rekomendacji.

Należy wspierać zakłady przetwórcze i animować zrzeszenia spożywcze.

Sugeruje się koncentrację oferty turystycznej i rozwój turystyki specjalistycznej.

Stymulowanie przedsiębiorczości przyczyni się do spadku bezrobocia.

3.7. Tabela rekomendacji

Lp	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
CZĘŚĆ A: Rekomendacje horzontalne						
1.	Obniżenie efektywności produkcji rolnej (s. 23-24). Potrzeba zmian w kierunku spójnym z politykami Unii Europejskiej (s. 96-101) Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców(s. 89-91) wpływa na zbieżność koncepcji rozwoju Powiatu z ekorozwojem (s. 85-86, 98)	Rekomenduje się, modyfikację aktywności rolniczej Subregionu w kierunku rolnictwa ekologicznego i upraw energetycznych.	Władze Powiatu Sierpeckiego	Stworzenie strategii wraz ze szczegółowym harmonogramem.	rekomendacja w trakcie realizacji	do konsultacji
2.	Brak dużych inwestycji krajowych i zagranicznych w Subregionie, co powoduje (s. 34) stagnację na rynku pracy. W Powiecie rozwija się mikro- i mała przedsiębiorczość (s. 21-22)	Rekomenduje się optymalizację oferty inwestorskiej w celu pozyskania inwestorów oraz partnerów dla istniejących przedsiębiorstw, z sektorów kluczowych.	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Jednostka odpowiedzialna za promocję Powiatu.	1. Opracowanie i promowanie oferty inwestycyjnej Powiatu; 2. Określenie obszarów priorytetowych dla rozwoju gospodarczego Powiatu i systemu zachęt dla inwestorów. 3. Stworzenie systemu wsparcia stymulującego rozwój rodzimych (lokalnych) firm.	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
3.	Dominacja w Subregionie sektora rolno-spożywczego (s. 50-51), zwłaszcza produkcji	Zaleca się dywersyfikację i optymalizację upraw, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb branży mleczarskiej	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Władze Gmin	1. Analiza potencjału glebowego; 2. Organizacja szkoleń dla rolników; 3. Określenie dominującego	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji

	<p>mleka i przetwórstwa mięsa</p> <p>Określenie priorytetu rozwoju w kierunku bioekonomii, rynku rolno-spożywczego i OZE. (s. 89-90)</p>	<p>i hodowli bydła i trzody chlewnej</p>	<p>Subregionu; 3. Rolnicy.</p>	<p>profilu aktywności Powiatu w obszarze hodowli trzody chlewnej i bydła;</p> <p>4. Wykorzystanie najsłabszego arealu na cele energetyczne.</p>		
4.	<p>Potencjał turystyczny jest wysoki, ale rozproszony (s. 79-82)</p> <p>Brak jest efektywnej promocji Subregionu (s. 85)</p> <p>Brak jest jednego dominującego motywu turystycznego, wspólnego dla całego Powiatu (s. 82)</p>	<p>Zaleca się rozwój turystyki specjalizowanej w kierunku wykorzystania posiadanych zasobów naturalnych i społecznych</p>	<p>1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Władze Gmin Subregionu; 3. Przedsiębiorcy działający na rynku turystycznym; 4. Rolnicy.</p>	<p>Stworzenie strategii wraz ze szczegółowym harmonogramem.</p>	<p>rekomen- dacja do wdrożenia w całości</p>	<p>do konsul- tacji</p>

CZĘŚĆ B: Rekomendacje kluczowe

1.	Najwyższy współczynnik bezrobocia występuje wśród osób młodych. (s. 53)	Sugeruje się wprowadzenie zmian w profilu kształcenia uczniów szkół ponadgimnazjalnych . Utworzenie powiatowego systemu praktyk/stypendiów dla uczniów w przedsiębiorstwach i instytucjach na terenie Powiatu. Utworzenie specjalizacji edukacyjnych, dedykowanych OZE i gospodarce odpadami	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Kadra pedagogiczna zatrudniona w Subregionie.	1. Zaangażowanie władz i nauczycieli w rozwój systemu szkolnictwa we współpracy z przedsiębiorstwami . 2. Aktywizacja Powiatowej Rady Zatrudnienia . 3. Dostosowanie oferty kształcenia szkolnego i pozaszkolnego do potrzeb rynku pracy .	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
2.	Dominacja w Subregionie sektora rolno-spożywczego. (s. 50-51) Określenie priorytetów rozwojowych nastąpić powinno w oparciu o istniejące zasoby. (s. 98) Wysoki udział ludności wiejskiej (s. 50) i z wykształceniem poniżej średniego w ogóle bezrobotnych (s. 54)	Zaleca się wspieranie działalności rolniczej i przetwórczej , ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki zasobów Subregionu. Utworzenie powiatowego programu promocji lokalnych produktów spożywczych Wykorzystanie dużego potencjału odpadów biodegradowalnych na cele energetyczne oraz aktywizacja nieużytków w kierunku upraw energetycznych	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Władze Gmin Subregionu, 3. Rolnicy.	1. Stymulowanie rozwój średnich przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem produktów regionalnych ; 2. Specjalizacja w kierunku zgodnym z tradycyjnym profilem działalności gospodarczej Powiatu; 3. Tworzenie grup producenckich .	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
3.	Brak pełnego wykorzystania potencjału instalacji	Rekomenduje się większe zaangażowanie w problematykę	1. Władze Subregionu	1. Organizacja szkoleń i warsztatów na temat instalacji eko-energetycznych i ich	rekomendacja do wdrożenia	do konsultacji

	<p>ekoenergetycznych w celu aktywizacji zawodowej mieszkańców i zwiększenia potencjału niskiej klasy ziemi (s. 38)</p> <p>Problemy z zagospodarowaniem odpadów komunalnych; (s. 36)</p> <p>Otwartość na inwestycje z obszaru OZE. (s. 89-90)</p>	<p>odnawialnych źródeł energii w odniesieniu do perspektyw rozwoju Powiatu.</p> <p>Rekomenduje się zapewnienie niezależności w zakresie gospodarki odpadami przez budowę biogazowni, obsługującej Gminy Subregionu Sierpeckiego.</p>	<p>Sierpeckiego;</p> <p>2. Władze Gmin Subregionu Sierpeckiego,</p> <p>3. Przedsiębiorcy.</p>	<p>potencjału.</p> <p>2. Budowa biogazowni</p> <p>Wariant 1: Budowa przez jedną z Gmin samodzielnie;</p> <p>Wariant 2: Budowa w ramach partnerstwa prywatno-publicznego.</p>	<p>w całości</p>	
4.	<p>Potencjał turystyczny jest rozproszony (s. 79-82)</p> <p>Brak jest efektywnej promocji Subregionu (s. 85)</p> <p>Istnieje potrzeba tworzenia produktów regionalnych (s. 99)</p>	<p>Rekomenduje się stworzenie kilku (maksymalnie 5) spójnych, międzygminnych produktów turystycznych, uwzględniających istniejące zasoby, mogących wzbogacić ofertę turystyczno-kulturalną Subregionu.</p>	<p>1. Władze Powiatu Sierpeckiego,</p> <p>2. Władze Gmin,</p> <p>3. Przedsiębiorcy.</p>	<p>1. Wyodrębnienie produktów turystycznych.</p> <p>2. Rozwój produktów ekologicznych i regionalnych.</p> <p>3. Stworzenie Powiatowej Rady Turystyki.</p> <p>4. Stworzenie strategii marketingowej dla Subregionu.</p>	<p>rekomendacja do wdrożenia w całości</p>	<p>do konsultacji</p>

CZĘŚĆ C: Rekomendacje operacyjne

1.	Brak wykorzystania potencjału instalacji ekonoenergetycznych, pomimo zdecydowanego poparcia idei przez mieszkańców. (s. 89-90)	Sugeruje się większe zaangażowanie w problematykę odnawialnych źródeł energii.	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Władze Gmin Subregionu Sierpeckiego.	Instalacja paneli solarnych na obiektach użyteczności publicznej i ich wykorzystywanie w celu optymalizacji wydatków na energię oraz wywołania efektu domino w Subregionie	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
2.	Brak inwestycji zewnętrznych w Subregionie (s. 34) przyczyniający się do stagnacji na rynku pracy.	Rekomenduje się optymalizację systemu komunikacji z inwestorami w celu ich efektywniejszego pozyskiwania.	1. Władze Subregionu Sierpeckiego, 2. Jednostka odpowiedzialna za promocję Powiatu.	1. Aktualizacja i modyfikacja strony internetowej , będącej pierwszym etapem kontaktu z inwestorem; 2. Stworzenie prospektu dla inwestorów.	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
3.	Brak relacji między Muzeum Wsi Mazowieckiej a miastem Sierpcem i Powiatem Sierpeckim. (s. 81-82)	Rekomenduje się modyfikację oferty Skansenu i jej uatrakcyjnienie dla potrzeb mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.	1. Samorząd Województwa; 2. Władze Subregionu Sierpeckiego; 3. Manager Muzeum Wsi Mazowieckiej.	Wprowadzenie systemu zniżek i promocji dla mieszkańców Subregionu Sierpeckiego	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji
4.	Niskie wykorzystanie potencjału promocyjnego marek regionalnych (s. 99)	Rekomenduje się efektywniejsze wykorzystanie produktów regionalnych w komunikacji marketingowej Powiatu.	1. Władze Subregionu Sierpeckiego.	1. Wykorzystanie produktów regionalnych w komunikacji marketingowej ; 2. Stworzenie oferty współtworzenia produktów regionalnych.	rekomendacja do wdrożenia w całości	do konsultacji

3.8. Cele i działania strategiczne i operacyjne

W kontekście rozwoju Subregionu Sierpeckiego i wdrożeniu zmian, koniecznym jest określenie strategicznych i operacyjnych celów, niezbędnych do zainicjowania, przeprowadzenia i zrealizowania zmiany gospodarczej. Cele opisano zgodnie z obranymi obszarami rozwojowymi, wymienionymi w Strategii. Dokonano podziału na cele strategiczne, których osiągnięcie jest procesem bardziej długofalowym, o horyzoncie czasowym ok. 5 lat oraz cele operacyjne, których osiągnięcie niezbędne jest w czasie znacznie krótszym, to jest do 3 lat. Cele strategiczne pozostają w ścisłej relacji z celami operacyjnymi, w stosunku hierarchicznym.

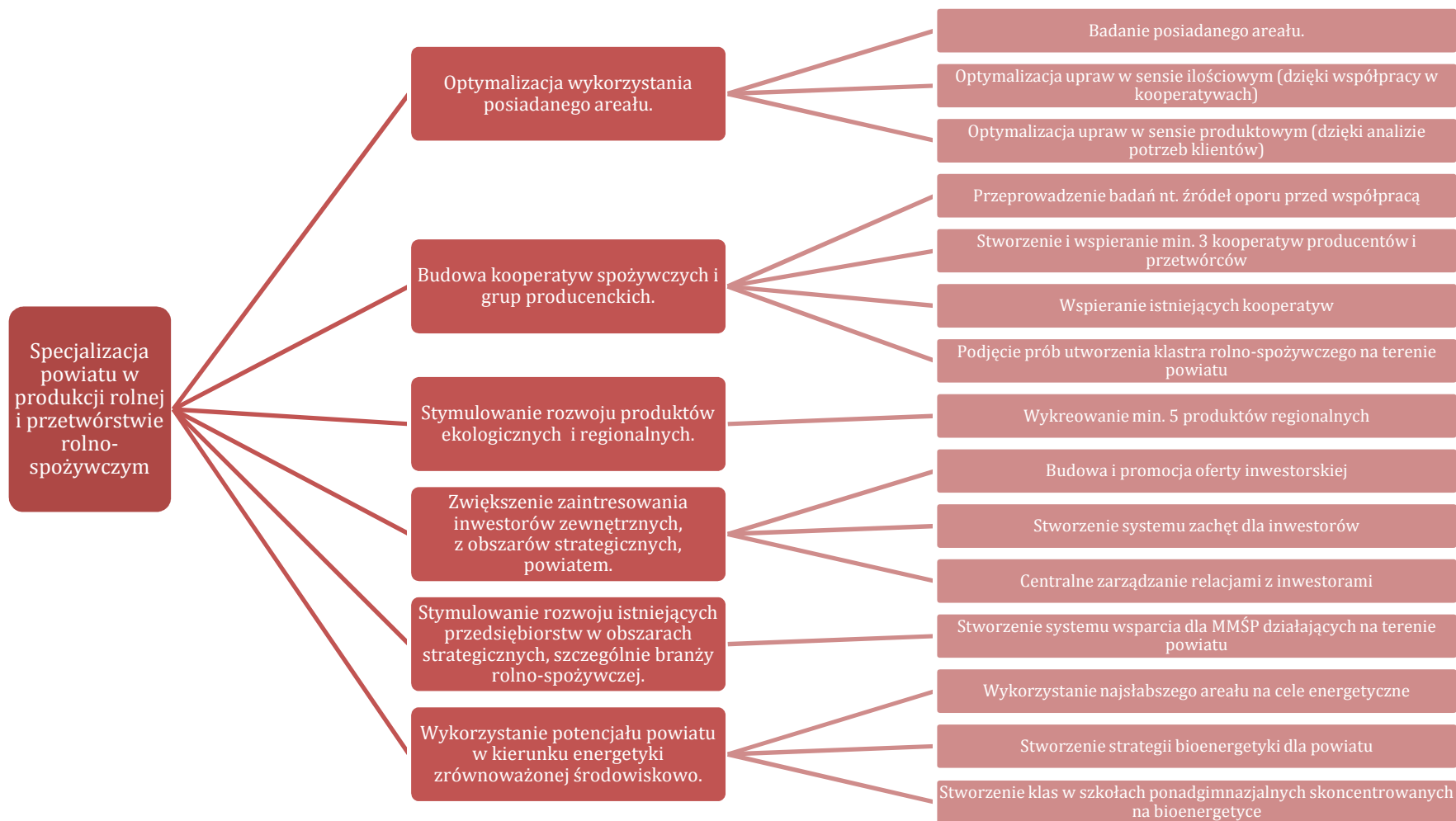
Gospodarka: Rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy i energetyka odnawialna

1) Cele i działania strategiczne

Struktura celów strategicznych, obejmuje trzy podstawowe działy. Pierwszy z nich odnosi się do rolnictwa i przetwórstwa, drugi – do energetyki zrównoważonej środowiskowo. W obszarze pierwszym, celem podstawowym jest **optymalizacja wykorzystania posiadanego areалу w celu zwiększenia wydajności produkcji**. Wypełnienie tego celu jest pierwszym etapem do **pogłębienia współpracy między rolnikami a przetwórcami np.: w formie kooperatyw lub grup producenckich**. Zastosowanie powyższych rozwiązań umożliwi inteligentną **specjalizację Powiatu w produkcji rolnej i przetwórstwie rolno-spożywym**.

Optymalizacja posiadanego areálu pozwoli na szybszy rozwój nie tylko rolnictwa, ale również przetwórstwa rolno-spożywczego.

Wykres 42. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze rozwoju gospodarczego.

Źródło: Opracowanie własne CBI Pro-Akademia.

Kolejnym celem, określonym jako strategiczny, jest **stymulowanie rozwoju produktów ekologicznych i regionalnych**. Jest to cel szczególnie istotny, ponieważ sytuuje się na pograniczu wszystkich osi priorytetowych, chociaż ujmowany jest w różnym kontekście. Jego znaczenie rozciąga się od wykorzystania potencjału rolniczo-przetwórczego, przez tworzenie w celach turystycznych, po budowanie autoidentyfikacji mieszkańców z Powiatem. W związku z tym za cel strategiczny można obrać **wykreowanie minimum pięciu produktów regionalnych, rozumianych jako produkty i usługi kojarzone bezpośrednio z Powiatem Sierpeckim**.

Rozwój produktów regionalnych pozwoli na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów i na synergiczny rozwój Powiatu.

Celem strategicznym, będącym jednym z elementów podstawowych dla realizacji strategii zmiany gospodarczej, jest potrzeba **zwiększenia zainteresowania inwestorów zewnętrznymi ofertami Powiatu w obszarach priorytetowych dla jego rozwoju**. Wyznaczenie kierunków priorytetowych dla rozwoju Powiatu ułatwi komunikację i zainteresowanie podmiotów działających na podobnym rynku przez spójną ofertę inwestycyjną. Proponowanymi kierunkami rozwoju są: rolnictwo, przetwórstwo spożywcze, energetyka zrównoważona środowiskowo i turystyka. W związku z tym, rekomenduje się **opracowanie i promowanie oferty inwestycyjnej Powiatu**, skierowanej do przedsiębiorców z obszarów priorytetowych. **System zachęt dla przedsiębiorców działających w wymienionych obszarach** powinien zostać również opracowany na szczeblu powiatowym, z uwzględnieniem preferencji poszczególnych Gmin. **Centralne zarządzanie relacjami z inwestorami** ułatwi ich obsługę i zoptymalizuje stopień wykorzystania terenów poszczególnych Gmin. W związku z tym potrzebnym jest wyznaczenie na szczeblu powiatowym osoby odpowiedzialnej za pozyskiwanie inwestorów oraz kontakt z nimi.

System zachęt dla inwestorów zwiększy podaż miejsc pracy.

Należy również mieć na uwadze **potrzebę stymulowania firm lokalnych, szczególnie mikro- i małych**, niezależnie od profilu ich działania. W związku z tym, iż MMŚP stanowią „koło zamachowe gospodarki”, ich rozwój na poziomie lokalnym jest szczególnie istotny.

Rozwój MMŚP ułatwi stabilizację sytuacji gospodarczej w Powiecie.

Niezwykle ważnym jest stymulowanie **rozwoju Powiatu w kierunku wykorzystania potencjału bioenergii dla rozwoju Subregionu**. W związku z faktem, iż zakładany kierunek rozwojowy jest zbieżny z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, powinno się zagwarantować jego wypełnienie. W odniesieniu do rozwijającej się dynamicznie Unii Europejskiej i priorytetowego potraktowania zrównoważonego rozwoju i zrównoważonej energetyki, niezbędnym jest wykorzystanie posiadanego potencjału dla zyskania przewagi konkurencyjnej na rynku.

2) Cele i działania operacyjne

W odniesieniu do wdrażania zmian związanych z wykorzystaniem potencjału glebowego, podstawowym celem jest **przeprowadzenie analiz profilu glebowego** w celu optymalizacji wykorzystania posiadanego w Powiecie areału. Jest to związane z potrzebą przeznaczenia najlepszych gleb na cele produkcji rolnej, gleby o niższej klasie – na cele hodowlane (głównie trzody chlewnej i bydła). Celowym, w odniesieniu do działań strategicznych, jest **tworzenie grup producenckich**. Działania te są szczególnie wskazane w odniesieniu do węższych kategorii przemysłu rolno-spożywczego, takich jak: przetwórstwa mięsnego, branży mleczarskiej oraz energetyki. Sugeruje się wzmocnienie potencjału Powiatu o utworzenie lub aktywizację istniejących grup minimum po jednej w każdym z wymienionych obszarów. Dominującą rolę w tym zakresie powinny odgrywać władze lokalne, zarówno jako inicjatorzy tworzenia grup, jak ich animatorzy i ambasadorzy. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do aktualnego oporu społecznego w zakresie współpracy w ramach takich grup.

W związku z istnieniem obiektywnych barier przed ich tworzeniem, co znajduje swoje uzasadnienie w zaszczościach historycznych, rekomenduje się również **przeprowadzenie pogłębionych badań dotyczących motywów oporu przed współpracą oraz prowadzenie akcji zwiększających świadomość w tym zakresie**. Jest to szczególnie istotne w kontekście priorytetów wyznaczonych dla rozwoju Powiatu. Współpraca między producentami i wytwórcami jest gwarantem stabilności bezpiecznej współpracy, dlatego jest szczególnie wskazana.

Analiza profilu glebowego i strategia zarządzania ziemią zwiększą efektywność produkcji rolnej, a stworzone grupy producenckie będą wspierać ten proces.

Stymulowanie MMŚP do produkcji i promocji produktów regionalnych zwiększy szanse rozwojowe firm i Powiatu.

W związku z potrzebą dalszego rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, planuje się **stymulowanie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem produktów regionalnych**, ponieważ firmy średnie, z jednej strony są odbiorcami płodów rolnych oraz zwierząt hodowlanych, a z drugiej – przyczyniają się do zmniejszania bezrobocia dzięki zwiększaniu zatrudnienia. Potrzeba rozwoju tej wielkości przedsiębiorstw jest związana z potrzebą wykorzystania potencjału własnego oraz użycia tych firm jako wzorcowych dla nowotworzonych na terenie Powiatu. W perspektywie istnieje w Powiecie **potencjał utworzenia klastra rolno-spożywczego**, przy użyciu potencjału współpracy już rozwijanej przez Powiat z SGGW i innymi uczelniami wyższymi z Warszawy i Torunia. Utworzenie klastra stanowi cel strategiczny, ponieważ daje szansę na pozyskanie dodatkowych środków na działania proinnowacyjne i rozwojowe, szczególnie przy wykorzystaniu nurtu open innovation.

Drugim obszarem, uwzględnionym w pierwszej osi priorytetowej jest energetyka zrównoważona środowiskowo. W związku z widocznym podziałem Gmin pod względem jakości gleb w powiecie na szczególnie urodzajne i mniej urodzajne, celem jest **wykorzystanie najłabszego areálu na cele energetyczne, zwłaszcza w odniesieniu do gleb V-VI klasy**. Cel jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym i wojewódzkim, co konstytuuje go silnie również w niniejszej Strategii. Modyfikacja profilu upraw na części areálu i wykorzystanie ich pod kątem upraw energetycznych, wymaga **stworzenia strategii w tym zakresie oraz nastąpić powinno po przeprowadzeniu pogłębionej analizy profilu glebowego Powiatu**. W odniesieniu do Subregionu Sierpeckiego wstępnie zaleca się zwrócenie uwagi na ślazowca pensylwańskiego, topinambura (z roślin trwałych dwuliściennych) oraz miskata olbrzymiego (z roślin wieloletnich), charakteryzujących się niskimi wymaganiami glebowymi i możliwością zbioru co rok. Ich wykorzystanie zwiększy możliwości stosowania płodozmianu oraz zmniejszy ryzyko inwestycyjne (ze względu na możliwość zmiany profilu produkcyjnego w odpowiedzi na zmiany koniunktury na rynku). W odniesieniu do planowanego wykorzystania części areálu na cele energetyczne, sugeruje się **stymulowanie powstawania przedsiębiorstw skoncentrowanych na energetyce odnawialnej**, ponieważ stanowią one będą naturalne źródło zbytu dla upraw

Strategia rozwoju energetyki zrównoważonej środowiskowo zoptymalizuje wydatki Gmin.

energetycznych powstających w Powiecie, a ponadto dadzą miejsca pracy miejscowej ludności.

Ponieważ każda zmiana, również gospodarcza, wymaga akceptacji społecznej i pogłębienia świadomości w zakresie zmiany, zaleca się **organizację szkoleń i warsztatów na temat optymalnego wykorzystania arealu w kontekście jakości gleby, a także potencjału roślin i instalacji eko-energetycznych**. Celowym jest przeprowadzenie minimum trzech warsztatów w każdej z gmin Subregionu oraz kontynuowanie ich prowadzenia dla szczególnie zainteresowanych rolników. W związku z faktem, iż w odniesieniu do rozwiązań innowacyjnych, kluczowym jest pozyskanie akceptacji liderów opinii oraz późniejsze rozprzestrzenianie informacji w tym obszarze, celem jest przede wszystkim **budowanie świadomości i otwartości na zmianę wśród tej grupy społeczności lokalnej, a w dalszej kolejności – uczynienie ich ambasadorami innowacji**.

Wzrost
świadomości
w obszarze
OZE
zwiększy
przewagę
konkurencyjną
Powiatu
i jego miesz-
kańców.

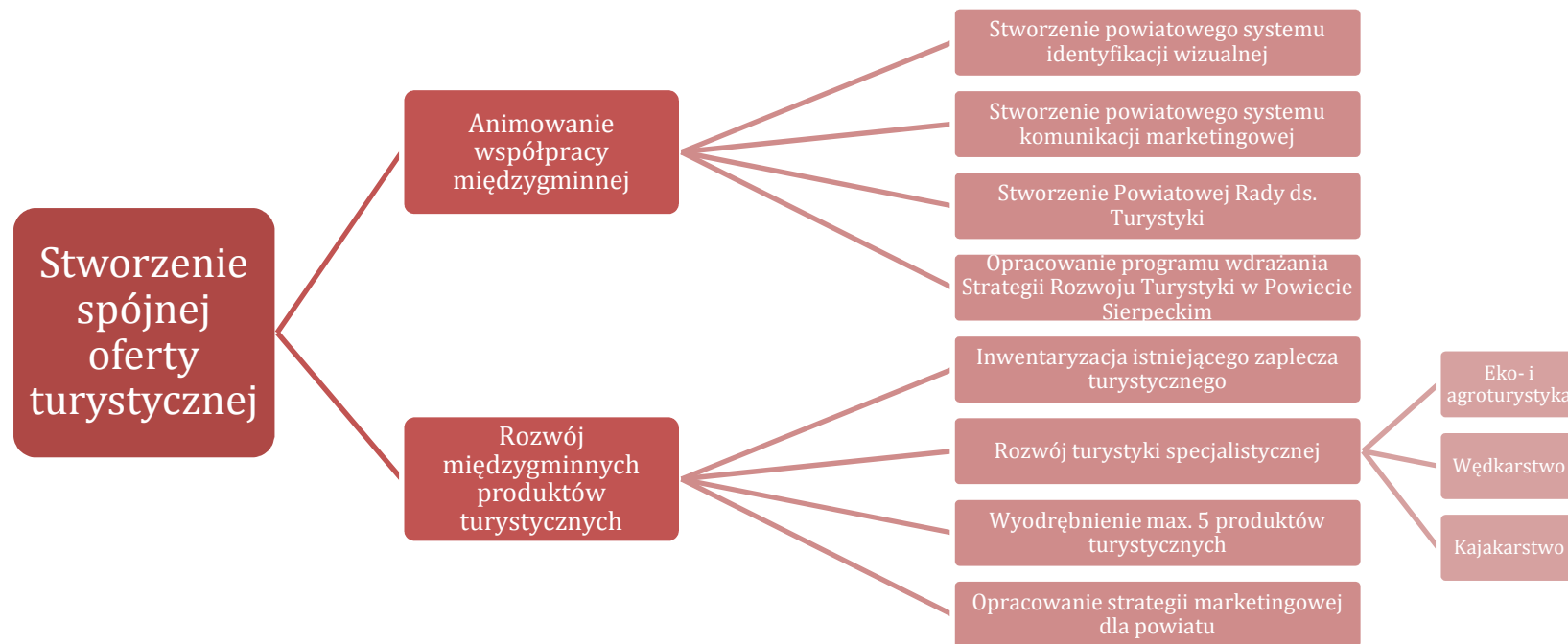
Turystyka

1) Cele i działania strategiczne

W obszarze turystyki strategicznej, wyodrębniono dwa podstawowe cele strategiczne. Ponieważ istnieje potrzeba wzmocnienia spójności zarówno wewnętrznej, jak zewnętrznej Powiatu, nie tylko w obszarze turystyki, ale szeroko rozumianego marketingu – celem strategicznym jest **animowanie współpracy międzygminnej w celu stworzenia spójnego systemu komunikacji i identyfikacji marketingowej**. Powyższy zabieg wpłynie pozytywnie na spójność Subregionu oraz ułatwi jest prezentację na zewnątrz. Przewiduje się, że poprzez wspólne inicjatywy w zakresie komunikacji marketingowej, rozbudzi się i umocni tożsamość mieszkańców jako przynależnych do Subregionu. Drugim celem strategicznym związanym ściśle z turystyką jest **rozwój międzygminnych produktów turystycznych, odwołujących się do ekoturystyki oraz turystyki specjalistycznej (wędkarskiej i kajakowej)**. W odniesieniu do aktualnie obowiązujących trendów na rynku turystycznym, szczególnie istotnym wydaje się ukierunkowanie Powiatu, zgodnie z posiadanymi zasobami – na turystykę zogniskowaną wokół walorów

Animowanie
współpracy
między-
gminnej
w obszarze
turystyki
ułatwi budo-
wę wspólnej
oferty
turystycznej.

przyrodniczo-kulturowych (motyw wsi Mazowieckiej) oraz turystykę budowaną wokół potencjału rzek i jezior, w obszarze turystyki specjalistycznej. Wysokie wymagania klienta zewnętrznego oraz rosnąca konkurencja sprawiają, że niezbędnym jest, w odniesieniu do Powiatu Sierpeckiego, znalezienie i poruszanie się na rynku oferty niszowej.

Wykres 43. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze turystyki.
Źródło: Opracowanie własne CBI Pro-Akademia.

2) Cele i działania operacyjne

Dla realizacji celów strategicznych, zaleca się przeprowadzenie **inwentaryzacji zaplecza turystycznego** w odniesieniu do potencjału atrakcji turystycznych, którą przeprowadzono w *Strategii Rozwoju Turystyki i produktu turystycznego, objętego działaniem Stowarzyszenia LGD Sierpeckie Partnerstwo*, ale również w kontekście bazy noclegowej, gastronomicznej i transportowej. Przeprowadzenie powyższego ma wykazać luki i nisze, które wymagać będą zapełnienia w postaci utworzenia nowych przedsiębiorstw lub odbudowy istniejących obiektów czy tras. Po przeprowadzeniu inwentaryzacji, zaleca się **wyodrębnienie kilku produktów turystycznych** (maksymalnie 5) i ich spójnego połączenia w motywy tematyczne. Sugeruje się odchodzenie od koncentracji na gminnych atrakcjach, ponieważ generują one dotychczas niewielki ruch turystyczny i nie spełniają oczekiwań stawianych im z perspektywy powiatowej. Cel ten wypływa również z potrzeby przekraczania granic administracyjnych i budowania wspólnej oferty będącej czytelną dla odbiorców usług. Należy zwrócić uwagę, że realizacja tego celu może nastąpić poprzez zogniskowanie oferty wokół maksymalnie pięciu produktów, ponieważ ich mnożenie przyczynić się może do dalszej dezintegracji Powiatu.

W odniesieniu do wyzwań, jakie stoją przed Powiatem w zakresie modyfikacji profilu gospodarczego i potrzeby wdrażania istotnych zmian w obszarze turystyki, celowym jest **stworzenie Powiatowej Rady ds. Turystyki**, składającej się z przedstawicieli władzy samorządowej, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw o profilu turystycznym. W kompetencjach Rady leżeć powinno utrzymywanie kontaktów z Regionalną i Polską Organizacją Turystyczną oraz potencjalnymi inwestorami. Rada powinna być aktywnym kreatorem polityki turystycznej w Subregionie i zajmować się, przede wszystkim w pierwszym okresie, opracowaniem strategicznych kierunków rozwojowych i ich wdrażaniem na terenie całego Powiatu. Jej rola powinna być wiodąca w **inicjowaniu i pogłębianiu relacji między Gminami w zakresie tworzonych i promowanych produktów turystycznych**. W odniesieniu do potrzeby animowania dotychczasowych obszarów współpracy, sugeruje się Radzie opracowanie Powiatowej Strategii Rozwoju Turystyki, pozostającej w ścisłej relacji ze *Strategią Rozwoju Turystyki i produktu turystycznego, objętego działaniem Stowarzyszenia LGD Sierpeckie*

Inwentaryzacje zaplecza turystycznego i prace nad produktami turystycznymi powinna nadzorować Powiatowa Rada ds. Turystyki.

Strategie: rozwoju turystyki i marketingowa ułatwią prowadzenie konsekwentnych działań na terenie powiatu.

Partnerstwo na lata 2011-2016. Niemniej, sugeruje się opracowanie harmonogramu realizacji poszczególnych działań, których wdrażanie kontrolowane będzie przez Radę. W kontekście intensyfikacji komunikacji zewnętrznej Powiatu, sugeruje się **opracowanie strategii marketingowej, uwzględniającej potencjał Subregionu oraz umożliwiającej prowadzenie spójnej komunikacji przez każdą z Gmin, będącej częścią Powiatu.** Opracowanie i wprowadzanie powyższej strategii umożliwi Powiatowi łatwiejsze wykorzystanie posiadanych zasobów oraz zwiększy rozpoznawalność marki Powiatu, co zaś w dalszej kolejności przyczyni się do wzrostu zainteresowania ofertą Powiatu.

Rozwój społeczno-techniczny

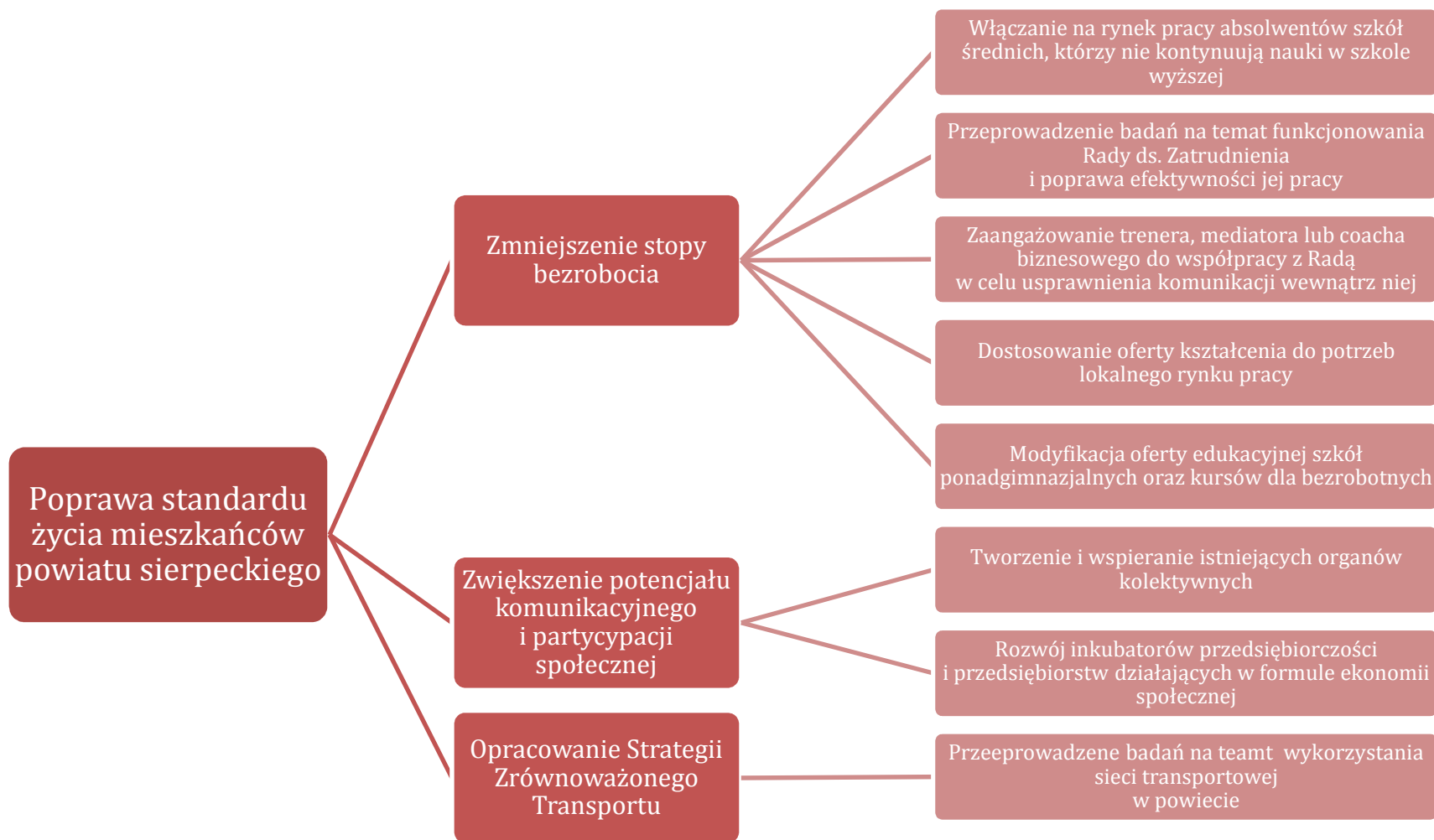
1) Cele i działania strategiczne

W odniesieniu do bezrobocia, będącego aktualnie głównym problemem gospodarczo-społecznym Subregionu Sierpeckiego, celem podstawowym jest **zmniejszenie stopy bezrobocia dzięki działaniom włączającym młodych ludzi prosto ze szkół średnich na rynek pracy.** Realizacja tego celu jest możliwa dzięki aktywizacji współpracy międzysektorowej i międzygminnej, włączającej przede wszystkim Powiatowy Urząd Pracy, dyrektorów i nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, przedsiębiorców, władze lokalne i organizacje pozarządowe.

Stymulowanie mikroprzedsiębiorczości poprzez rozwój systemu dopłat do zakładania i rozwoju działalności gospodarczej.

Trendem interesującym w odniesieniu do planów rozwoju Powiatu jest utworzenie **strategii zrównoważonego transportu**, uwzględniającej potencjał transportu kołowego, kolei oraz rowerów. Wprawdzie, w odniesieniu do uwzględnionych trendów, trudnym jest jednoznaczne określenie, czy i w jakim stopniu istnieje w Subregionie Sierpeckim potencjał dla rozwoju centrów logistycznych, to w odniesieniu do podejmowanych działań stymulujących rozwój przetwórstwa spożywczego, zasadnym jest nie tylko wykorzystanie gęstej sieci dróg krajowych, ale również potencjału kolejowego. Jest to szczególnie istotne w związku z istniejącą potrzebą odciążenia dróg lokalnych z ciężkiego ruchu samochodowego i przeniesienia części masy przeładunkowej na kolej, z wykorzystaniem węzła kolejowego w Sierpcu.

Celem nadrzędnym powiatu jest zrównoważony rozwój, uwzględniający rozwój społeczny, ekonomiczny, techniczny i ekologiczny.

Wykres 44. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze rozwoju społecznego.
Źródło: Opracowanie własne CBI Pro-Akademia.

2) Cele i działania operacyjne

Podejmowane aktualnie przez Radę ds. Zatrudnienia działania, zdają się nie satysfakcjonować zarówno społeczności lokalnej, jak i członków Rady. W związku z tym, należy **przeprowadzić badania opinii na temat Rady i jej działalności oraz podjąć, na podstawie wniosków z badania, działania naprawcze**. W związku z oporem nauczycieli przed modyfikacją aktywności w kierunku działań modernizacyjnych, które motywowane są obawą przed utratą pracy, niezwykle istotnym wydaje się być, prewencyjne przekwalifikowywanie nauczycieli, w celu ich przygotowania do przechodzenia z sektora oświaty do innych sektorów gospodarki. Działanie to jest nieuniknione i może być jedynie przesunięte nieznacznie w czasie, ponieważ jest uzasadnione nie tylko sytuacją lokalnego szkolnictwa, ale szerszymi trendami demograficznymi.

W celu optymalizacji aktywności Rady, sugeruje się **nadanie jej uprawnień decyzyjnych** (a nie tylko doradczych) oraz **zaangażowanie do współpracy mediatora lub coacha biznesowego**. Pierwsze działanie ustanowi Radę ds. Zatrudnienia w świadomości jako podmiot istotny i mający realny wpływ na politykę zatrudnienia w powiecie. Drugie działanie zaś pozwoli na uniknięcie konfliktów interesów, ułatwi określenie wspólnego celu i umożliwi dojście do kompromisu, z korzyścią dla mieszkańców.

Podjęcie powyższych działań jest niezbędne w związku z potrzebą **dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy** nie tylko **poprzez wprowadzenie badań podłużnych i poprzecznych rynku pracy oraz karier absolwentów szkół**. Działanie to ułatwi monitoring sytuacji, a ponadto będzie przyczynkiem do **modyfikacji oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych oraz kursów dla bezrobotnych**. Powyższe działania są niezbędnymi do natychmiastowego wdrożenia.

Działaniem wymagającym niskich nakładów, a jednocześnie gwarantującym szybkie efekty wizerunkowe jest modyfikacja strony internetowej Powiatu. Sugeruje się uruchomienie odrębnych „stref” w formie zakładek, przeznaczonych dla inwestorów, turystów oraz dla mieszkańców. Celem tego zabiegu jest **zwiększenie potencjału komunikacyjnego i stymulowanie partycypacji społecznej**. Realizację powyższego celu wspierać będzie również **tworzenie i wspieranie**

Działania Rady ds. Zatrudnienia muszą być determinowane wyłącznie potrzebami rynku pracy i troską o dobro wspólne.

Niezbędnym jest dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

istniejących organów kolektywnych (fundacji, stowarzyszeń, zrzeszeń, kół itd.), szczególnie tych, działających w obszarach strategicznych z perspektywy Powiatu.

3.9. Wdrażanie strategii i monitoring

W związku z obranymi celami priorytetowymi, zaplanowanymi działaniami oraz rekomendacjami, sugeruje się określenie harmonogramu wdrażania strategii wraz z planowanym budżetem. Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Zarząd Powiatu w Sierpcu. Po opracowaniu szczegółowego harmonogramu wdrażania działań, monitoring realizacji poszczególnych wskaźników będzie realizowany kwartalnie. Sprawozdania ze stanu wdrażania Strategii będą przedstawiane podczas spotkań z Wójtami Gmin Powiatu Sierpeckiego i Burmistrzem Miasta Sierpca, organizowanymi przez Starostę. Odpowiedzialnymi za realizację działań na poziomie Gmin i miasta są Wójtowie i Burmistrz, ponieważ w ich kompetencjach pozostaje zarządzanie lokalnym rozwojem gospodarczym, działania te jednak pozostają w ścisłej relacji i współpracy z władzami powiatowymi. Starostwo Powiatowe w Sierpcu jest odpowiedzialne za centralizowanie polityki społeczno-gospodarczej. Sugeruje się przeprowadzenie trójstopniowego monitoringu, przeprowadzając ocenę ewaluacyjną ex-ante, mid-term i ex-post. Zaleca się zastosowanie do oceny Strategii kryteriów: ekonomicznych, finansowych, instytucjonalnych, środowiskowych i technicznych. Zaleca się przeprowadzenie analiz opartych na standardowych wskaźnikach pomiaru realizacji Strategii.

Większa partycypacja i świadomość społeczna zaowocują podwyższeniem wartości kapitału ludzkiego.

Monitoring wdrażania strategii, zgodnie z przyjętym harmonogramem jest niezbędny dla zainicjowania zmiany gospodarczej.

4. Aneks

4.1. Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia i liczba ludności Gmin Powiatu Sierpeckiego w 2012 roku.	10
Tabela 2. Ilość przedsiębiorstw Subregionu Sierpeckiego z uwzględnieniem obszaru aktywności gospodarczej, zgodnie z klasyfikacją PKD.	18
Tabela 3. Uprawy dominujące w Subregionie w podziale terytorialnym.....	20
Tabela 4. Rodzaje działań, które zamierzają podjąć przedsiębiorcy z u Sierpeckiego.	26
Tabela 5. Liczba ludności na terenie Subregionu Sierpeckiego w odniesieniu do Województwa Mazowieckiego i poszczególnych Gmin.	36
Tabela 6. Dynamika zmian liczebności populacji Subregionu Sierpeckiego w latach 2000-2011.	37
Tabela 7. Udział grup w poszczególnym wieku w całkowitej populacji Subregionu Sierpeckiego oraz Gmin wchodzących w jego skład.....	37
Tabela 8. Bilans migracji ludności dla Subregionu Sierpeckiego oraz poszczególnych Gmin wchodzących w jego skład.....	40
Tabela 9. Procentowy udział kobiet w ogóle osób bezrobotnych w Subregionie Sierpeckim w latach 2007-2012.	53
Tabela 10. Ilość szkół podstawowych i gimnazjalnych wraz z obłożeniem w Subregionie Sierpeckim.	63
Tabela 11. Ilość nauczycieli przypadająca na jednego ucznia w Subregionie Sierpeckim, Województwie Mazowieckim oraz Polsce w podziale na szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne.....	64
Tabela 12. Kierunki kształcenia oferowane przez Zespół Szkół Zawodowych nr 1 w Sierpcu.....	65
Tabela 13. Kierunki kształcenia oferowane przez Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Sierpcu.....	66
Tabela 14. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sierpcu w podziale na zawody.	67
Tabela 15. Oferty pracy, jakie napłynęły do Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu.	69
Tabela 16. Rozkład wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu.	70
Tabela 17. Kluby sportowe działające w Subregionie Sierpeckim.....	75
Tabela 18. Zabytki Powiatu Sierpeckiego zapisane w Rejestrze Zabytków.....	78

4.2. Spis wykresów

Wykres 1. Ocena własnej sytuacji ekonomicznej przez przedsiębiorców działających na terenie Subregionu Sierpeckiego.	21
Wykres 2. Ocena Gmin oraz Powiatu jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.....	22
Wykres 3. Zalety Subregionu Sierpeckiego według badanych przedsiębiorców.	23
Wykres 4. Najważniejsze problemy Subregionu Sierpeckiego według badanych przedsiębiorców.....	24
Wykres 5. Plany przedsiębiorstw w zakresie wdrażania zmian, w kontekście aktualnej sytuacji ekonomicznej. 25	
Wykres 6. Główne bariery hamujące rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Sierpeckim według przedsiębiorców.	27
Wykres 7. Inwestycje realizowane przez przedsiębiorców z Subregionu Sierpeckiego.....	28
Wykres 8. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące prowadzenia badań rozwojowych przez przedsiębiorców Subregionu Sierpeckiego.	29
Wykres 9. Działania wspomagające rozwój przedsiębiorczości w Subregionie Sierpeckim. Źródło: CBI Pro-Akademia na podstawie przeprowadzonego badania.	30
Wykres 10. Planowane przez przedsiębiorców Sierpeckich zmiany kadrowe na najbliższy rok.....	31
Wykres 11. Główne rynki zbytu dla przedsiębiorców Sierpeckich.....	32
Wykres 12. Plany przedsiębiorstw w zakresie rozszerzenia rynku zbytu.....	32
Wykres 13. Działania podejmowane przez przedsiębiorców, mające na celu ochronę środowiska naturalnego.	33
Wykres 14. Fakt ponoszenia kosztów związanych z oddziaływaniem na środowisko.	34
Wykres 15. Udział kosztów energii w ogólnych kosztach przedsiębiorstwa.....	35
Wykres 16. Formy wsparcia, które powinny zostać wprowadzone, aby zwiększyć efektywne wykorzystanie zasobów przez przedsiębiorców Sierpeckich.	35
Wykres 17. Graficzna interpretacja bilansu migracji na podstawie danych zawartych w tabeli nr 3.....	40
Wykres 18. Bilans przyrostu naturalnego w Subregionie Sierpeckim oraz poszczególnych Gminach.....	41
Wykres 19. Ocena poszczególnych Gmin jako miejsca do życia.	42
Wykres 20. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty dostępnej w Subregionie Sierpeckim.	43
Wykres 21. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty opieki zdrowotnej Powiatu, w zależności od miejsca zamieszkania.....	44
Wykres 22. Poziom zatrudnienia w Subregionie Sierpeckim w podziale na lata.	45
Wykres 23. Rozkład zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarczych w Subregionie Sierpeckim w latach 2007-2011.	46

Wykres 24. Rozkład zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarczych w Subregionie Sierpeckim w porównaniu do Województwa Mazowieckiego oraz Polski w roku 2011.	47
Wykres 25. Stopa bezrobocia w Subregionie Sierpeckim w latach 2006-2011 w porównaniu do Polski oraz Województwa Mazowieckiego.....	48
Wykres 26. Sytuacja kobiet na rynku pracy w Subregionie Sierpeckim w opinii ankietowanych.....	57
Wykres 27. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty sportu i rekreacji Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.....	58
Wykres 28. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty edukacyjnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.....	73
Wykres 29. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty kulturalnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.....	75
Wykres 30. Stopień usatysfakcjonowania mieszkańców z oferty sportowej i rekreacyjnej Powiatu w zależności od miejsca zamieszkania.	77
Wykres 31. Atrakcyjność Subregionu Sierpeckiego w opinii badanych.	81
Wykres 32. Obiekty stanowiące atrakcje turystyczne Subregionu Sierpeckiego w opinii badanych.....	81
Wykres 33. Mocne strony Subregionu Sierpeckiego w opinii ankietowanych.....	90
Wykres 34. Obszary przedsiębiorczości wymagające szczególnej uwagi, w opinii mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.	91
Wykres 35. Obszary rozwoju, wymagające w najbliższym czasie zwrócenia szczególnej uwagi w Subregionie Sierpeckim, w opinii ankietowanych.	92
Wykres 36. Znajomość kierunków rozwoju Unii Europejskiej do 2020 roku przez mieszkańców u Sierpeckiego.	93
Wykres 37. Najistotniejsze cele rozwojowe Unii Europejskiej do 2020 roku w opinii mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.	94
Wykres 38. Postawy mieszkańców Subregionu Sierpeckiego wobec wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	95
Wykres 39. Pozytywne postawy wobec poszczególnych źródeł energii odnawialnej w Subregionie Sierpeckim.	96
Wykres 40. Działania pro-ekologiczne podejmowane przez mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.	97
Wykres 41. Ocena władz gminnych i powiatowych przez mieszkańców Subregionu Sierpeckiego.	98
Wykres 42. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze rozwoju gospodarczego.	113
Wykres 43. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze turystyki.....	119
Wykres 44. Cele i działania rozwoju Powiatu Sierpeckiego w obszarze rozwoju społecznego.....	122

4.3. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Subregionu Sierpeckiego względem Województwa Mazowieckiego.	9
Rysunek 2. Infrastruktura kolejowa na terenie Subregionu Sierpeckiego.	14
Rysunek 3. Mapa rzek Powiatu Sierpeckiego.	17
Rysunek 4. Charakterystyka glebowa Powiatu.	19
Rysunek 5. Udział frakcji mobilnej – kobiety i mężczyźni w wieku od 18 do 44 roku życia oraz niemobilnej – kobiety w wieku od 45 – 59 roku życia i mężczyźni w wieku od 45 do 64 roku życia, w populacji w wieku produkcyjnym w Subregionie Sierpeckim.	39
Rysunek 6. Bezrobotni w podziale na grupy wiekowe w Subregionie Sierpeckim w porównaniu z Polską i Województwem Mazowieckim.	50
Rysunek 7. Bezrobocie według wykształcenia w Subregionie Sierpeckim w porównaniu do Polski oraz Województwa Mazowieckiego.	51